

**Badanie
socjologiczne:**

***Zachowania i postawy społeczne
dorosłych mieszkańców Miasta
Tychy wobec środków
psychoaktywnych i przemocy***

**Badanie
realizowane
na zlecenie:**

Urząd Miasta Tychy

TYCHY ✓ DOBRE MIEJSCE

43 – 100 Tychy
Al. Niepodległości 49

**Wykonawca
badania:**

Dr Grzegorz Gawron

Termin realizacji:

wrzesień-listopad 2014 r.

STRESZCZENIE

- Badanie socjologiczne „Zachowania i postawy społeczne dorosłych mieszkańców Miasta Tychy wobec środków psychoaktywnych i przemocy” zrealizowane zostało w okresie od września do listopada 2014 roku na zlecenie Urzędu Miasta Tychy;
- Głównym celem badania było pozyskanie informacji przydatnych w opracowaniu programów profilaktycznych oraz dokumentów strategicznych dla miasta Tychy minimalizujących lokalne problemy społeczne związane z występowaniem zjawisk patologicznych w zakresie uzależnienia od środków psychoaktywnych i alkoholu oraz przemocy w rodzinie;
- Właściwe badanie zrealizowane zostało wśród 800-osobowej reprezentacji mieszkańców miasta Tychy przy wykorzystaniu techniki standaryzowanego wywiadu kwestionariuszowego (PAPI - Paper nad Pencil Interview);

- Co piąta badana osoba (20,6%) deklaruje brak znajomości którejkolwiek z wyróżnionych w badaniu substancji psychoaktywnych. Z drugiej strony stosunkowo najbardziej znane są marihuana (78%), amfetamina (59,3%) i kokaina (51,6%).
- Zdecydowana większość ankietowanych nie jest w stanie ocenić dostępności substancji psychoaktywnych w Tychach, bowiem w każdym przypadku co najmniej 6 na 10 ankietowanych wybierało odpowiedź „nie wiem”.
- W opiniach badanych stosunkowo najłatwiej można zdobyć: amfetaminę; ecstasy; LSD oraz sterydy anaboliczne. Z drugiej strony – najtrudniej o: heroinę; crack; astrolit i „kompot”;
- Prawie ¾ respondentów zadeklarowało, że do tej pory nigdy nie zdarzyło się, aby ktoś zaproponował im kupno albo zażycie narkotyków lub środków odurzających;
- Większość ankietowanych (68,6%) twierdziła, że osobiście nie zna nikogo, kto nadużywa substancji psychoaktywnych;
- 16,5% ankietowanych przyznało się, że kiedykolwiek zdarzyło się im zażyć którąś z wyróżnionych substancji psychoaktywnych, a pozostałe 83,5% dotychczas tego nie zrobiło lub zastania się niepamięcią. Stosunkowo najczęściej ankietowani sięgali po marihuanę (16%), a zdecydowanie rzadziej po pozostałe substancje;

Ogólne informacje o badaniu
(str. 7-11)

Substancje psychoaktywne – znajomość, osobiste doświadczenia, postrzeganie zjawisk związanych z nadużywaniem i uzależnieniem
(str. 17-28)

- 17,6% ankietowanych deklaruje całkowitą abstynencję od alkoholu. Pozostała większość badanych (ponad 80%) spożywa napoje alkoholowe z różną częstotliwością;
- Stosunkowo najbardziej popularnym napojem alkoholowym, a więc wypijanym najczęściej przez największą grupę ankietowanych jest piwo. Swoją dominację traci ono dopiero w zestawieniu wskazań dotyczących spożycia okazjonalnego, a więc występującego od 1 do 3 razy w miesiącu, kiedy Tyszanie decydują się także na wypicie wódki lub wina. W przypadku sporadycznego spożywania alkoholu, mającego miejsce od 2 do 11 razy w roku – badani znacznie chętniej sięgają po alkohol wysokoprocentowy. Natomiast osoby deklarujące jedynie symboliczne (1 raz w roku lub rzadziej) korzystanie z okazji wypicia alkoholu najchętniej sięgają po wino lub alkohole wysokojakościowe, a mniej chętnie decydują się na wódkę czy piwo;
- Co szósty ankietowany (16,7%) z grona amatorów alkoholu (nie deklarujących abstynencji) ogranicza jego spożycie przy jednej okazji do jednego kieliszka. Pozostałe ponad 80% respondentów wypija większą ilość trunków;
- Ponad 65% ankietowanych nie posiada wiedzy aby którąś ze znanych im osób dotyczył problem nadużywania lub uzależnienia od alkoholu. Co piąty respondent (22,3%) przyznał, że w gronie jego znajomych są 1 lub 2 osoby, które w jego ocenie nadużywają alkoholu. Kolejne 8,4% badanych stwierdziło, że osobiście zna 3-5 osób z tym problemem. Natomiast 34 z 800 ankietowanych zadeklarowało, znajomość od 6 do 10 lub jeszcze większą liczbę osób nadużywających alkoholu;

**Alkohol –
osobiste
doświadczenia,
postrzeganie
zjawisk
związanych z
nadużywaniem
i uzależnieniem
(str. 29-37)**

- 16% respondentów co najmniej jeden raz w życiu spotkało się z napaścią ze strony obcej im osoby. Do sytuacji takich dochodziło stosunkowo najczęściej w miejscach publicznych (kawiarnie, restauracje czy dyskoteki - 7,1%), na ulicach miasta, poza najbliższą okolicą miejsca zamieszkania badanych (4,9%) lub w jej obrębie (4,6%), oraz w środkach komunikacji miejskiej (tj. pociągu, autobusie, trolejbusie, taksówce - 4,5%);
- 77,8% respondentów przyznało, że w ich domach dochodzi do nieporozumień wywołujących między domownikami sprzeczki, kłótnie lub awantury;
- W zdecydowanej większości (80,7%) przypadków nieporozumienia wywołują gwałtowne reakcje u osób których one dotyczą. Prowadzą one najczęściej do krzyków (80,7%) oraz stosowania wulgaryzmów (58,4%) w trakcie konfrontacji zwaśnionych stron;
- Co jedenasta badana osoba zadeklarowała, iż w swoim życiu spotkała się z przemocą ze strony najbliższych (74 os. = 9,3%). Stosunkowo najczęściej respondenci cierpieli z powodu stosowanej wobec nich przemocy

**Przemoc
domowa –
postrzeganie
zjawiska,
osobiste
doświadczenia
(str. 37-53)**

fizycznej, w tym głównie ze strony współmałżonka/partnera lub rodziców, rzadziej ze strony dzieci. Poza tym relatywnie najczęstszym źródłem odczuwanej przemocy psychicznej i ekonomicznej były działania rodziców, ewentualnie współmałżonka/ partnera , sporadycznie dzieci. Jeżeli natomiast dochodziło do aktów przemocy seksualnej to dokonywali tego współmałżonkowie/ partnerzy lub rodzice;

- Z grupy badanych zgłaszających w badaniu fakt bycia ofiarą przemocy domowej, jedynie 35 respondentów (47,3%) szukało pomocy u innych osób lub instytucji po zajściu/zajściach tego typu. Zdecydowanie najczęściej proszono o pomoc członków najbliższej rodziny (32,4%) lub przyjaciół i znajomych (33,8%). Poza tym zdecydowana większość ankietowanych cierpiących z powodu przemocy domowej w ogóle nie podejmowała starań w kierunku uzyskania pomocy ze strony instytucji działających w mieście;
- 119 respondentów (14,9%) potwierdziło w badaniu znajomość osób krzywdzonych przez domowników. Większość z tych badanych stwierdziła, iż zna jedną lub dwie osoby z takimi problemami (9,6%). Jednocześnie badani potwierdzający znajomość prześladowanych osób stosunkowo najczęściej twierdzili, że są nimi kobiety (59,7%) lub dzieci (33,6%). Kolejne 16,8% osób z tej grupy wskazywała mężczyzn jako ofiary przemocy, a 12,6% - osoby w podeszłym wieku. Najmniej wskazań dotyczyło osób niepełnosprawnych (2,5%);

- Wskazywana przez ankietowanych grupa problemów społecznych jest znacznie zróżnicowana. Na pierwszym miejscu w tym zestawieniu, uplasowało się bezrobocie wskazywane prawie przez połowę wszystkich badanych (48%). Niewiele mniej, bo 43,5% ankietowanych wyróżniło alkoholizm jako najbardziej palący problem społeczny. Co piąty respondent (20,6%) niepokoi się z powodu odczuwalnego, jego zdaniem, spadku stopy życiowej mieszkańców Tychów. Poza tym znaczącą grupę osób martwi narkomania (15,3%) i przestępczość pospolita (14,5%) rozwijające się na terenie miasta;
- Większość respondentów nie jest w stanie ocenić sprawności działań służących zwalczaniu zjawiska narkomanii, alkoholizmu czy przemocy domowej realizowanych przez powołane do tego instytucje miejskie. Przy podejmowanych próbach dokonania takiej oceny, każdorazowo około 80% respondentów decydowało się na odpowiedź „trudno powiedzieć”.
- Większość respondentów nie posiada również wiedzy gdzie mogłaby szukać pomocy w razie gdyby ktoś z najbliższych (członków rodziny) miałby problem z narkotykami lub alkoholem. Każdorazowo bowiem ponad 60% ankietowanych przy pytaniu o potencjalne źródło pomocy wybrało odpowiedź „trudno powiedzieć” a kolejne kilkanaście procent - jednoznacznie przyznało się do braku orientacji w tym zakresie;

**Wybrane
problemy
społeczne –
postrzeganie
zjawiska,
osobiste
doświadczenia
(str. 53-63)**

- $\frac{3}{4}$ ankietowanych jest zdania, że rodzina to komórka społeczna, na którą spada w głównej mierze odpowiedzialność za podejmowanie działań prewencyjnych służących zapobieganiu występowania w lokalnej społeczności Tychów zjawisk narkomanii, alkoholizmu i przemocy domowej. Drugą instytucją, wobec której ankietowani oczekują podejmowania prewencyjnych działań niwelujących prawdopodobieństwo wystąpienia badanych problemów jest szkoła - ponad $\frac{1}{3}$ respondentów dokonała takiego wskazania. Na trzecim miejscu ex aequo uplasowały się policja i straż miejska oraz środowisko sąsiedzkie;
- Do wykorzystywanych najczęściej przez ankietowanych źródeł informacji dotyczących skutków zażywania i spożywania narkotyków lub alkoholu zaliczyć należy lokalne media (32,8%) oraz relacje znajomych (32,%). Jedyne nieliczni badani starają się bazować na opiniach specjalistów i praktyków zajmujących się wybranymi problemami;
- Około 80%-90% ankietowanych nie szukało w ostatnim czasie (12 miesięcy) żadnych informacji na temat: narkotyków i ich szkodliwości; sposobów i możliwości leczenia skutków używania narkotyków; szkodliwości alkoholu; sposobów i możliwości leczenia skutków nadużywania alkoholu; przemocy domowej i jej skutków; czy sposobów i możliwości zwalczania przemocy domowej;

Źródło: „Zachowania i postawy społeczne dorosłych mieszkańców Miasta Tychy wobec środków psychoaktywnych i przemocy”, Grzegorz Gawron, 2014r.

SPIS TREŚCI

	Strona
1. WSTĘP	7
1.1. Wprowadzenie	7
1.2. Cel badania	7
2. METODOLOGIA BADANIA	8
2.1. Zastosowane metody i techniki badawcze	8
2.2. Dobór respondentów	9
2.3. Rzetelność badania	9
2.4. Kontrola procesu zbierania danych	10
2.5. Sposób i forma prezentacji materiału badawczego	10
3. ANALIZA MATERIAŁU BADAWCZEGO	12
3.1. Charakterystyka społeczno-demograficzna respondentów	12
3.2. Substancje psychoaktywne – znajomość, osobiste doświadczenia, postrzeganie zjawisk związanych z nadużywaniem i uzależnieniem	17
3.3. Alkohol – osobiste doświadczenia, postrzeganie zjawisk związanych z nadużywaniem i uzależnieniem	29
3.4. Przemoc domowa – postrzeganie zjawiska, osobiste doświadczenia	37
3.5. Wybrane problemy społeczne – postrzeganie zjawiska, osobiste doświadczenia	53
4. TABELA WNIOSKÓW I REKOMENDACJI	64
5. SPIS RYSUNKÓW I TABEL	70
6. ANEKS - Tabele korelacyjne odpowiedzi respondentów	72

1. WSTĘP

1.1. Wprowadzenie

Badanie socjologiczne „Zachowania i postawy społeczne dorosłych mieszkańców Miasta Tychy wobec środków psychoaktywnych i przemocy” zrealizowane zostało w okresie od września do listopada 2014 roku na zlecenie Urzędu Miasta Tychy.

1.2. Cel badania

Głównym celem relacjonowanego badania było pozyskanie informacji przydatnych w opracowaniu programów profilaktycznych oraz dokumentów strategicznych dla miasta Tychy minimalizujących lokalne problemy społeczne związane z występowaniem zjawisk patologicznych w zakresie uzależnienia od środków psychoaktywnych i alkoholu oraz przemocy w rodzinie.

Prowadzone badanie miało charakter diagnostyczny, służyło bowiem poznaniu poziomu wiedzy mieszkańców miasta Tychy oraz ich opinii i poglądów związanych z podejmowanymi kwestiami problemowymi. Dotyczyło więc ono przede wszystkim następujących zagadnień:

- Znajomości substancji psychoaktywnych;
- Oceny potencjalnych możliwości zdobycia (dostępu do) substancji psychoaktywnych na terenie miasta Tychy;
- Znajomości osób używających substancji psychoaktywnych;
- Potencjalnych osobistych kontaktów z substancjami psychoaktywnymi;
- Ogólnego postrzegania zjawisk i problemów związanych w zażywaniu i uzależnieniem od środków psychoaktywnych;
- Stylów spożywania alkoholu (typów alkoholu; okoliczności i częstotliwości spożycia);
- Znajomości osób nadużywających alkoholu;
- Ogólnego postrzegania zjawisk i problemów związanych w nadużywaniu i uzależnieniem od alkoholu;
- Nieporozumień i konfliktów domowych;
- Występowania zjawiska przemocy domowej;
- Deklarowanych doświadczeń przemocy domowej;
- Ogólnego postrzegania zjawisk i problemów związanych w występowaniu przemocy domowej;
- Oceny występowania w Tychach wybranych problemów społecznych;

- Identyfikacji podmiotów i instytucji odpowiedzialnych za profilaktykę i zwalczanie badanych zjawisk problemowych;
- Popularnych źródeł informacji w zakresie uzależnienia od środków psychoaktywnych i alkoholu oraz przemocy w rodzinie;

Sformułowanie głównych problemów badawczych i szczegółowego wykazu pytań (w postaci narzędzia badawczego – kwestionariusza PAPI) poprzedzone zostało konsultacjami metodologiczno-merytorycznymi w Urzędzie Miasta Tychy.

2. METODOLOGIA BADANIA

2.1. Zastosowane metody i techniki badawcze

Proces badawczy zrealizowano w czterech etapach:

1. Etap pierwszy obejmował analizę danych zastanych (Desk Research) odnoszących się do społeczno-demograficznej charakterystyki zbiorowości Tyszan, pozwalającej na określenie kryteriów doboru próby badawczej;
2. Etap drugi zakładał pozyskanie danych, a więc realizację właściwego badania terenowego wśród reprezentacji mieszkańców miasta Tychy. Zrealizowany on został przy użyciu techniki standaryzowanego wywiadu kwestionariuszowego (*PAPI - Paper nad Pencil Interview*). Jest to najbardziej tradycyjna metoda badawcza wśród stosowanych technik ilościowych. Polega na przeprowadzeniu wywiadu bezpośredniego z respondentem przez ankietera, który czyta pytanie i odpowiedź respondenta na bieżąco zapisuje w papierowym kwestionariuszu. Ten rodzaj badania uważany jest za jeden z najskuteczniejszych, ponieważ respondent w sytuacji rozmowy z ankieterem *face to face*, czuje się bardziej zobligowany do udzielenia rzetelnej odpowiedzi. Standaryzacja zastosowanego narzędzia badawczego przy odpowiednim doborze respondentów pozwala na odnoszenie uzyskanych wyników do całości reprezentowanych w badaniach populacji.
3. Ostatni etap badania stanowiła szczegółowa analiza uzyskanego materiału empirycznego pozwalająca na sformułowanie końcowych wniosków i rekomendacji.

2.2. Dobór respondentów

Właściwe badanie zrealizowane zostało wśród 800-osobowej reprezentacji mieszkańców miasta Tychy. Grupa respondentów dobrana została w sposób celowo-losowy. Celowość doboru polegała na określeniu jej struktury w oparciu o wybrane cechy społeczno-demograficzne (płeć i wiek) oraz miejsce zamieszkania (osiedla). Dla zachowania reprezentatywności badanej populacji ze względu na płeć i wiek – jej struktura zbliżona została do rzeczywistego rozkładu pełnoletnich mieszkańców miasta (osób od 18 roku życia zameldowanych na pobyt stały i czasowy), w oparciu o dane uzyskane z Urzędu Miasta Tychy (Referat Ewidencji Ludności). Ponadto, dla uzyskania opinii mieszkańców wszystkich części miasta w doborze próby posłużono się obowiązującym podziałem na 32 osiedla i dzielnice. Losowość doboru respondentów polegała na kierowaniu pytań kwestionariuszowych do osób odpowiadających wyznaczonym cechom społeczno-demograficznym oraz wyrażających chęć udziału w badaniu sondażowym.

2.3. Rzetelność badania

W metodologii badawczej zastosowano zasadę triangulacji, czyli różnorodności technik analizy i gromadzenia informacji, co pozwala lepiej poznać i zrozumieć badane problemy oraz dokonać odniesień i porównań. Powstaje w ten sposób szerszy materiał badawczy do oceny i wnioskowania, a to pozwala na sporządzenie analizy możliwie obiektywnej, uwzględniającej punkty widzenia wielu różnych grup zainteresowanych obiektem badania.

Zasada triangulacji uwzględnia:

- triangulację źródeł danych – analizą objęte zostały zarówno dane jakościowe jak i ilościowe;
- triangulację narzędzi badawczych – różnorodna konstrukcja kwestionariusza pozwoliła na uzyskanie kompletnych informacji w obszarze badania, a ich łączenie pozwoliło lepiej poznać i zrozumieć badane zjawiska;
- triangulację perspektyw badawczych – badanie zostało poprzedzone konsultacjami z przedstawicielami Urzędu Miasta Tychy reprezentującymi wydział właściwy dla podejmowanych w badaniu kwestii problemowych, co pozwoliło uzyskać szerszy obraz przedmiotu badania.

Rzetelność prowadzonych prac badawczych zagwarantowana była również poprzez przeprowadzenie wywiadów osobiście (*face to face*) przez ankieterów z użyciem kwestionariusza

papierowego. Umożliwiało to uzyskanie wskazań od możliwie dużej reprezentatywnej próby respondentów oraz zapewniało szybkość i sprawność w zbieraniu materiału empirycznego, a także minimalizowało ryzyko uchylania się respondentów od odpowiedzi na wybrane pytania oraz wykluczało ewentualne błędy, które mogłyby zostać popełnione przez uczestników badań samodzielnie wypełniających kwestionariusz.

Badanie przeprowadzone zostało przez specjalnie przeszkolonych ankietów. Każda osoba biorąca udział w projekcie posiadała odpowiednie doświadczenie i wiedzę z zakresu przeprowadzania wywiadów zgodną z zasadą etyki badacza.

2.4. Kontrola procesu zbierania danych

Zestawień danych ilościowych zebranych w trakcie właściwego badania terenowego dokonano za pomocą statystycznego programu komputerowego SPSS. Opracowana w ten sposób baza danych była poddana szczegółowej kontroli, która zawierała:

- stały monitoring badania kwestionariuszowego;
- merytoryczną analizę wypełnionych kwestionariuszy;
- logiczną kontrolę danych ze szczególnym zwróceniem uwagi na wyniki odbiegające od normy.

Przed przystąpieniem do opracowania analizy statystycznej bazy danych poddane zostały obróbce analitycznej pod kątem:

- analizy pytań filtrujących;
- statystycznego uśrednienia wpisów tożsamyh (wysoki stopień podobieństwa);
- wykrycia i usunięcia wpisów zduplikowanych;
- poprawności kodowania form tekstowych wg określonego klucza.

2.5. Sposób i forma prezentacji materiału badawczego

Dostosowane zostały do przedstawionych wcześniej oczekiwań Zleceniodawcy. Ograniczono się tutaj do analiz, które wydały się niezbędne z punktu widzenia wyznaczonych celów badawczyh. Elementy, które składają się na tą część badania to analiza, integracja wyników, stworzenie wielowymiarowej bazy danych, przedstawienie najistotniejszych zagadnień w formie opisowej i graficzno-tabelarycznej oraz opracowanie wniosków i rekomendacji. Omówienie każdego z pytań badawczyh zawiera tabelę lub wykres oraz precyzyjny komentarz. Ponadto wyniki badań omówiono

bez uwzględnienia kolejności pytań zawartych w kwestionariuszach wywiadu, przy zachowaniu tematycznej i logicznej spójności prezentowanego materiału badawczego.

Raport końcowy opracowany został w wersji papierowej oraz elektronicznej w standardzie programów Microsoft Office.

Elementy raportu końcowego:

- Streszczenie;
- Spis treści;
- Wprowadzenie;
- Opis metodologii;
- Szczegółowy opis wyników badań;
- Wnioski i rekomendacje;
- Aneks zawierający tabele korelacyjne odpowiedzi na pytania kwestionariuszowe z wybranymi cechami społeczno-demograficznymi badanych mieszkańców miasta Tychy (płeć, wiek, wykształcenie).

3. ANALIZA MATERIAŁU BADAWCZEGO

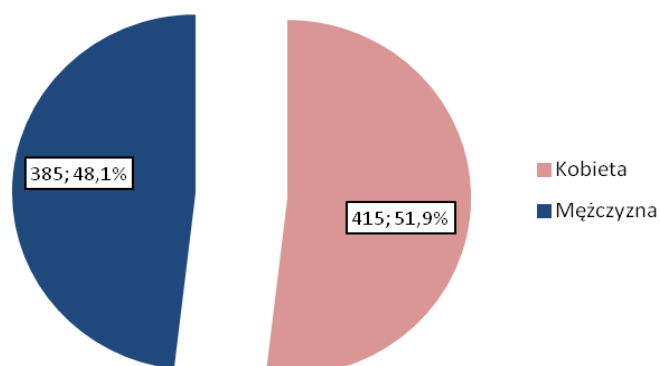
Poniższa część raportu stanowi kompleksową analizę materiału empirycznego uzyskanego w trakcie badania terenowego przeprowadzonego wśród 800 mieszkańców miasta Tychy. Zgodnie z założeniami metodyczno-metodologicznymi projektu, analiza podzielona została na cztery odrębne części poświęcone wyznaczonym problemom badawczym. Sposób i forma prezentacji wyników badania dostosowane zostały do przedstawionych wcześniej oczekiwań Zleceniodawcy. Ograniczono się tutaj do analiz, które wydały się niezbędne z punktu widzenia wyznaczonych celów badawczych. Omówienie każdego z pytań zawiera tabelę i/lub wykres oraz precyzyjny komentarz. Ponadto wyniki badań omówiono bez uwzględnienia kolejności pytań zawartych w kwestionariuszach wywiadu, jednak przy zachowaniu tematycznej i logicznej spójności prezentowanego materiału badawczego.

3.1. Charakterystyka społeczno-demograficzna respondentów

Na wstępie zaznaczyć należy, iż badanie nie dotyczyło bezpośredniej charakterystyki respondentów, lecz ich poglądów na wskazane tematy. Dlatego pytania „metryczkowe” zawarte w kwestionariuszach wywiadu dotyczyły jedynie wybranych cech społeczno-demograficznych, co do których założono, iż stanowić mogą istotne zmienne warunkujące deklarowane opinie. Dokładne rozkłady badanej grupy ze względu na wybrane cechy omówione zostały poniżej, tworząc syntetyczną charakterystykę respondentów.

Jedną ze zmiennych doboru próby ankietowanych mieszkańców miasta była płeć. Dlatego podział respondentów ze względu na tę cechę jest niemal równy (z nieznaczną przewagą kobiet) i zbliżony do rzeczywistego rozkładu tyskiej społeczności (rys.1).

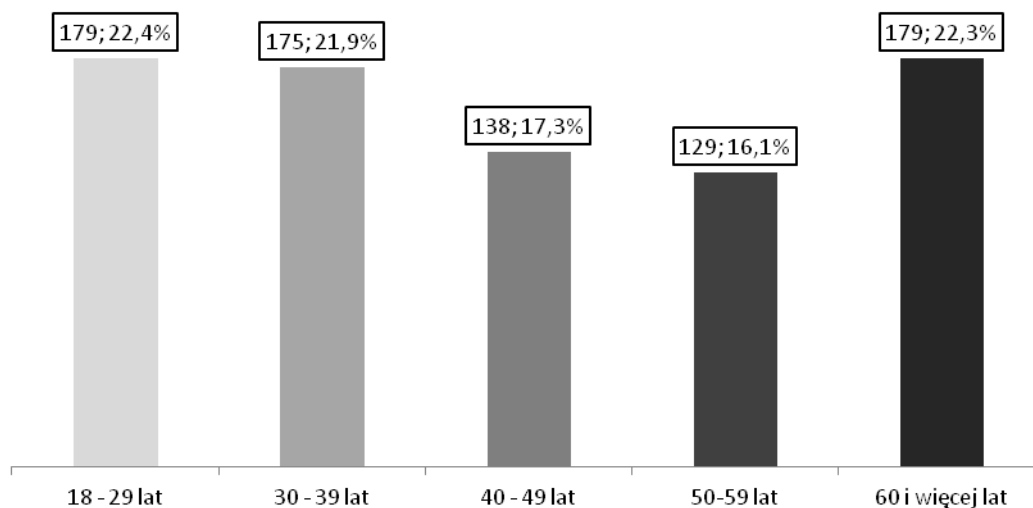
Rys. 1: Podział respondentów ze względu na płeć (N=800)

Źródło: „Zachowania i postawy społeczne dorosłych mieszkańców Miasta Tychy wobec środków psychoaktywnych i przemocy”, Grzegorz Gawron, 2014r.

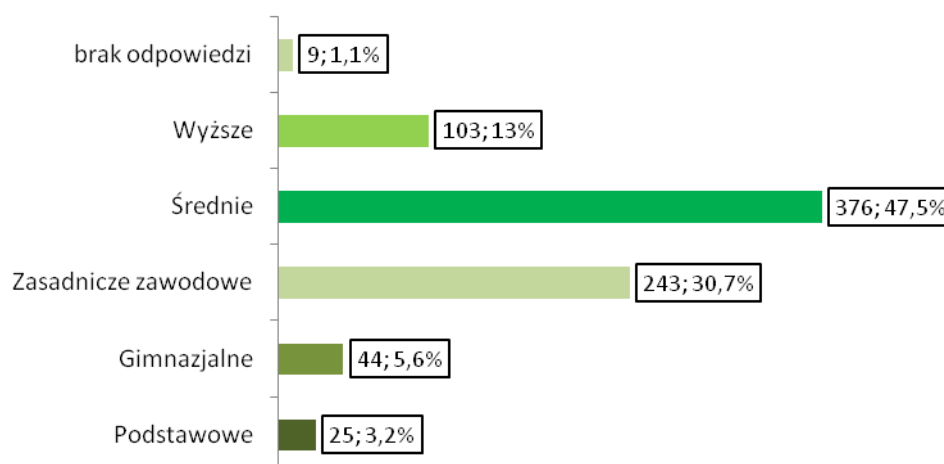
Dla zachowania reprezentatywności grupy respondentów wybranej do badania udział przedstawicieli poszczególnych grup wiekowych nie był znacząco zróżnicowany. Z uwagi jednak na obserwowany proces starzenia się społeczności lokalnej, wśród badanych dominowały nieznacznie osoby w wieku średnim i zaawansowanym, tzn. deklarujące ukończenie czterdziestu lub więcej lat (55,7%) nad osobami młodymi (od 18 do 39 lat – 44,3%). Dokładny rozkład ze względu na wiek prezentuje poniższy diagram (rys.2).

Rys. 2: Podział respondentów ze względu na wiek (N=800)

Źródło: „Zachowania i postawy społeczne dorosłych mieszkańców Miasta Tychy wobec środków psychoaktywnych i przemocy”, Grzegorz Gawron, 2014r.

W oparciu o uzyskane deklaracje stwierdzić należy, że poziom wykształcenia respondentów okazał się stosunkowo wysoki. Blisko ponad połowa ankietowanych ukończyła szkołę średnią (47,5%). Kolejne 13% uczestników badania deklaroowało posiadanie dyplomu wyższej uczelni. Co trzeci badany posiadał wykształcenie zasadnicze zawodowe. 5,6% respondentów zakończyło swoją edukację na poziomie gimnazjum a pozostałe 3,2% - ukończyło jedynie szkołę podstawową. Dokładny rozkład populacji ze względu na poziom wykształcenia zawarty został w rys. 3.

Rys. 3: Podział respondentów ze względu na wykształcenie (N=800)

Źródło: „Zachowania i postawy społeczne dorosłych mieszkańców Miasta Tychy wobec środków psychoaktywnych i przemocy”, Grzegorz Gawron, 2014r.

Struktura wykształcenia respondentów znalazła swoje odzwierciedlenie w rozkładzie ze względu na reprezentowane grupy społeczno-zawodowe (tab. 1).

Chociaż stosunkowo najliczniej reprezentowaną grupą byli emeryci, stanowiący aż 1/5 ankietowanych, to kolejne miejsca zajęli: pracownicy umysłowi (19,4%), robotnicy (14%), uczniowie i studenci (12,9%) oraz pracownicy handlu i usług (8,1%). Pozostali ankietowani zadeklarowali przynależność do słabiej reprezentowanych w badaniu grup społeczno-zawodowych, których jednostkowy udział w ogólnej liczbie badanych nie przekroczył progu 5,9%.

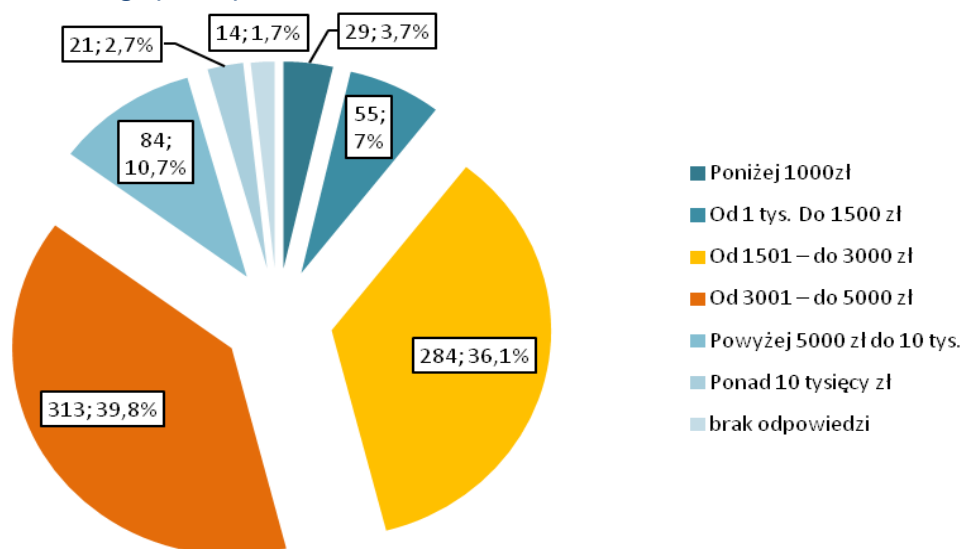
Tab. 1: Podział badanych mieszkańców ze względu na reprezentowaną grupę społeczno-zawodową (N=800)

	N	%
Dyrektorzy, kadra kierownicza i wolne zawody (np. lekarze, prawnicy)	47	5,9
Pracownicy umysłowi, urzędnicy, nauczyciele, pielęgniarzy, kierownicy niższego szczebla,	155	19,4
Pracownicy handlu i usług, listonosze, konduktorzy itp.	65	8,1
Robotnicy wykwalifikowani i brygadziści z wykształceniem zawodowym lub średnim	112	14
Robotnicy niewykwalifikowani	45	5,6
Właściciele prywatnych zakładów rzemieślnicy, agenci, taksówkarze i członkowie ich rodzin	14	1,8
Gospodynie domowe	36	4,5
Uczniowie i studenci	103	12,9
Emeryci i renciści	179	22,4
Rolnicy i członkowie ich rodzin	7	0,9
Bezrobotni	10	1,3
Inne	25	3,1
brak odpowiedzi	2	0,3

Źródło: „Zachowania i postawy społeczne dorosłych mieszkańców Miasta Tychy wobec środków psychoaktywnych i przemocy”, Grzegorz Gawron, 2014r.

Posiadany statut zawodowy determinuje w znacznym stopniu poziom dochodów będących w dyspozycji członków gospodarstw domowych badanych respondentów. Z rozkładu uzyskanych deklaracji wynika, iż miesięczne dochody netto rodzin stosunkowo największej części ankietowanej grupy mieszczą w przedziałach między 3-5 tyś. (39,8%) lub 1,5-3 tyś. (36,1%). Jednocześnie dochody poniżej 1,5 tyś. deklarowała co dziesiąta badana osoba, a skrajnie odmienną sytuacją, a więc dochodami przekraczającymi próg 5 tyś. pochwaliło się 13,4% ankietowanych.

Rys. 4: Podział respondentów ze względu na deklarowaną wysokość miesięcznych dochodów netto gospodarstwa domowego (N=800)

Źródło: „Zachowania i postawy społeczne dorosłych mieszkańców Miasta Tychy wobec środków psychoaktywnych i przemocy”, Grzegorz Gawron, 2014r.

Kolejną z cech społeczno-demograficznych badanych mieszkańców, co do których sformułowano założenie o potencjalności oddziaływania na prezentowane opinie, jest zamieszkiwane osiedle/dzielnica miasta Tychy. Jak już opisano, zmienna ta stanowiła bezpośrednią wytyczną dla doboru próby badawczej, dlatego wszystkie osiedla/dzielnice miasta reprezentowane były przez zbliżoną liczbę respondentów (tab.2).

Tab. 2: Podział badanych mieszkańców ze względu na zamieszkiwane osiedle/dzielnice Tychów (N=800)

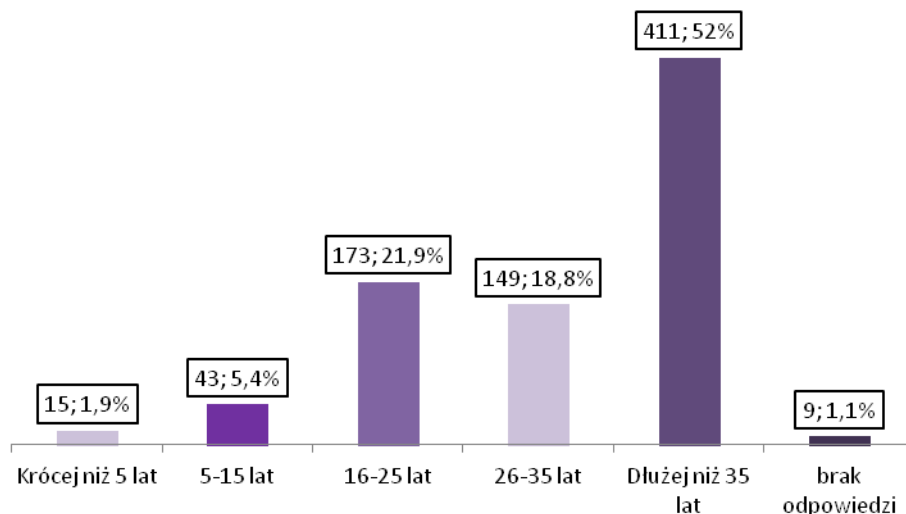
	N	%
A	25	3,1
B	25	3,1
C	25	3,1
Cielmice	25	3,1
Czułów	25	3,1
D	25	3,1
E	25	3,1
F	25	3,1
G	24	3

Glinka	25	3,1
H	25	3,1
Jaroszowice	25	3,1
K	24	3
L	26	3,2
Ł	25	3,1
M	25	3,1
Mąkołowiec	25	3,1
N	25	3,1
O	27	3,4
P	21	2,6
Paprocany	26	3,5
R	25	3,1
S	25	3,1
T	25	3,1
U	25	3,1
Urbanowice	25	3,1
W	25	3,1
Wartogłowiec	25	3,1
Wilkowyje	25	3,1
Z	28	3,5
Zawiść	25	3,1
Żwaków	24	3

Źródło: „Zachowania i postawy społeczne dorosłych mieszkańców Miasta Tychy wobec środków psychoaktywnych i przemocy”, Grzegorz Gawron, 2014r.

Dla prowadzonych analiz oraz jakości uzyskanego materiału badawczego z pewnością istotny okazał się fakt, że ponad połowa ankietowanych zamieszkuje Tychy dłużej niż 35 lat, a kolejne 40,7% badanych mieszka w tym mieście co najmniej 16 lat. Jednocześnie niespełna 2% ankietowanych osiedliło się w Tychach przed zaledwie dwoma laty (rys. 5).

Rys. 5: Podział badanych mieszkańców ze względu okres zamieszkiwania w Tychach (N=800)

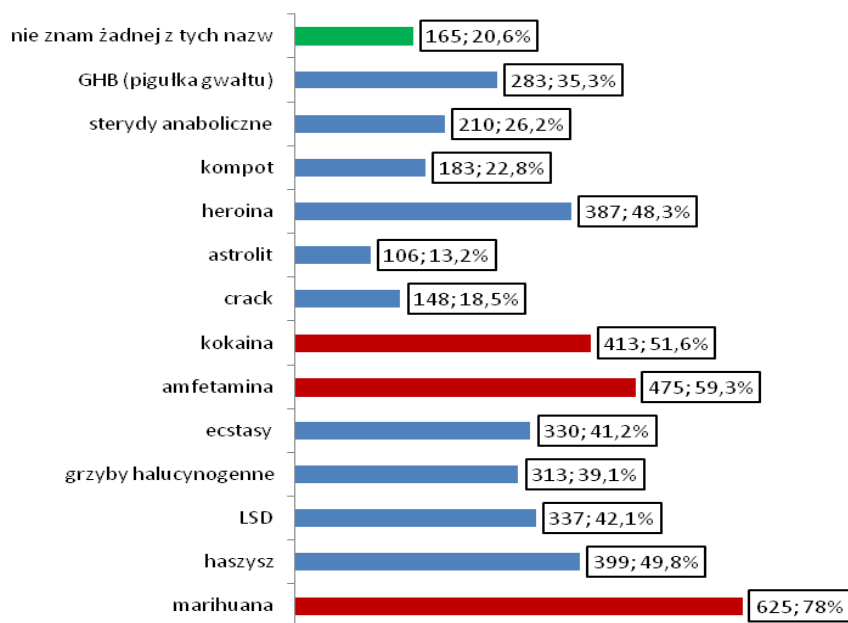
Źródło: „Zachowania i postawy społeczne dorosłych mieszkańców Miasta Tychy wobec środków psychoaktywnych i przemocy”, Grzegorz Gawron, 2014r.

3.2. Substancje psychoaktywne – znajomość, osobiste doświadczenia, postrzeganie zjawisk związanych z nadużywaniem i uzależnieniem

Jednym z najistotniejszych czynników określających zakres i charakter działań profilaktycznych służących ograniczeniu zjawiska nadużywania i uzależnienia od substancji psychoaktywnych powinien być poziom wiedzy mieszkańców miasta na ten temat. Dlatego w relacjonowanym badaniu podjęto próbę zdiagnozowania stanu wiedzy Tyszan dotyczącego tych substancji oraz określenia poziomu świadomości zagrożeń i konsekwencji zdrowotnych i społecznych wynikających z ich nadużywania.

Na wstępie ankietowani poproszeni zostali o wskazanie, w przygotowanej liście, substancji psychoaktywnych które są im znane. Z rozkładu uzyskanych odpowiedzi (rys. 6) wynika, że co piąta badana osoba (20,6%) deklarowała brak znajomości którejkolwiek z wyróżnionych substancji. Z drugiej strony stosunkowo najbardziej znane są marihuana (78%), amfetamina (59,3%) i kokaina (51,6%). Do grupy powszechnie znanych środków zaliczyć należy również haszysz i heroinę, które wskazywała każdorazowo prawie połowa badanych (odpowiednio: 49,8% i 48,3%). Trzecią grupę tworzy kilka kolejnych środków: LSD (42,1%); ecstasy (41,2%); grzyby halucynogenne (39,1%); oraz GHB (35,3%). Stosunkowo najmniej znajomość deklarowano w przypadku: sterydów (26,2%); kompotu (22,8%); crack-u (18,5%) oraz astrolitu (13,2%).

Rys. 6: Które, z wymienionych poniżej substancji są Pani/Panu znane (kojarzy Pani/Pan ich nazwę)? (N=800)

Źródło: „Zachowania i postawy społeczne dorosłych mieszkańców Miasta Tychy wobec środków psychoaktywnych i przemocy”, Grzegorz Gawron, 2014r.

Z prób korelacji rozkładu uzyskanych odpowiedzi z wybranymi cechami społeczno-demograficznymi respondentów wynika, iż nie odnotowano istotnych różnic znajomości środków psychoaktywnych między badanymi kobietami i mężczyznami.

Natomiast wiek badanych w istotny sposób warunkował udzielane odpowiedzi. Okazuje się bowiem, że im młodsi respondenci tym częstsza deklaracja znajomości poszczególnych substancji. Najwięcej wskazań pojawiło się zatem w grupie osób w wieku od 18 do 29 lat. Następnie ich poziom stopniowo spadał wraz z podnoszeniem się wieku badanych, by osiągnąć najniższy pułap w przypadku grupy najstarszych z badanych Tyszan (60 i więcej lat).

Poziom wykształcenia również zdaje się nie warunkować znajomości poszczególnych substancji. Jedynie bowiem w przypadku badanych deklarujących wykształcenie podstawowe odnotowano mniejszą liczbę wskazań znajomości konkretnych środków. Wśród reprezentantów pozostałych grup (poziomów wykształcenia) liczba wskazań była zbliżona (Aneks - tabela korelacyjna nr 1).

W następnej kolejności ankietowani poproszeni zostali o określenie poziomu dostępności w Tychach wybranych substancji psychoaktywnych poprzez wskazanie na ile łatwe lub trudne byłoby, ich zdaniem, zdobycie poszczególnych substancji na terenie miasta.

Okazuje się, że zdecydowana większość ankietowanych nie jest w stanie ocenić dostępności tych substancji, bowiem w każdym przypadku co najmniej 6 na 10 ankietowanych wybierało odpowiedź „nie wiem” (tab. 3).

Jednocześnie z rozkładu pozostałych odpowiedzi wynika, że stosunkowo najmniej ankietowanych twierdzi, że zdobycie poszczególnych substancji byłoby w ogóle niemożliwe w Tychach. Co ważne każdorazowo grupa tych osób była kilkakrotnie mniejsza niż respondentów dostrzegających jakąkolwiek możliwość zdobycia wybranych substancji (rys. 7; tab. 4).

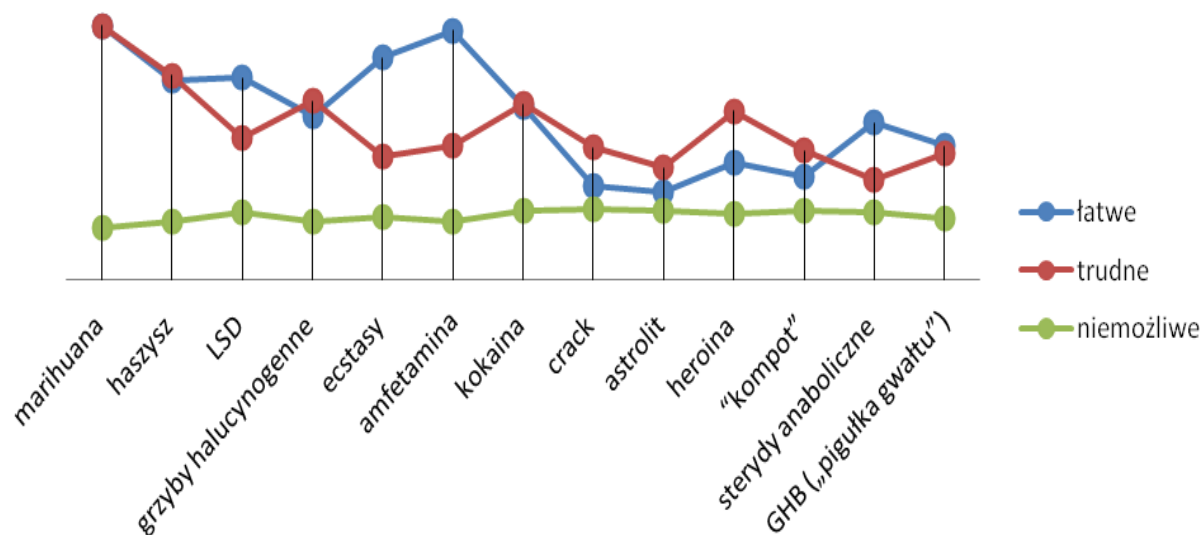
Z porównania odpowiedzi respondentów wskazujących „łatwość” i „trudność” zdobycia poszczególnych substancji wynika, że na terenie Tychów stosunkowo najłatwiej można zdobyć: amfetaminę; ecstazy; LSD oraz sterydy anaboliczne. Z drugiej strony – najtrudniej o: heroinę; crack; astrolit i „kompot”. Natomiast w przypadku pozostałych substancji (marihuana; haszysz; kokaina; GHB) liczba osób twierdzących, że zdobycie ich jest łatwe lub trudne była niemal jednakowa.

Tab. 3: Gdyby Pani/Pana zechciał/a zdobyć, którąś z wymienionych substancji w Tychach, na ile byłoby to trudne? (N=800)

	Bardzo łatwe		Dosyć łatwe		Dosyć trudne		Bardzo trudne		Niemożliwe		Nie wiem	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
marihuana	123	15,4	29	3,6	27	3,4	125	15,6	31	3,9	465	58,1
haszysz	76	9,5	43	5,4	33	4,1	89	11,1	35	4,4	524	65,5
LSD	57	7,1	64	8,0	48	6,0	37	4,6	40	5,0	554	69,3
grzyby halucynogenne	49	6,1	49	6,1	70	8,8	37	4,6	35	4,4	560	70,0
ecstasy	55	6,9	78	9,8	46	5,8	28	3,5	38	4,8	555	69,4
amfetamina	60	7,5	89	11,1	45	5,6	35	4,4	35	4,4	536	67,0
kokaina	51	6,4	52	6,5	63	7,9	42	5,3	41	5,1	551	68,9
crack	34	4,3	22	2,8	44	5,5	35	4,4	42	5,3	623	77,9
astrolit	31	3,9	21	2,6	34	4,3	33	4,1	41	5,1	640	80,0
heroina	38	4,8	32	4,0	55	6,9	46	5,8	39	4,9	590	73,8
"kompot"	38	4,8	24	3,0	38	4,8	39	4,9	41	5,1	620	77,5
sterydy anaboliczne	51	6,4	43	5,4	33	4,1	27	3,4	40	5,0	606	75,8
GHB („pigulka gwałtu")	46	5,8	34	4,3	39	4,9	37	4,6	37	4,6	607	75,9

Źródło: „Zachowania i postawy społeczne dorosłych mieszkańców Miasta Tychy wobec środków psychoaktywnych i przemocy”, Grzegorz Gawron, 2014r.

Rys. 7: Gdyby Pani/Pana zechciał/a zdobyć, którąś z wymienionych substancji w Tychach, na ile byłoby to trudne? (N=800)

Źródło: „Zachowania i postawy społeczne dorosłych mieszkańców Miasta Tychy wobec środków psychoaktywnych i przemocy”, Grzegorz Gawron, 2014r.

Tab. 4: Gdyby Pani/Pana zechciał/a zdobyć, którąś z wymienionych substancji w Tychach, na ile byłoby to trudne? (N=800)

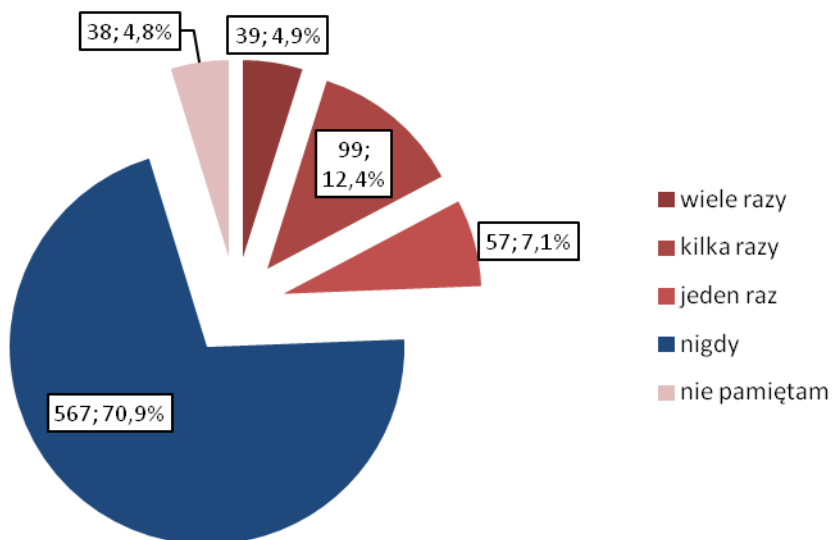
	łatwe (bardzo/dosyć)		trudne(bardzo/dosyć)		niemożliwe	
	N	%	N	%	N	%
marihuana	152	19,0	152	19,0	31	3,9
haszysz	119	14,9	122	15,3	35	4,4
LSD	121	15,1	85	10,6	40	5,0
grzyby halucynogenne	98	12,3	107	13,4	35	4,4
ecstasy	133	16,6	74	9,3	38	4,8
amfetamina	149	18,6	80	10,0	35	4,4
kokaina	103	12,9	105	13,1	41	5,1
crack	56	7,0	79	9,9	42	5,3
astrolit	52	6,5	67	8,4	41	5,1
heroina	70	8,8	101	12,6	39	4,9
„kompot”	62	7,8	77	9,6	41	5,1
sterydy anaboliczne	94	11,8	60	7,5	40	5,0
GHB („pigułka gwałtu”)	80	10,0	76	9,5	37	4,6

Źródło: „Zachowania i postawy społeczne dorosłych mieszkańców Miasta Tychy wobec środków psychoaktywnych i przemocy”, Grzegorz Gawron, 2014r.

Również w tym przypadku nie odnotowano istotnych różnic w odpowiedziach badanych kobiet i mężczyzn. Natomiast wiek okazał się zmienną istotnie warunkującą opinie badanych. Podobnie jak w pytaniu dotyczącym znajomości poszczególnych substancji psychoaktywnych, również poziom ich dostępności określany jest znacznie wyżej przez najmłodszych ankietowanych (18-29 lat), aby ulegać stopniowemu obniżeniu wśród reprezentantów kolejnych grup wiekowych (Aneks – tabela korelacyjna nr 2).

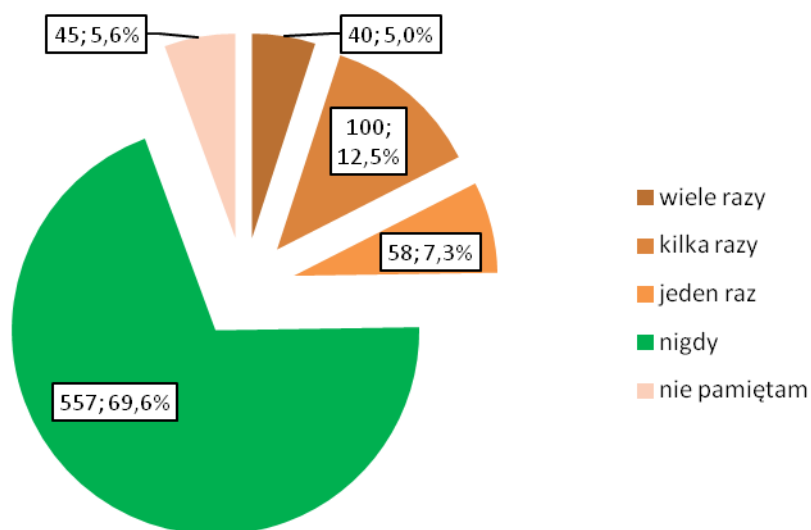
Kontynuując badaną kwestię ankietowani zapytani zostali o to, czy kiedykolwiek zdarzyło się, aby ktoś zaproponował im kupno albo zażycie narkotyków lub środków odurzających. W obydwu przypadkach zdecydowana większość, tzn. prawie $\frac{3}{4}$ respondentów zadeklarowała, że do tej pory nigdy nie znalazła się w takiej sytuacji (rys. 8 i 9). Jednocześnie co dwudziesta ankietowana osoba (4,9%) spotykała się z propozycją kupna narkotyków wielokrotnie, a co ósma – co najmniej kilka razy w życiu. Do pojedynczych incydentów tego typu przyznaje się 7,1% badanych. Niemal identyczny rozkład odpowiedzi wystąpił przy pytaniu o propozycję zażycia narkotyków, dlatego przypuszczać można, że obydwie propozycje padały przy jednej okazji.

Rys. 8: Czy kiedykolwiek w Tychach złożył ktoś Pani/Panu propozycję kupna narkotyków lub środków odurzających? (N=800)

Źródło: „Zachowania i postawy społeczne dorosłych mieszkańców Miasta Tychy wobec środków psychoaktywnych i przemocy”, Grzegorz Gawron, 2014r.

Rys. 9: Czy kiedykolwiek w Tychach złożył ktoś Pani/Panu propozycję zażycia narkotyków lub środków odurzających? (N=800)

Źródło: „Zachowania i postawy społeczne dorosłych mieszkańców Miasta Tychy wobec środków psychoaktywnych i przemocy”, Grzegorz Gawron, 2014r.

Tym razem z korelacji odpowiedzi z płcią ankieterowanych wynika, że to mężczyźni częściej namawiani są do kupna ($m = 28,3\%$; $k = 20,7\%$) lub zażycia ($m = 27\%$; $k = 22,6\%$) narkotyków. Także wiek ankieterowanych silnie warunkował udzielane odpowiedzi. Utrzymała się tutaj wcześniejsza tendencja, a więc im młodszy ankieterowany tym częściej proponuje się im kupno (18-29 lat = 57%; 30-39 lat = 32,6%; 40-49 lat = 18,1%; 50-59 lat = 4,7%; 60 i więcej lat = 2,8%) lub zażycie narkotyków

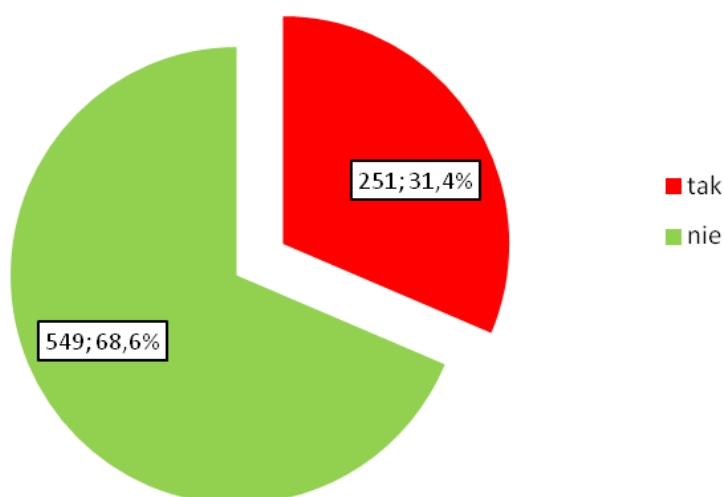
(18-29 lat = 57,5%; 30-39 lat = 32%; 40-49 lat = 19,6%; 50-59 lat = 6,2%; 60 i więcej lat = 2,2%). Istotne różnice wystąpiły również ze względu na poziom deklarowanego wykształcenia respondentów. Okazuje się, że stosunkowo najczęściej do kupna lub zażycia narkotyków namawiane były osoby posiadające wykształcenie gimnazjalne (kupno: 56,8%; zażycie: 59,1%), a najrzadziej – podstawowe (kupno: 8%; zażycie: 8%) (Aneks – tabela korelacyjna nr 3).

Kolejne z pytań zawartych w kwestionariuszu wywiadu dotyczyło znajomości osób, które w opinii ankietowanych nadużywają wybranych substancji psychoaktywnych. Również w tej kwestii dominująca większość ankietowanych (68,6%) twierdziła, że osobiście nie zna nikogo z takim problemem. Jednocześnie prawie 1/3 badanych ujawniła, że w kręgu ich znajomych są osoby nadużywające substancji psychoaktywnych (rys. 10 i tab. 5).

Ankietowani z tej grupy stosunkowo najczęściej przyznawali się do znajomości 1 lub 2 osób, a znacznie rzadziej większej, bo co najmniej kilkusobowej grupy.

Ponadto warto zwrócić uwagę na to jakich substancji najczęściej nadużywają, zdaniem ankietowanych, ich znajomi (rys. 11). Okazuje się, że zdecydowanie najpopularniejsza jest marihuana, która wskazana była przez prawie 30% respondentów. Co dziewiąty ankietowany posiada wiedzę o zażywaniu amfetaminy (11,3%) lub haszyszu (10,9%). Natomiast pozostałe substancje cieszą się znacząco mniejszą popularnością wśród znajomych badanych.

Rys. 10: Czy zna Pani/Pan osobiście kogoś, kto Pani/Pana zdaniem nadużywa którejś z wymienionych substancji? (N=800)

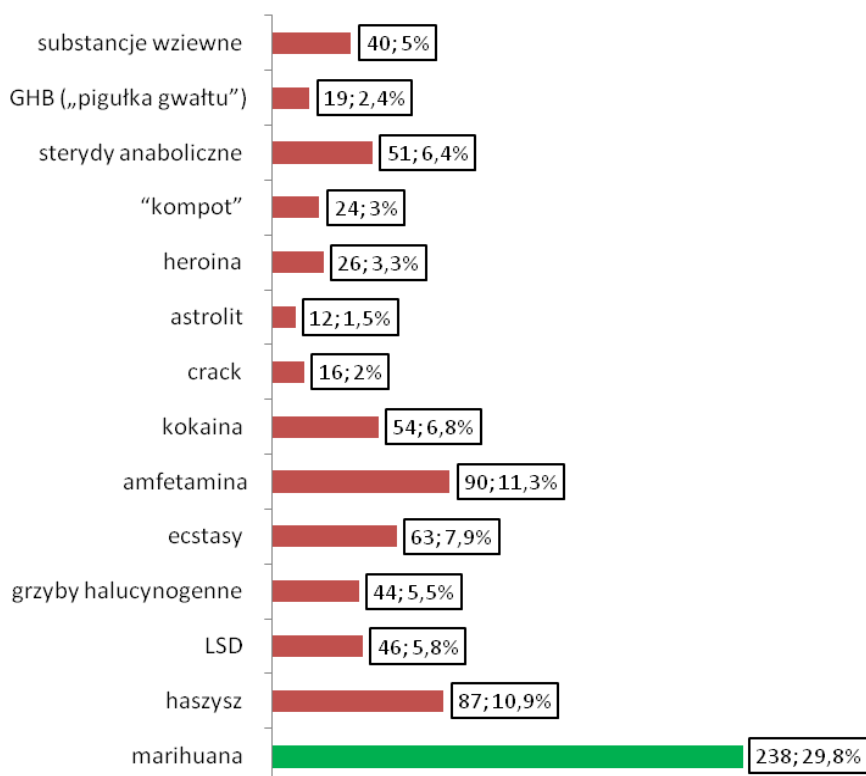
Źródło: „Zachowania i postawy społeczne dorosłych mieszkańców Miasta Tychy wobec środków psychoaktywnych i przemocy”, Grzegorz Gawron, 2014r.

Tab. 5: Czy zna Pani/Pan osobiście kogoś, kto Pani/Pana zdaniem nadużywa którejś z wymienionych substancji? (N=800)

	nie znam nikogo		1-2 osoby		3-5 osób		6-10 osób		więcej niż 10 osób	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
marihuana	562	70,3	147	18,4	46	5,8	19	2,4	26	3,3
haszysz	713	89,1	41	5,1	24	3,0	9	1,1	13	1,6
LSD	754	94,3	30	3,8	8	1,0	4	0,5	4	0,5
grzyby halucynogenne	756	94,5	24	3,0	12	1,5	4	0,5	4	0,5
ecstasy	737	92,1	38	4,8	16	2,0	4	0,5	5	0,6
amfetamina	710	88,8	47	5,9	28	3,5	7	0,9	8	1,0
kokaina	746	93,3	30	3,8	13	1,6	8	1,0	3	0,4
crack	784	98,0	10	1,3	3	0,4	1	0,1	2	0,3
astrolit	788	98,5	6	0,8	3	0,4	1	0,1	2	0,3
heroina	774	96,8	17	2,1	5	0,6	2	0,3	2	0,3
"kompot"	776	97,0	15	1,9	2	0,3	2	0,3	5	0,6
sterydy anaboliczne	749	93,6	28	3,5	11	1,4	6	0,8	6	0,8
GHB („pigułka gwałtu")	781	97,6	11	1,4	3	0,4	2	0,3	3	0,4
substancje wziewne	760	95,0	25	3,1	8	1,0	3	0,4	4	0,5

Źródło: „Zachowania i postawy społeczne dorosłych mieszkańców Miasta Tychy wobec środków psychoaktywnych i przemocy”, Grzegorz Gawron, 2014r.

Rys. 11: Czy zna Pani/Pan osobiście kogoś, kto Pani/Pana zdaniem nadużywa którejś z wymienionych substancji?- wskazywane substancje (N=800)

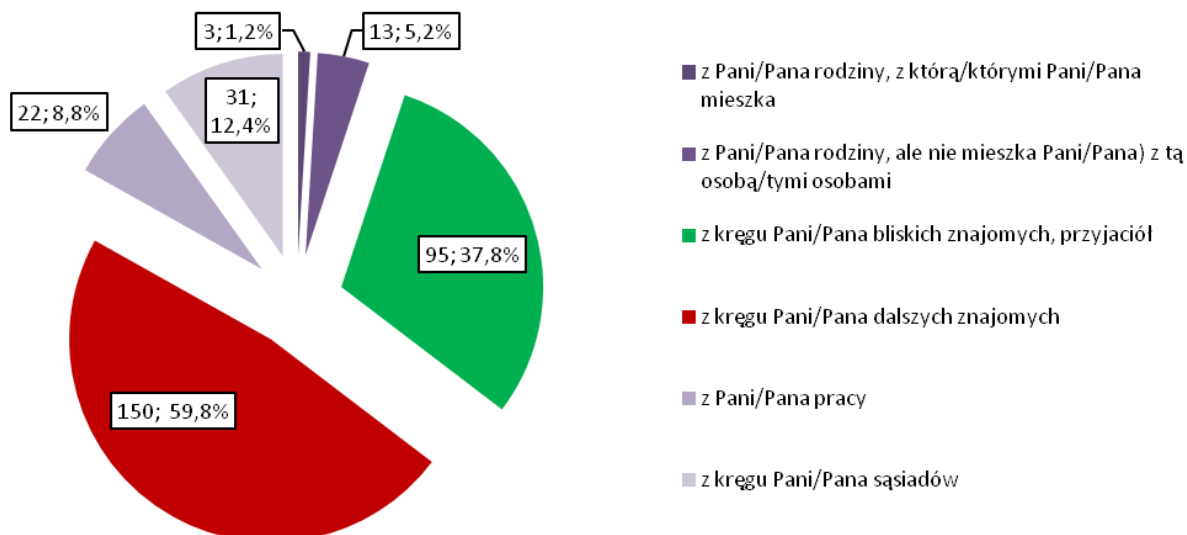

Źródło: „Zachowania i postawy społeczne dorosłych mieszkańców Miasta Tychy wobec środków psychoaktywnych i przemocy”, Grzegorz Gawron, 2014r.

Z korelacji odpowiedzi z cechami społeczno-demograficznymi wynika, że to mężczyźni stosunkowo częściej przyznają się do znajomości osób, o których wiedzą lub przypuszczają, że nadużywają substancji psychoaktywnych ($m = 34,5\%$; $k = 28,4\%$). Jak można się domyślać również wiek miał tutaj istotny wpływ na udzielane odpowiedzi, tzn. im młodszy respondenci tym częściej deklarują znajomość osób z tym problemem (18-29 lat = 62%; 30-39 lat = 43,4%; 40-49 lat = 28,3%; 50-59 lat = 12,4%; 60 i więcej lat = 5%) (Aneks – tabela korelacyjna nr 4).

Jednocześnie znane respondentom osoby dotknięte problemem narkotykowym, pochodzą głównie z grona ich dalszych (59,8%) lub bliskich (37,8%) znajomych (rys. 12). Tylko 6,4% ankietowanych, deklarujących znajomość osoby nadużywającej środków psychoaktywnych, przyznaje się do krewnego z tym problemem.

Rys. 12: Kim są znajome osoby nadużywające środków psychoaktywnych? (N=251)

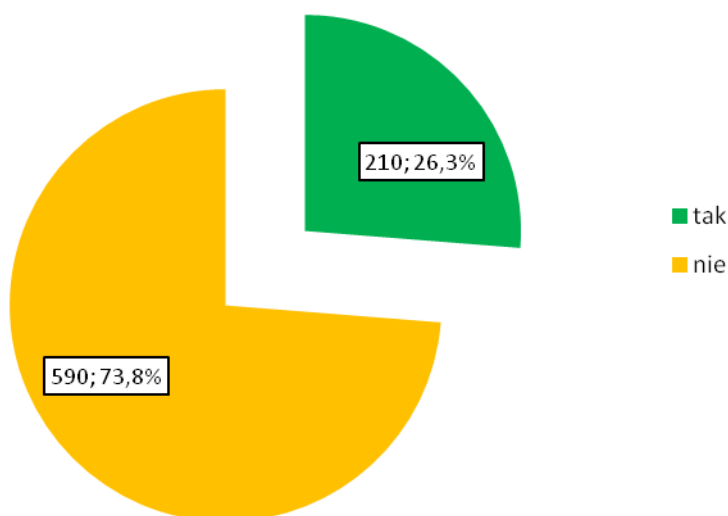

Źródło: „Zachowania i postawy społeczne dorosłych mieszkańców Miasta Tychy wobec środków psychoaktywnych i przemocy”, Grzegorz Gawron, 2014r.

Kolejne informacje, które okazać się mogą pomocne w diagnozowaniu problemu narkotykowego na terenie miasta Tychy, dotyczyły występowania sytuacji, w której w obecności respondentów inne osoby zażywały substancje psychoaktywne.

Z rozkładu odpowiedzi wynika, że również w tym przypadku przeważająca większość ankietowanych (73,8%) zadeklarowała, że do tej pory nigdy nie zdarzyło się aby ktoś w ich obecności zażywał narkotyki lub inne środki odurzające (rys. 13 i tab. 6). Natomiast jeżeli dochodziło do takich sytuacji, to była to najczęściej marihuana (24,6%), a pozostałe z wyróżnionych substancje zażywane były znacznie rzadziej (rys. 14).

Rys. 13: Czy zdarzyło się, że ktoś w Pani/Pana obecności zażywał którąś z wymienionych substancji? (N=800)

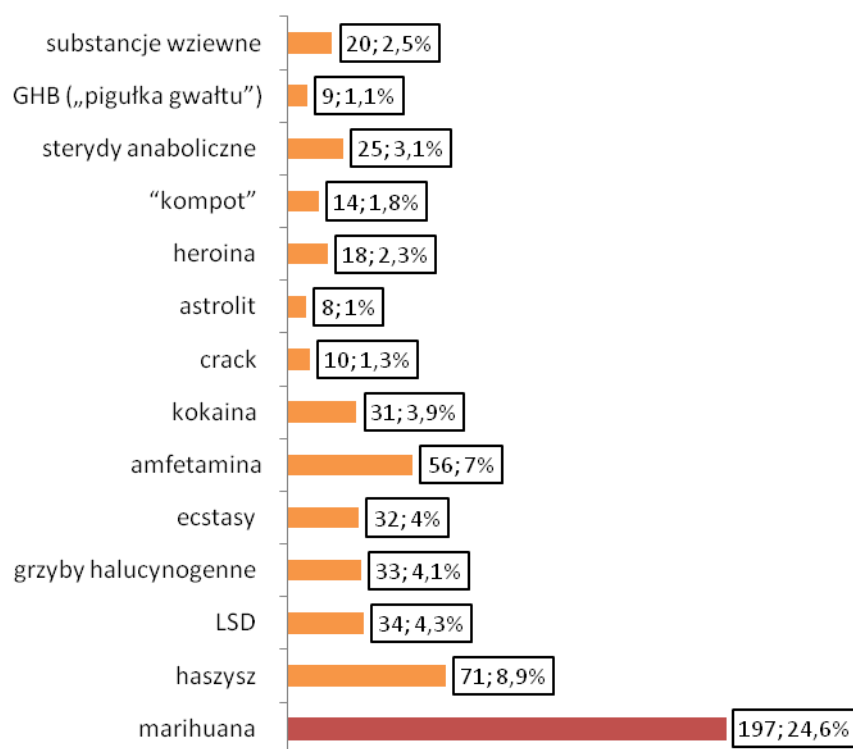
Źródło: „Zachowania i postawy społeczne dorosłych mieszkańców Miasta Tychy wobec środków psychoaktywnych i przemocy”, Grzegorz Gawron, 2014r.

Tab. 6: Czy zdarzyło się, że ktoś w Pani/Pana obecności zażywał którąś z wymienionych substancji? (N=800)

	Wiele razy		Kilka razy		1 raz		Nigdy		Nie pamiętam	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
marihuana	55	6,9	111	13,9	31	3,9	572	71,5	31	3,9
haszysz	28	3,5	31	3,9	12	1,5	686	85,8	43	5,4
LSD	8	1,0	12	1,5	14	1,8	715	89,4	51	6,4
grzyby halucynogenne	8	1,0	17	2,1	8	1,0	718	89,8	49	6,1
ecstasy	6	0,8	17	2,1	9	1,1	714	89,3	54	6,8
amfetamina	19	2,4	28	3,5	9	1,1	700	87,5	44	5,5
kokaina	10	1,3	17	2,1	4	0,5	722	90,3	47	5,9
crack	4	0,5	4	0,5	2	0,3	736	92,0	54	6,8
astrolit	3	0,4	4	0,5	1	0,1	739	92,4	53	6,6
heroina	6	0,8	6	0,8	6	0,8	729	91,1	53	6,6
„kompot”	3	0,4	4	0,5	7	0,9	733	91,6	53	6,6
sterydy anaboliczne	10	1,3	6	0,8	9	1,1	723	90,4	52	6,5
GHB („pigotka gwałtu”)	0	0,0	4	0,5	5	0,6	738	92,3	53	6,6
substancje wziewne	6	0,8	4	0,5	10	1,3	727	90,9	53	6,6

Źródło: „Zachowania i postawy społeczne dorosłych mieszkańców Miasta Tychy wobec środków psychoaktywnych i przemocy”, Grzegorz Gawron, 2014r.

Rys. 14: Czy zdarzyło się, że ktoś w Pani/Pana obecności zażywał którąś z wymienionych substancji? - wskazywane substancje (N=800)

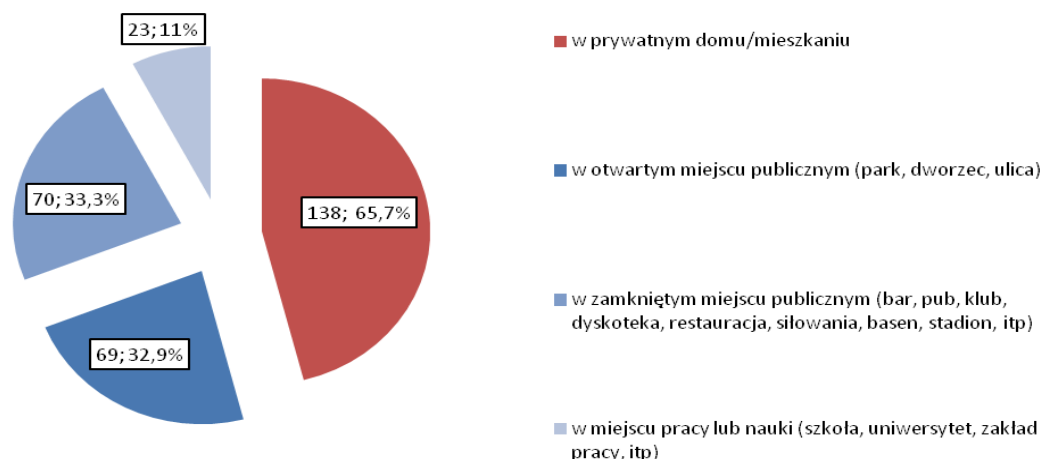

Źródło: „Zachowania i postawy społeczne dorosłych mieszkańców Miasta Tychy wobec środków psychoaktywnych i przemocy”, Grzegorz Gawron, 2014r.

Jak można było przewidzieć w oparciu o wcześniejsze korelacje odpowiedzi z cechami społeczno-demograficznymi ankietowanych, również w przypadku tego pytania największa częstotliwość sytuacji zażywania przez osoby trzecie narkotyków w obecności ankietowanych wystąpiła wśród najmłodszych, ustępując stopniowo wraz z wiekiem badanych (Aneks – tabela korelacyjna nr 6).

Zgodnie z deklaracjami respondentów, do powyższych sytuacji dochodziło najczęściej w prywatnym domu/mieszkaniu (65,7%), a więc można mniemać, że w obecności ograniczonej i zaufanej liczby osób. Dwukrotnie rzadziej do sytuacji takich dochodziło w miejscach publicznych - otwartych (32,9%) lub zamkniętych przestrzeniach (33,3%), a jedynie sporadycznie w miejscu pracy lub nauki (11%) (rys. 15).

Rys. 15: Jeżeli zdarzyło się, że ktoś w Pani/Pana obecności zażywał którąś z wymienionych substancji, to gdzie to się zdarzyło (lub zdarzało najczęściej)? (N=210)

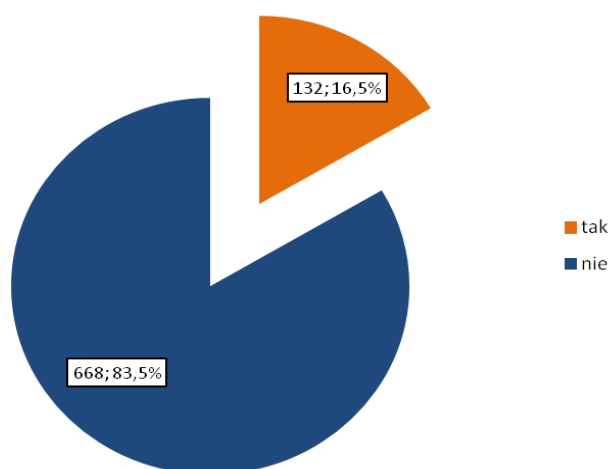
Źródło: „Zachowania i postawy społeczne dorosłych mieszkańców Miasta Tychy wobec środków psychoaktywnych i przemocy”, Grzegorz Gawron, 2014r.

Ostatnie z serii pytań kwestionariuszowych poświęconych zagadnieniom dotyczącym substancji psychoaktywnych związane było z własnymi doświadczeniami respondentów w zakresie zażywania środków tego typu.

Spośród wszystkich ankietowanych 16,5% przyznało się, że kiedykolwiek zdarzyło się im zażyć którąś z wyróżnionych substancji, a pozostałe 83,5% dotychczas tego nie zrobiło lub zaśnięcia się niepamięcią (rys. 16).

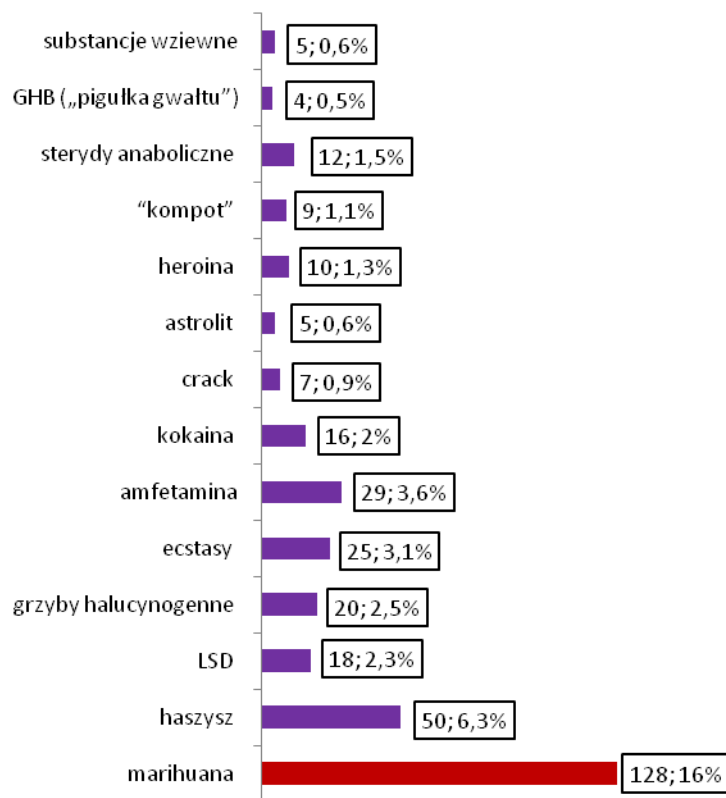
Stosunkowo najczęściej ankietowani sięgali po marihuanę, na którą decydowało się 16% z nich. Pozostałe substancje wybierane były znacznie rzadziej (rys. 17 i tab. 7).

Rys. 16: Czy zdarzyło się w Pani/Pana życiu, że zażył/a Pani/Pan którąś z wymienionych substancji? (N=800)

Źródło: „Zachowania i postawy społeczne dorosłych mieszkańców Miasta Tychy wobec środków psychoaktywnych i przemocy”, Grzegorz Gawron, 2014r.

Rys. 17: Czy zdarzyło się w Pani/Pana życiu, że zażył/a Pani/Pan którąś z wymienionych substancji? - wskazywane substancje (N=800)

Źródło: „Zachowania i postawy społeczne dorosłych mieszkańców Miasta Tychy wobec środków psychoaktywnych i przemocy”, Grzegorz Gawron, 2014r.

Tab. 7: Czy zdarzyło się w Pani/Pana życiu, że zażył/a Pani/Pan którąś z wymienionych substancji? (N=800)

	Wiele razy		Kilka razy		1 raz		Nigdy		Nie pamiętam	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
marihuana	32	4,0	60	7,5	36	4,5	666	83,3	6	0,8
haszysz	15	1,9	19	2,4	16	2,0	743	92,9	7	0,9
LSD	7	0,9	2	0,3	9	1,1	776	97,0	6	0,8
grzyby halucynogenne	4	0,5	6	0,8	10	1,3	775	96,9	5	0,6
ecstasy	2	0,3	11	1,4	12	1,5	769	96,1	6	0,8
amfetamina	8	1,0	10	1,3	11	1,4	764	95,5	7	0,9
kokaina	2	0,3	5	0,6	9	1,1	778	97,2	6	0,8
crack	1	0,1	0	0,0	6	0,8	787	98,4	6	0,8
astrolit	1	0,1	0	0,0	4	0,5	788	98,5	7	0,9
heroina	3	0,4	1	0,1	6	0,8	783	97,9	7	0,9
„kompot”	2	0,3	1	0,1	6	0,8	785	98,1	6	0,8
sterydy anaboliczne	6	0,8	3	0,4	3	0,4	780	97,5	8	1,0
GHB („pigulka gwałtu”)	1	0,1	0	0,0	3	0,4	787	98,4	9	1,1
substancje wziewne	3	0,4	0	0,0	2	0,3	783	97,9	12	1,5

Źródło: „Zachowania i postawy społeczne dorosłych mieszkańców Miasta Tychy wobec środków psychoaktywnych i przemocy”, Grzegorz Gawron, 2014r.

Jednocześnie warto podkreślić, że z narkotykami eksperymentowały głównie osoby młode (18-29 lat = 38,5%; 30-39 lat = 21,7%; 40-49 lat = 12,3%; 50-59 lat = 4,6%; 60 i więcej lat = 1,1%). Poza tym częściej byli to mężczyźni (20%) niż kobiety (13,2%) (Aneks – tabela korelacyjna nr 8).

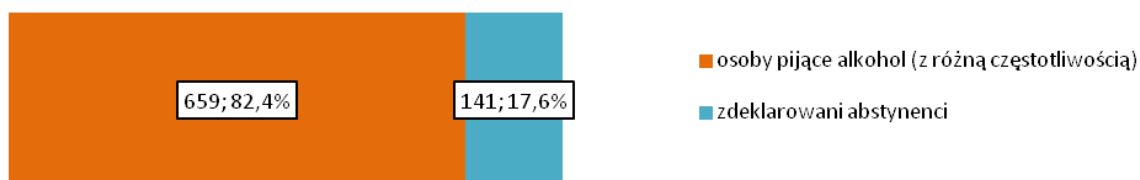
3.3. Alkohol – osobiste doświadczenia, postrzeganie zjawisk związanych z nadużywaniem i uzależnieniem

Kolejny blok tematyczny podejmowany w relacjonowanym badaniu dotyczył konsumpcji alkoholu oraz postrzeganiem zjawisk związanych z nadużywaniem i uzależnieniem od tej substancji. Pamiętać jednak należy, że picie napojów alkoholowych to zjawisko niezmiernie zróżnicowane osobniczo, zarówno co do typów napojów, częstości picia, ilości porcji alkoholu wypijanych przy jednej okazji jak i rozmiarów ogólnego spożycia. Innymi słowy poszczególni ludzie różnią się między sobą tym ile i jak piją.

Próbę stworzenia obrazu postaw Tyszan w tym zakresie rozpoczęto od uzyskania ogólnej informacji dotyczącej samej potencjalności spożywania alkoholu przez badanych.

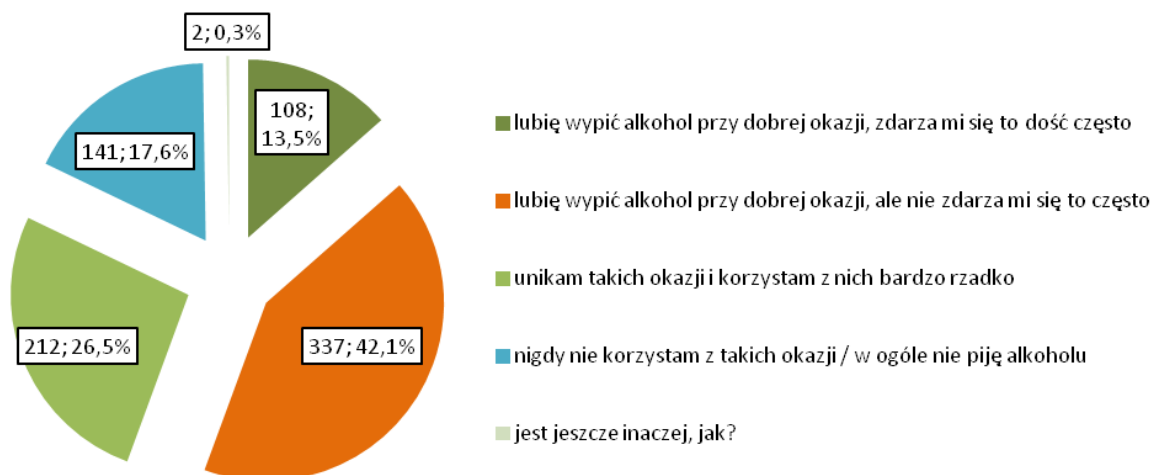
Okazuje się, że jedynie 17,6% ankietowanych deklaruje całkowitą abstynencję od alkoholu (rys. 18). Zatem zdecydowana większość badanych, bo ponad 80% spożywa napoje alkoholowe z różną częstotliwością. Wśród tych osób 42,1% deklaruje, iż lubi wypić alkohol przy dobrej okazji, ale w ich ocenie nie zdarza się to często. Kolejne 13,5% twierdzi podobnie deklarując jednocześnie, że okazje takie wykorzystują dość często. Z kolei ponad ¼ ankietowanych twierdzi, iż celowo unika okazji wypicia alkoholu więc korzysta z nich bardzo rzadko (rys. 19).

Rys. 18: Prawie każdy człowiek ma czasami okazję wypić alkohol. W jaki sposób postępuje Pani/Pan przy takich okazjach? (N=800)

Źródło: „Zachowania i postawy społeczne dorosłych mieszkańców Miasta Tychy wobec środków psychoaktywnych i przemocy”, Grzegorz Gawron, 2014r.

Rys. 19: Prawie każdy człowiek ma czasami okazję wypić alkohol. W jaki sposób postępuje Pani/Pan przy takich okazjach? (N=800)

Źródło: „Zachowania i postawy społeczne dorosłych mieszkańców Miasta Tychy wobec środków psychoaktywnych i przemocy”, Grzegorz Gawron, 2014r.

Z korelacji uzyskanych odpowiedzi w wybranych cechami społeczno-demograficznymi respondentów wynika, że to badani mężczyźni (63,8%) częściej niż kobiety (45,1%) lubią wypić alkohol przy dobrej okazji. Jednocześnie to więcej kobiet (22,3%) niż mężczyzn (16%) deklaruje całkowitą abstynencję.

Stosunkowo największe skłonności do korzystania z okazji wypicia alkoholu deklarują najmłodsi badani z grupy wiekowej od 18 do 29 lata (66,9%), choć również w pozostałych grupach deklaracje takie padają stosunkowo często (30-39 lat = 57,6%; 40-49 lat = 58,8%; 50-59 lat = 51,2%; 60 i więcej lat = 36,5%). Natomiast całkowitą abstynencję deklarują głównie reprezentanci skrajnych grup wiekowych, tzn. najstarsi (60 i więcej lat = 34,8%) (Aneks – tabela korelacyjna nr 9).

Dla prowadzonych analiz istotne jest jednak poznanie tzw. „stylów picia” Tyszan. Warto podjąć próbę uzyskania informacji na ten temat, chociaż należy mieć świadomość, iż uzyskane deklaracje nie muszą w pełni odzwierciedlać rzeczywistych postaw przejawianych w życiu codziennym badanych. Dlatego w kolejnym pytaniu poproszono ankietowanych o wskazanie jakiego typu alkohole i z jaką częstotliwością mają w zwyczaju spożywać (rys. 20 i tab. 8).

Okazuje się, że stosunkowo najbardziej popularnym napojem alkoholowym, a więc wypijanym najczęściej przez największą grupę ankietowanych jest piwo. Do codziennego wypijania tego alkoholu przyznaje się 8,3% badanych z grona osób nie deklarujących całkowitej abstynencji. Daje to wyjątkowo wysoki wyniki, dalece odbiegający od deklaracji takiej częstotliwości spożycia w przypadku pozostałych typów alkoholi. Poza tym, co trzecia z osób deklarujących

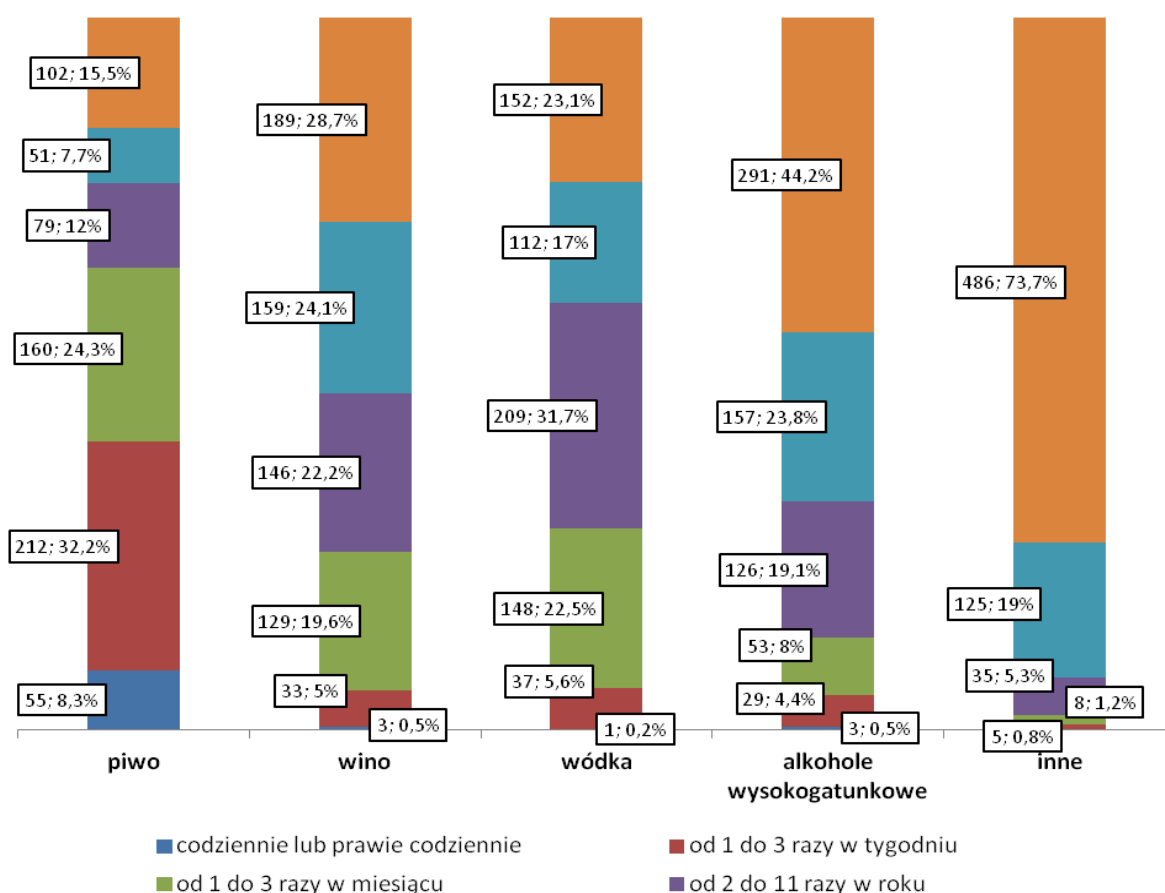
spożywanie alkoholu, sięga po piwo nawet 3 razy w tygodniu, co również znacząco odbiega od częstotliwości tego typu deklaracji dotyczących innych alkoholi.

Alternatywa dla piwa pojawia się dopiero w zestawieniu wskazań dotyczących spożycia okazjonalnego, a więc występującego od 1 do 3 razy w miesiącu. Chociaż przy takiej częstotliwości ankietowani również stosunkowo najchętniej sięgają po piwo (24,3%) to jednak spora grupa decyduje się także na wypicie wódki (22,5%) lub wina (19,6%).

W przypadku sporadycznego spożywania alkoholu, mającego miejsce od 2 do 11 razy w roku – badani Tyszanie znacznie chętniej sięgają po alkohol wysokoprocentowy, a więc wódkę (31,7%) niż wino (22,2%) czy piwo (12%).

Natomiast badani deklarujący jedynie symboliczne (1 raz w roku lub rzadziej) korzystanie z okazji wypicia alkoholu najchętniej sięgają po wino (24,1%) lub alkohole wysokojakościowe (23,8%), a mniej chętnie decydują się na wódkę (17%) czy piwo (7,7%).

Rys. 20: Jeśli zdarza się Pani/Panu pić alkohol, to jaki i jak często (N=659)

Źródło: „Zachowania i postawy społeczne dorosłych mieszkańców Miasta Tychy wobec środków psychoaktywnych i przemocy”, Grzegorz Gawron, 2014r.

Tab. 8: Jeśli zdarza się Pani/Panu pić alkohol, to jaki i jak często (N=659)

	piwo		wino		wódka		alkohole wysokogatunkowe (np. koniak, whisky)		coś innego	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
codziennie lub prawie codziennie	55	8,3	3	0,5	1	0,2	3	0,5	0	0,0
2-3 razy w tygodniu	113	17,1	12	1,8	9	1,4	7	1,1	1	0,2
1-2 razy w tygodniu	99	15,0	21	3,2	28	4,2	22	3,3	4	0,6
2-3 razy w miesiącu	88	13,4	55	8,3	41	6,2	20	3,0	4	0,6
1 raz w miesiącu	72	10,9	74	11,2	107	16,2	33	5,0	4	0,6
6-11 raz w roku	25	3,8	61	9,3	96	14,6	42	6,4	10	1,5
2-5 razy w roku	54	8,2	85	12,9	113	17,1	84	12,7	25	3,8
raz w roku	15	2,3	44	6,7	34	5,2	29	4,4	12	1,8
jeszcze rzadziej	36	5,5	115	17,5	78	11,8	128	19,4	113	17,1
nigdy	102	15,5	189	28,7	152	23,0	291	44,2	486	73,8

Źródło: „Zachowania i postawy społeczne dorosłych mieszkańców Miasta Tychy wobec środków psychoaktywnych i przemocy”, Grzegorz Gawron, 2014r.

Próby korelacji uzyskanych odpowiedzi z wybranymi cechami społeczno-demograficznymi badanych nie wykazały dominujących trendów, które można byłoby uznać za charakterystyczne dla badanej populacji. Można jedynie wyróżnić fakt, że to mężczyźni częściej niż kobiety sięgają po napoje alkoholowe. Szczególnie wyraźnie widać to w rozkładzie odpowiedzi dotyczących częstotliwości spożywania piwa (np.: codziennie lub prawie codziennie: k = 3%; m = 13,9%, itd.). Ponadto relatywnie największą skłonność do tego trunku mają osoby młode (18-29 lat; i 30-39 lat). Natomiast poziom wykształcenia nie stanowił tutaj istotnej zmiennej warunkującej udzielane odpowiedzi.

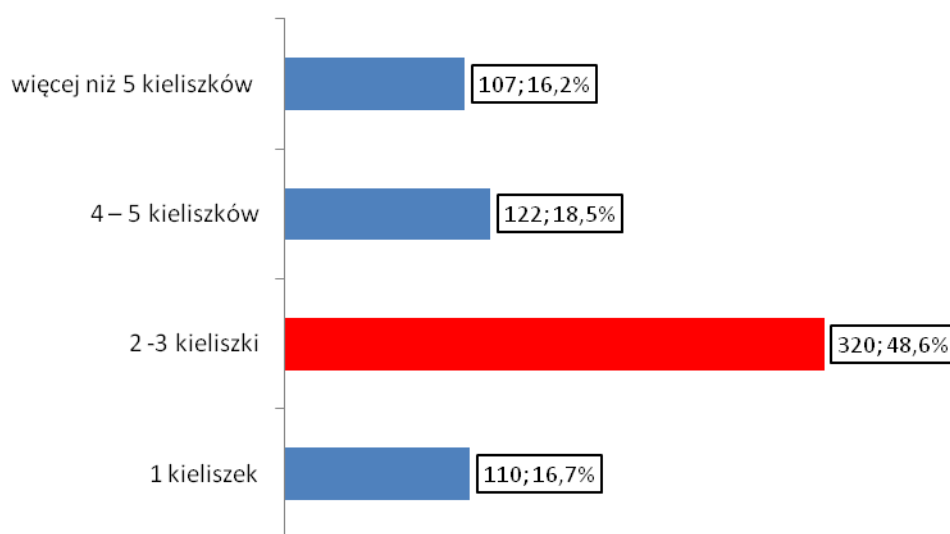
Z kolei na wino stosunkowo chętniej decydują się kobiety niż mężczyźni, choć należy podkreślić, że częstotliwość jego spożywania dalece odbiega od odnotowanego w przypadku piwa. Nie można jednak wskazać dominującej grupy wiekowej lub poziomu wykształcenia, który byłby typowy dla amatorów tego trunku.

Po wódkę częściej sięgają mężczyźni i to bez względu na wiek czy posiadane wykształcenie. Podobnie w przypadku alkoholi wysokogatunkowych (Aneks – tabela korelacyjna nr 10).

Dla podejmowanych analiz istotnym zagadnieniem jest również przeciętna ilość alkoholu wypijana przez respondentów przy jednej okazji. Stanowić ona może bowiem ważną wytyczną przy próbie określania cech charakterystycznych dla wyróżnianych tzw. stylów picia.

Okazuje się, że tylko co szósty ankietowany (16,7%) z grona amatorów alkoholu (nie deklarujących abstynencji) ogranicza jego spożycie przy jednej okazji do jednego kieliszka. Pozostałe ponad 80% respondentów wypija zatem większą ilość trunków. Niemal połowa ankietowych swoje przeciętne spożycie określiła na poziomie 2-3 kieliszków. Prawie co piąty respondent poprzestaje dopiero na 4-5 kieliszkach, a kolejne 16,2% badanych osób sięga jednorazowo po jeszcze większą ilość alkoholu (rys. 21).

Rys. 21: Ile alkoholu wypija Pani/Pan najczęściej przy jednej okazji? (N=659)

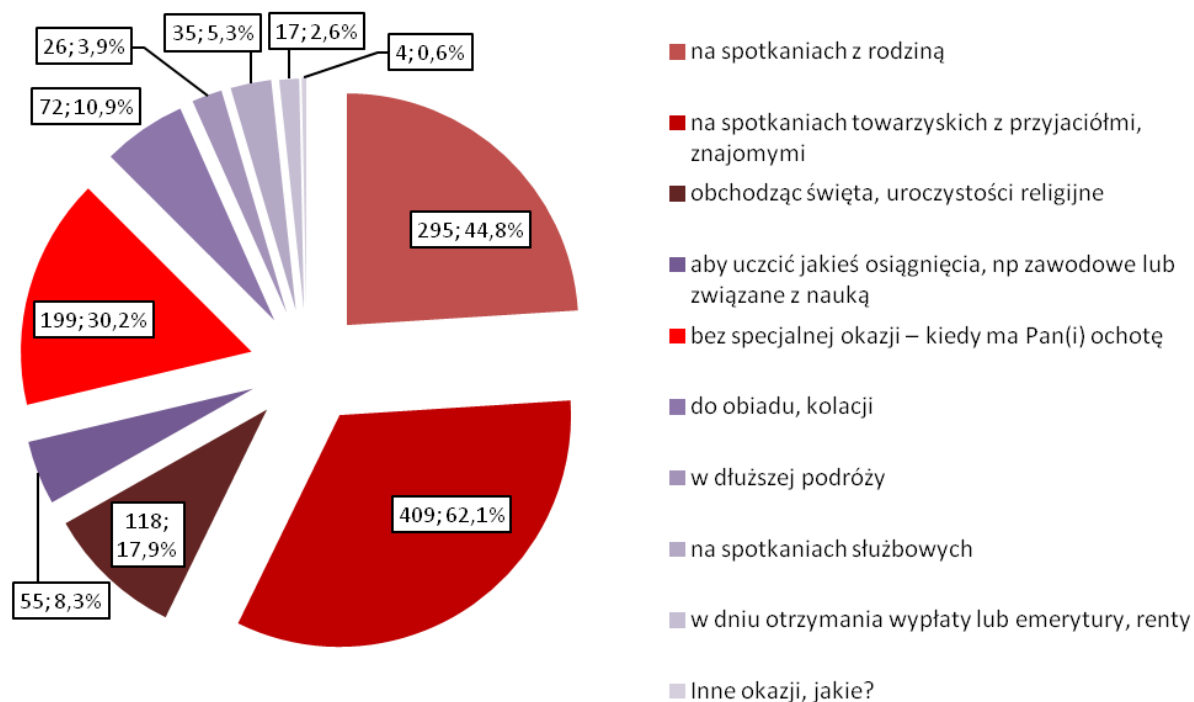
Źródło: „Zachowania i postawy społeczne dorosłych mieszkańców Miasta Tychy wobec środków psychoaktywnych i przemocy”, Grzegorz Gawron, 2014r.

Warto zwrócić uwagę na fakt, iż próby korelacji rozkładu odpowiedzi z wybranymi cechami społeczno-demograficznymi ankietowanych nie wykazały istotnych różnic w postawach poszczególnych respondentów. Oznacza to, że w dominującym trendzie wypijania jednorazowo 2-3 kieliszków alkoholu odnotowano niemal identyczny procentowy udział kobiet i mężczyzn ($k = 48,2\%$; $m = 48,9\%$). Należy jednak podkreślić, że to mężczyźni częściej niż kobiety wykazują tendencję do wypijania jednorazowo większej ilości alkoholu (4-5 kieliszków: $k = 17\%$; $m = 20,1\%$; więcej niż 5 kieliszków: $k = 13,7\%$; $m = 18,9\%$). Natomiast wiek badanych czy poziom ich wykształcenia nie determinowały istotnych zmian w deklaracjach (Aneks – tabela korelacyjna nr 11).

Kolejna z badanych kwestii dotyczyła specyfiki okazji, w których ankietowani decydują się najczęściej na spożywanie alkoholu. Z rozkładu uzyskanych odpowiedzi wynika, że są to głównie spotkania towarzyskie z przyjaciółmi i znajomymi (62,1%) oraz uroczystości rodzinne (44,8%). Co ważne, około 30% ankietowanych sięga po alkohol nie czekając na wyjątkową okazję,

wypijając go gdy przyjedzie na to ochota, a co dziesiąty respondent podaje go do obiadu lub kolacji (10,9%). Poza tym pretekstem do wypicia drinka są również obchodzone święta religijne (17,9%) oraz awans zawodowy lub szkolny (8,3%) (rys.: 22).

Rys. 22: Przy jakich okazjach zdarza się Pani/Panu najczęściej pić alkohol? (N=659)

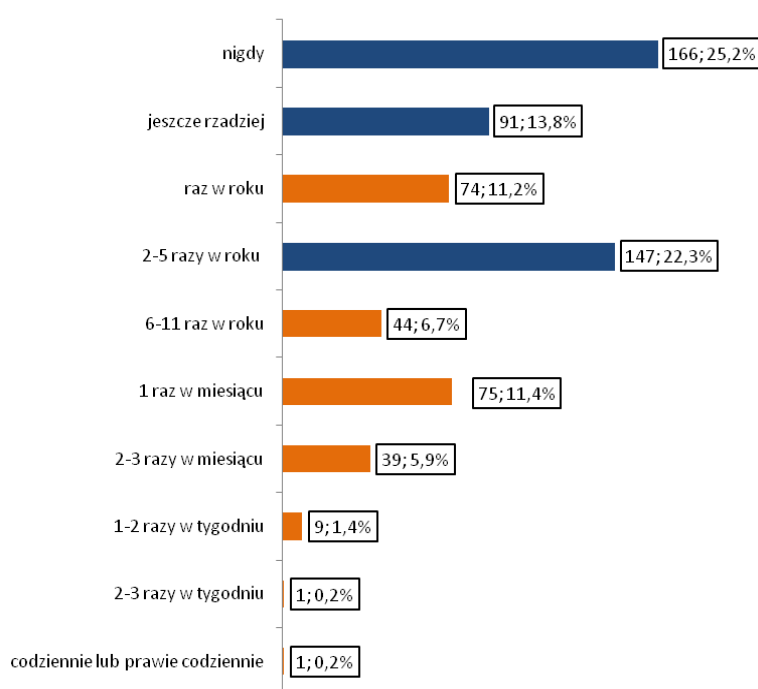
Źródło: „Zachowania i postawy społeczne dorosłych mieszkańców Miasta Tychy wobec środków psychoaktywnych i przemocy”, Grzegorz Gawron, 2014r.

Również w tym pytaniu różnice między kobietami i mężczyznami okazały się nieistotne. Zarówno kobiety jak i mężczyźni preferują spożywanie alkoholu przy okazji spotkań towarzyskich i rodzinnych. Jednak bez okazji, a więc w sytuacji kiedy ankietowani poczuć na to ochotę, po alkohol częściej sięgają mężczyźni (38,7%) niż kobiety (22%) oraz osoby w średnim i podeszłym wieku (18-29 lat = 21,3%; 30-39 lat = 25%; 40-49 lat = 34,4%; 50-59 lat = 42,9%; 60 i więcej lat = 33,6%). Poziom wykształcenia ankietowanych nie stanowił tutaj istotnej zmiennej warunkującej typy odpowiedzi (Aneks – tabela korelacyjna nr 12).

Kontynuując podejmowaną problematykę ankietowani poproszeni zostali o określenie jak często zdarza im się wypić jednorazowo taką ilość alkoholu, która doprowadza ich do stanu nietrzeźwości.

Z uzyskanego rozkładu odpowiedzi wynika, że co czwarty badany (26,9%) z grupy osób deklarujących spożywanie alkoholu, twierdził, iż nigdy nie dopuszcza do takiej sytuacji. Poza tym prawie połowa ankietowanych z tej grupy przyznała, że zdarza się to co najwyżej kilka razy w roku lub jeszcze rzadziej (47,3%). Kolejne 18,1% respondentów wskazało, że w wyniku spożycia alkoholu czują się nietrzeźwi średnio raz w miesiącu lub nieco rzadziej (6-11 razy w roku). Jednocześnie w przypadku 7,3% ankietowanych do takich sytuacji dochodzi kilka razy w miesiącu, a trzy osoby (0,5%) przyznały, że zdarza się to codziennie lub prawie codziennie, jednak nie rzadziej niż 2-3 razy w tygodniu (rys. 23).

Rys. 23: Jak często zdarza się Pani/Panu wypić tyle alkoholu aby czuł/a się Pani/Pan nietrzeźwa/y / pijana/y? (N=659)

Źródło: „Zachowania i postawy społeczne dorosłych mieszkańców Miasta Tychy wobec środków psychoaktywnych i przemocy”, Grzegorz Gawron, 2014r.

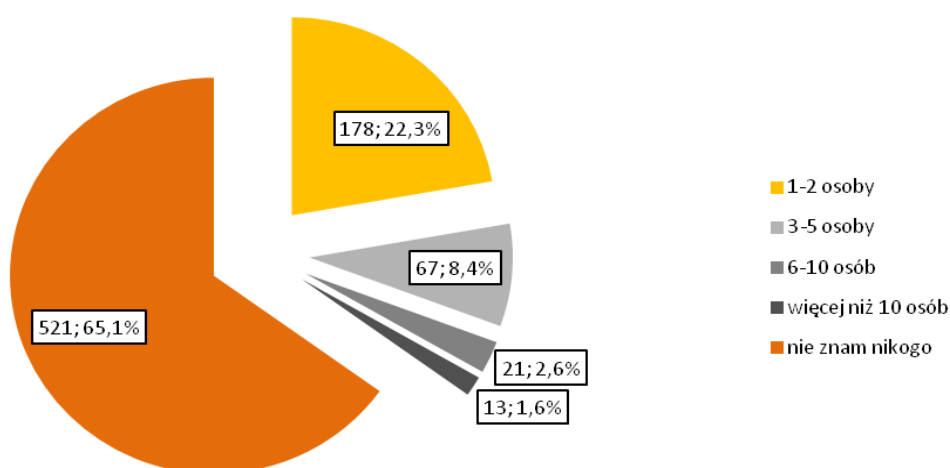
Korelacje uzyskanych odpowiedzi z cechami społeczno-demograficznymi ankietowanych wykazały, że wśród osób deklarujących, iż nigdy nie doprowadzają siebie do stanu nietrzeźwości, znalazło się dwukrotnie więcej kobiet (37,8%) niż mężczyzn (15,5%). Chociaż to jedynie mężczyźni przyznawali, że spożywają taką ilość alkoholu codziennie lub prawie codziennie lecz nie rzadziej niż 2-3 razy w tygodniu, to jednak w przypadku pozostałych progów częstotliwości nie odnotowano istotnych różnic międzypłciowych. Oznacza to, że kobiety i mężczyźni z podobną częstotliwością doprowadzają się do nietrzeźwości.

Tymczasem z podziału respondentów ze względu na wiek nie wynika, aby w istotny sposób determinował on częstotliwość nietrzeźwości ankietowanych. Jedynie w przypadku młodych respondentów (do 39 lat) odnotowano więcej osób deklarujących spożywanie takiej ilości alkoholu 2-3 razy w miesiącu, w porównaniu do pozostałych grup wiekowych. Podobnie w przypadku wykształcenia respondentów – tym razem okazało się ono nie warunkować wskazań ankietowych (Aneks – tabela korelacyjna nr 13).

Omawiany blok tematyczny dotyczący spożycia alkoholu zamykały dwa pytania dotyczące obserwacji respondentów ich najbliższego toczenia społecznego. Ankietowani zapytani zostali zatem o to, czy znane są im osoby, wobec których podejrzewają lub wiedzą, że nadużywają alkoholu. Okazuje się, że ponad 65% ankietowanych nie posiada wiedzy aby któraś ze znanych im osób miała taki problem. Co piąty respondent (22,3%) przyznał, że w gronie jego znajomych są 1 lub 2 osoby, które w jego ocenie nadużywają alkoholu. Kolejne 8,4% badanych stwierdziło, że osobiście zna 3-5 osób z tym problemem. Natomiast 34 z 800 ankietowanych zadeklarowało, znajomość od 6 do 10 lub jeszcze większą liczbę osób nadużywających alkoholu (rys. 24).

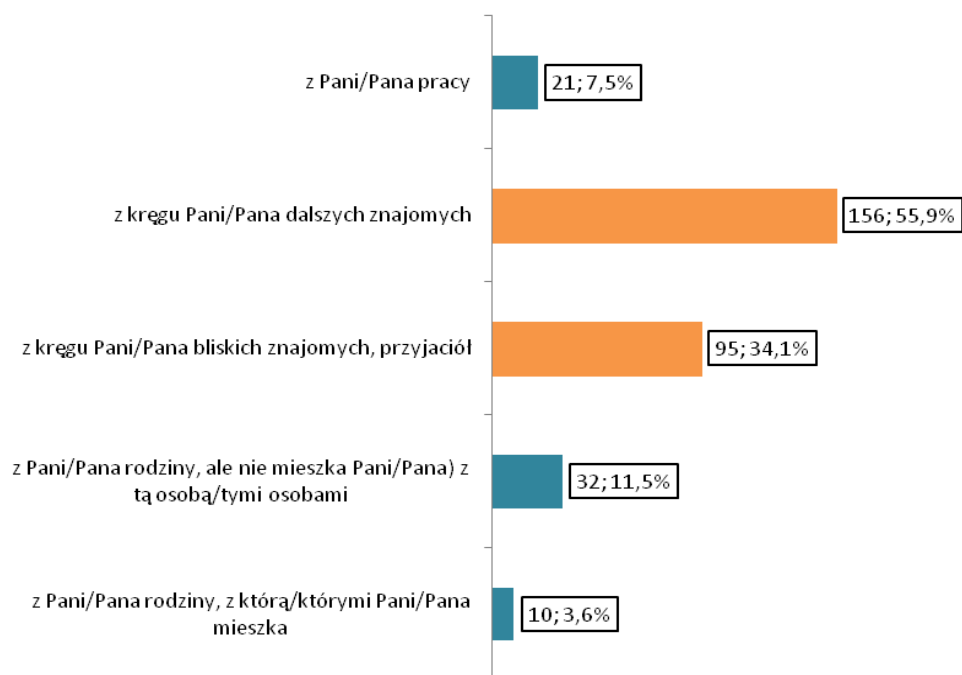
Poza tym, w opiniach ankietowanych problem nadużywania alkoholu dotyczy głównie osób z grona ich dalszych (55,9%) lub bliższych (34,1%) znajomych. Zdecydowanie rzadziej w swoich deklaracjach respondenci wskazywali na członków dalszej rodziny (11,5%), szczególnie unikając wyróżnienia w ten sposób osób wchodzących w skład ich gospodarstw domowych (3,6%) (rys. 25).

Rys. 24: Czy zna Pani/Pan osobiście kogoś, kto Pani/Pana zdaniem nadużywa alkoholu (ile jest takich osób)? (N=800)

Źródło: „Zachowania i postawy społeczne dorosłych mieszkańców Miasta Tychy wobec środków psychoaktywnych i przemocy”, Grzegorz Gawron, 2014r.

Rys. 25: Kim są znajome osoby nadużywające alkoholu (N=279)

Źródło: „Zachowania i postawy społeczne dorosłych mieszkańców Miasta Tychy wobec środków psychoaktywnych i przemocy”, Grzegorz Gawron, 2014r.

Próby korelacji odpowiedzi z wybranymi cechami społeczno-demograficznymi (płeć, wiek, poziom wykształcenia) ankietowanych nie wykazały istotnych różnic w deklaracjach respondentów. Jednak można zwrócić uwagę na fakt, że to kobiety częściej niż mężczyźni przyznają się, że problem nadużywania alkoholu dotyczy członków ich rodzin, a w tym również domowników (Aneks - tabela korelacyjna nr 14 i 15).

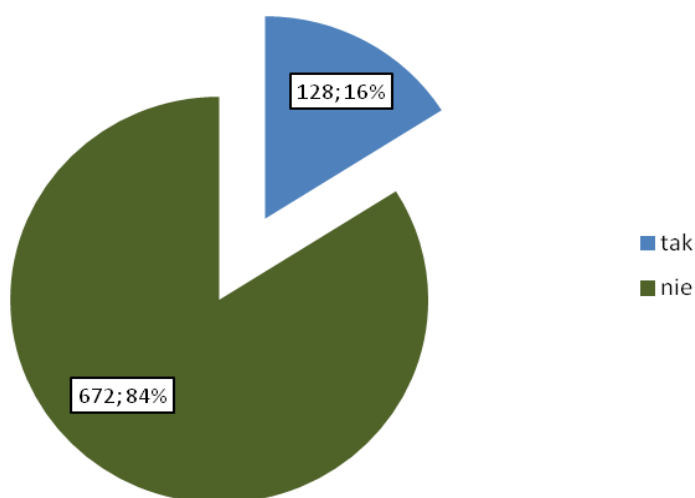
3.4. Przemoc domowa – postrzeganie zjawiska, osobiste doświadczenia

W kolejnym bloku tematycznym relacjonowanego badania podjęta została problematyka przemocy domowej, a więc zjawiska wymagającego zastosowania szczególnych środków służących jego wykrywaniu i zwalczaniu. Tym razem ankietowani poproszeni zostali o podzielenie się własnymi opiniami i spostrzeżeniami związanymi z występowaniem tego zjawiska na terenie miasta Tychy. Podjęto również próbę uzyskania informacji dotyczących osobistych doświadczeń respondentów w tym zakresie.

Na wstępie ankietowani zapytani zostali o to, czy kiedykolwiek padli ofiarą napaści ze strony obcej im osoby, a jeżeli do tego doszło – to w jakim miejscu. Z uzyskanych w ten sposób odpowiedzi wynika, że 16% respondentów co najmniej jeden raz w życiu znalazło się w takiej traumatycznej

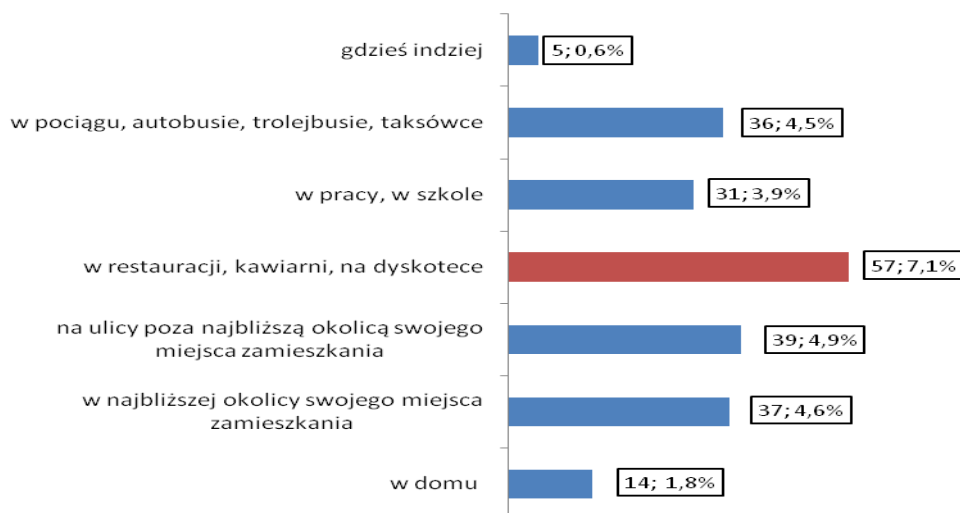
sytuacji (rys. 26). Dochodziło do nich stosunkowo najczęściej w miejscach publicznych, takich jak kawiarnie, restauracje czy dyskoteki (7,1%), na ulicach miasta, poza najbliższą okolicą miejsca zamieszkania badanych (4,9%) lub w jej obrębie (4,6%), oraz w środkach komunikacji miejskiej (tj. pociągu, autobusie, trolejbusie, taksówce = 4,5%). Godny uwagi jest również relatywnie duży (w porównaniu do pozostałych) odsetek osób deklarujących, że do napaści doszło w pracy lub szkole (3,9%) co powinno być odebrane jako wyjątkowo niepokojący sygnał. Stosunkowo najrzadziej do przemocy ze strony obcych dochodziło bezpośrednio w miejscach zamieszkania (domach) ankietowanych – taki fakt zgłaszało tylko 1,8% (rys. 27).

Rys. 26: Czy kiedykolwiek padł/a Pani/Pan ofiarą przemocy ze strony obcej osoby? (N=800)

Źródło: „Zachowania i postawy społeczne dorosłych mieszkańców Miasta Tychy wobec środków psychoaktywnych i przemocy”, Grzegorz Gawron, 2014r.

Rys. 27: Czy kiedykolwiek padł/a Pani/Pan ofiarą przemocy ze strony obcej osoby? - gdzie (N=800)

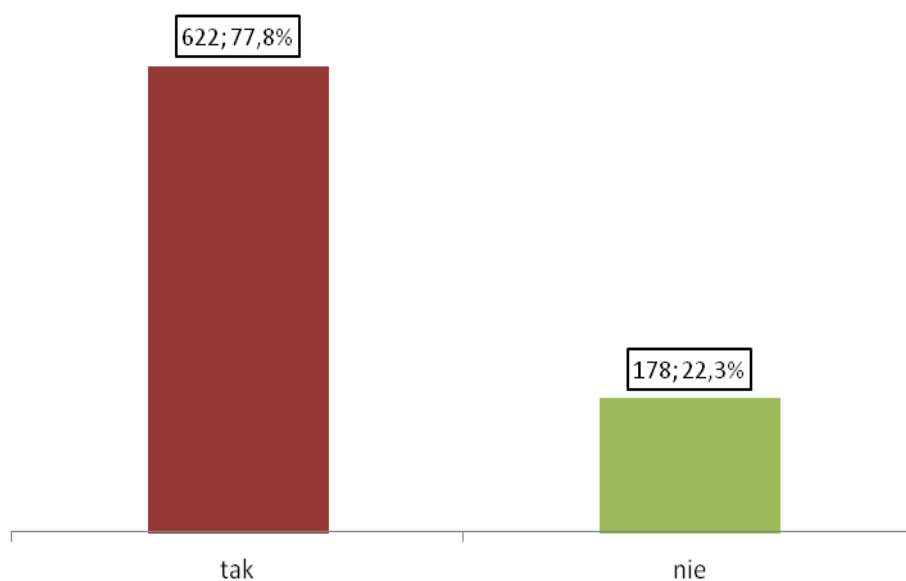
Źródło: „Zachowania i postawy społeczne dorosłych mieszkańców Miasta Tychy wobec środków psychoaktywnych i przemocy”, Grzegorz Gawron, 2014r.

Z korelacji odpowiedzi z wybranymi cechami społeczno-demograficznymi respondentów wynika, że to mężczyźni częściej (18,4%) niż kobiety (13,7%) stawali się ofiarami napaści i to w każdym z wyróżnianych miejsc. Ponadto częstotliwość zgłaszania przeżyć tego typu malała stopniowo wraz z wiekiem badanych (18-29 lat = 26,8%; 30-39 lat = 16%; 40-49 lat = 16,6%; 50-59 lat = 9,3%; 60 i więcej lat = 9,5%) (Aneks - tabela korelacyjna nr 16).

Kolejne z pytań zawartych w kwestionariuszu dotyczyło potencjalności występowania w rodzinach ankietowanych Tyszan nieporozumień wywołujących między domownikami sprzeczki, kłótnie lub awantury.

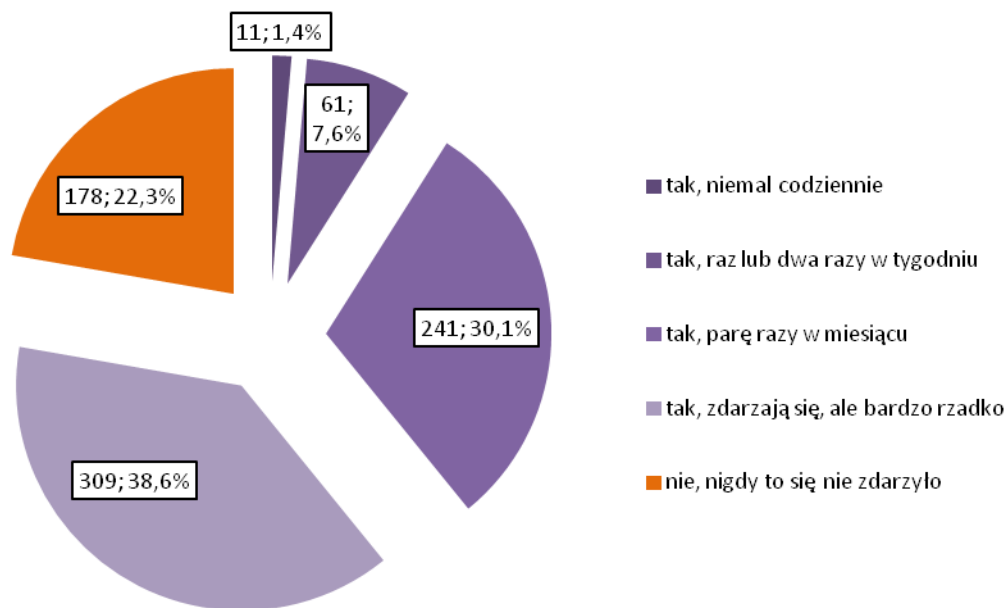
Okazuje się, że aż 77,8% respondentów przyznało, że w ich domach dochodzi do sytuacji tego typu (rys. 28). Ich częstotliwość jest zróżnicowana, jednak w zdecydowanej większości przypadków dochodzi do nich bardzo rzadko (38,6%) lub co najwyżej kilka razy w miesiącu (30,1%). Uczestniczenie w awanturach domowych raz czy dwa razy w tygodniu lub niemal codziennie deklarował co jedenasty ankietowany (9%) (rys. 29).

Rys. 28: W każdej rodzinie od czasu do czasu zdarzają się nieporozumienia i konflikty. Czy w Pani/Pana rodzinie zdarzają się sprzeczki, kłótnie, awantury? (800)

Źródło: „Zachowania i postawy społeczne dorosłych mieszkańców Miasta Tychy wobec środków psychoaktywnych i przemocy”, Grzegorz Gawron, 2014r.

Rys. 29: W każdej rodzinie od czasu do czasu zdarzają się nieporozumienia i konflikty. Czy w Pani/Pana rodzinie zdarzają się sprzeczki, kłótnie, awantury? – jak często? (800)

Źródło: „Zachowania i postawy społeczne dorosłych mieszkańców Miasta Tychy wobec środków psychoaktywnych i przemocy”, Grzegorz Gawron, 2014r.

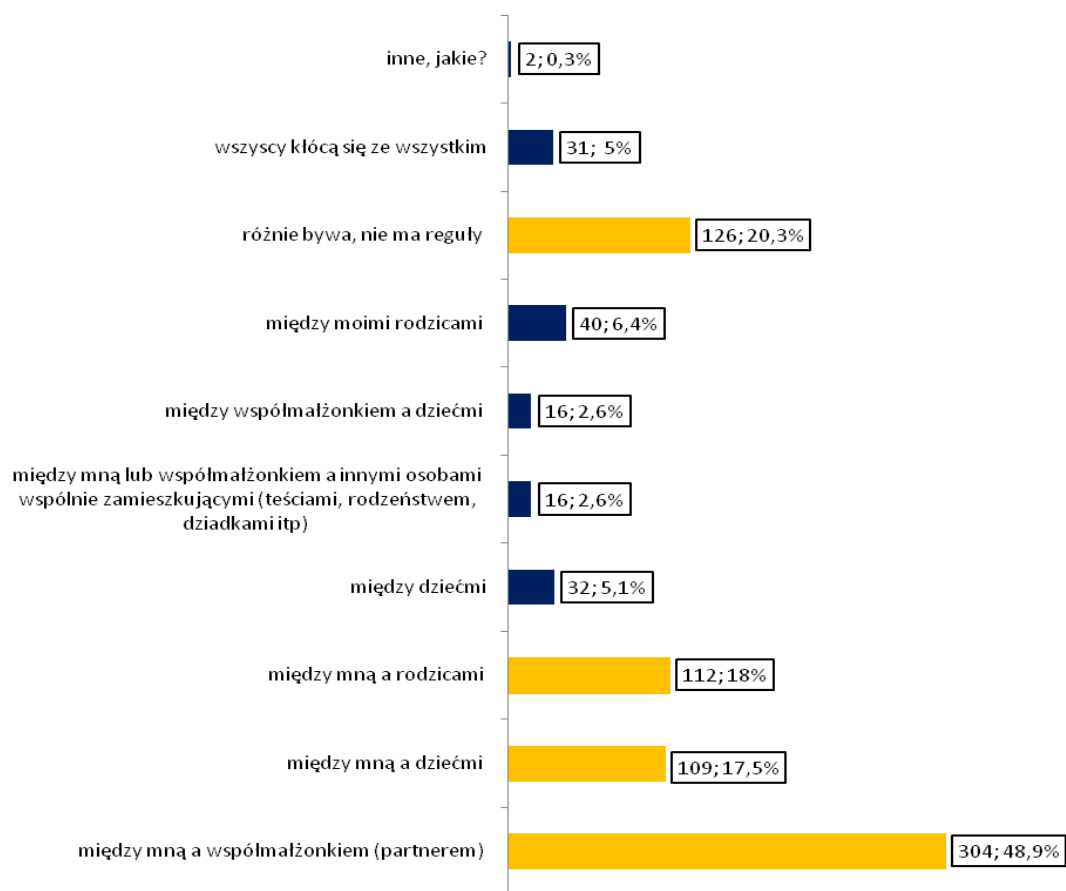
Korelacje odpowiedzi z wybranymi cechami społeczno-demograficznymi (płeć, wiek, poziom wykształcenia) ankietowanych nie wykazały istotnych różnic w deklaracjach respondentów (Aneks - tabela korelacyjna nr 17).

Ankietowani poproszeni zostali również o wskazanie domowników, między którymi stosunkowo najczęściej dochodzi do nieporozumień.

Okazało się, że to sami ankietowani zdecydowanie najczęściej stanowią jedną ze stron konfliktów zakłócających funkcjonowanie ich rodzin. Prawie połowa, bo 48,9% respondentów deklarujących występowanie nieporozumień przyznała, że do takich sytuacji dochodzi głównie między nimi a ich partnerami (48,9%). Kolejne 18% badanych za najczęstsze uznało konflikty między sobą a rodzicami, a 17,5% - między sobą i dziećmi.

Tymczasem nieporozumienia między pozostałymi członkami rodzin, w tym bez uczestnictwa ankietowanych, pojawiają się znacznie rzadziej. Ponadto warto nadmienić, że co piąta ankietowana osoba nie była w stanie wskazać tutaj dominacji uczestnictwa w konfliktach konkretnych domowników, stwierdzając ostatecznie, że „bywa różnie, nie ma reguły” (rys. 30).

Rys. 30: Między kim najczęściej zdarzają się nieporozumienia i konflikty? (N=622)

Źródło: „Zachowania i postawy społeczne dorosłych mieszkańców Miasta Tychy wobec środków psychoaktywnych i przemocy”, Grzegorz Gawron, 2014r.

Korelacje odpowiedzi z wybranymi cechami społeczno-demograficznymi (płeć, wiek, poziom wykształcenia) ankietowanych nie wykazały istotnych różnic w deklaracjach respondentów (Aneks - tabela korelacyjna nr 18).

Ankietowani poproszeni zostali także o wskazanie najczęstszych przyczyn pojawiających się nieporozumień i konfliktów. Z uzyskanych odpowiedzi wynika, że grupa najsilniej konfliktogennych czynników związana jest z tzw.: „prozą życia codziennego”, a więc: realizacją domowych obowiązków (52,4%); drobiazgami i sprawami uznawanymi zazwyczaj za nieistotne (45,3%); odmiennymi poglądami wywołującymi istotną różnicę zdań (40%). Warto również zaznaczyć, że co szósta badana osoba twierdziła, iż zarzewiem konfliktów rodzinnych są kłopoty finansowe (17,7%). Pozostałe z wyróżnionych przyczyn wskazywane były relatywnie rzadziej.

Tab. 9: Jakie są najczęstsze przyczyny tych nieporozumień? (N=622)

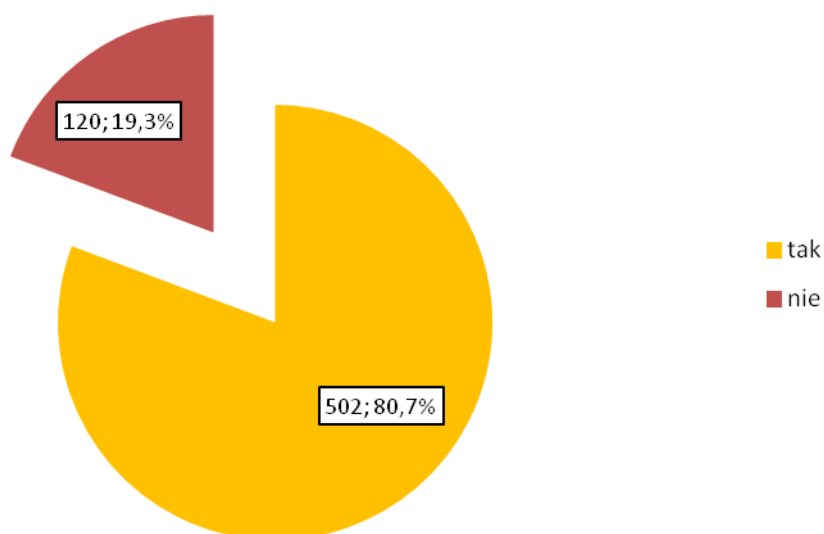
Typy odpowiedzi	N	%
życie codzienne, obowiązki domowe, bałagan w domu	326	52,4
błahe sprawy, drobnostki, sprawy nieistotne	282	45,3
odmienne poglądy, różnice zdań	249	40,0
pieniądze, brak pieniędzy	110	17,7
dzieci: stosunek do dzieci, różnice zdań na temat wychowania,	56	9,0
różnice charakterów, niezgodność charakterów	41	6,6
kłopoty z dziećmi, nieodpowiednie zachowanie	35	5,6
konflikt pokoleń, rozbieżność poglądów między dorosłymi a dziećmi	31	5,0
alkohol, pijaństwo	29	4,7
praca: zapracowanie, przeciążenie pracą, niepowodzenia w pracy	27	4,3
zła wola lub złe samopoczucie domowników: złośliwość,	22	3,5
nieuprzejmość, zły nastrój, zdenerwowanie, nerwy, stresy		
brak pracy, bezrobocie	18	2,9
brak zaangażowania w życie rodzinne	18	2,9
choroba, niepełnosprawność, stan zdrowia domowników	11	1,8
religia, polityka, różnice światopoglądowe	8	1,3
trudno powiedzieć	7	1,1
inne, jakie?	1	0,2

Źródło: „Zachowania i postawy społeczne dorosłych mieszkańców Miasta Tychy wobec środków psychoaktywnych i przemocy”, Grzegorz Gawron, 2014r.

Korelacje odpowiedzi z wybranymi cechami społeczno-demograficznymi (płeć, wiek, poziom wykształcenia) ankietowanych nie wykazały istotnych różnic w deklaracjach respondentów (Aneks - tabela korelacyjna nr 19).

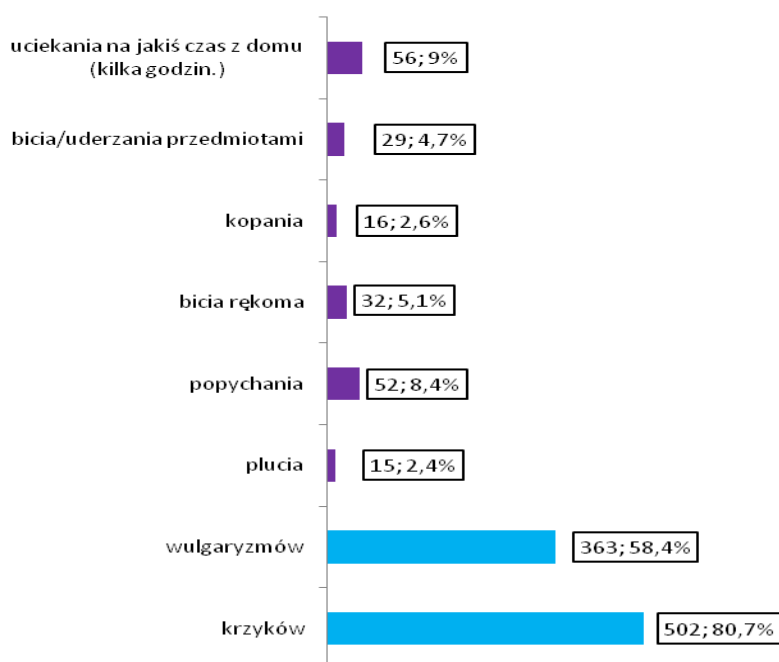
Dla pogłębienia wiedzy dotyczącej specyfiki sytuacji konfliktowych występujących w domach badanych Tyszan, w ramach badania poproszono również o wskazanie czy w trakcie takich zdarzeń dochodzi do jakichkolwiek aktów przemocy stosowanej wobec którejkolwiek ze stron konfliktu. Okazuje się, że w zdecydowanej większości (80,7%) przypadków nieporozumienia wywołują gwałtowne reakcje u osób których one dotyczą (rys. 31). Prowadzą one najczęściej do krzyków (80,7%) oraz stosowania wulgaryzmów (58,4%) w trakcie konfrontacji zwaśnionych stron. Pozostałe formy agresji stosowane są relatywnie rzadziej. Wśród nich na czoło wysuwa się popychanie (8,4%); bicie ręką (5,1%) lub przedmiotem (4,7%). Najrzadziej dochodzi do kopania (2,6%) i plucia (2,4%). Znaczyć jeszcze należy, że co jedenasty ankietowany (9%) z tej grupy deklarował, iż konflikty doprowadzają do ucieczki (wyjścia) z domu na co najmniej kilka godzin jeden z stron (rys. 32 i tab. 10).

Rys. 31: Czy w sytuacjach konfliktowych dochodzi do przemocy? (N=622)

Źródło: „Zachowania i postawy społeczne dorosłych mieszkańców Miasta Tychy wobec środków psychoaktywnych i przemocy”, Grzegorz Gawron, 2014r.

Rys. 32: Czy w sytuacjach konfliktowych dochodzi do przemocy? – wskazywane przejawy przemocy (N=622)

Źródło: „Zachowania i postawy społeczne dorosłych mieszkańców Miasta Tychy wobec środków psychoaktywnych i przemocy”, Grzegorz Gawron, 2014r.

Tab. 10: Czy w sytuacjach konfliktowych dochodzi do przemocy? – częstotliwość (N=622)

	zawsze		bardzo często		często		rzadko		bardzo rzadko		nigdy	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
krzyków	67	10,8	95	15,3	141	22,7	89	14,3	110	17,7	120	19,3
wulgaryzmów	44	7,1	46	7,4	104	16,7	83	13,3	86	13,8	259	41,6
plucia	3	0,5	2	0,3	2	0,3	3	0,5	5	0,8	607	97,6
popychania	3	0,5	7	1,1	16	2,6	7	1,1	19	3,1	570	91,6
bicia rękoma	3	0,5	3	0,5	7	1,1	7	1,1	12	1,9	590	94,9
kopania	3	0,5	1	0,2	3	0,5	6	1,0	3	0,5	606	97,4
bicia/uderzania przedmiotami	3	0,5	1	0,2	4	0,6	7	1,1	14	2,3	593	95,3
uciekania na jakiś czas z domu (kilka godzin.)	2	0,3	2	0,3	15	2,4	20	3,2	17	2,7	566	91,0

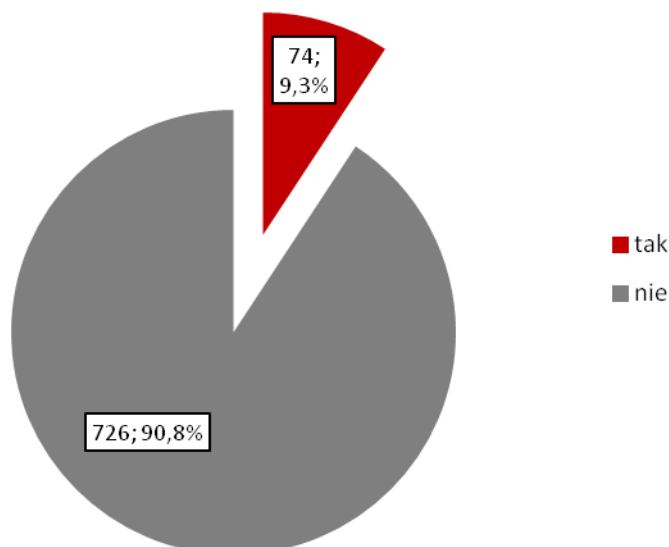
Źródło: „Zachowania i postawy społeczne dorosłych mieszkańców Miasta Tychy wobec środków psychoaktywnych i przemocy”, Grzegorz Gawron, 2014r.

Korelacje odpowiedzi z wybranymi cechami społeczno-demograficznymi (płeć, wiek, poziom wykształcenia) ankietowanych nie wykazały istotnych różnic w deklaracjach respondentów (Aneks - tabela korelacyjna nr 20).

Ankietowani zapytani zostali również czy kiedykolwiek doświadczyli jakiejś formy przemocy ze strony swoich domowników. Okazuje się, że co jedenasta badana osoba zadeklarowała, iż w swoim życiu spotkała się z przemocą ze strony najbliższych (rys. 33).

Z rozkładu uzyskanych odpowiedzi wynika, że stosunkowo najczęściej respondenci cierpieli z powodu stosowanej wobec nich przemocy fizycznej, w tym głównie ze strony współmałżonka/partnera (36 os.) lub rodziców (19 os.), rzadziej ze strony dzieci (5 os.). Poza tym relatywnie najczęstszym źródłem odczuwanej przemocy psychicznej i ekonomicznej były działania rodziców (odpowiednio: 16 os. i 10 os.), ewentualnie współmałżonka/partnera (12 os. i 5 os.), sporadycznie dzieci (8 os. i 4 os.). Jeżeli natomiast dochodziło do aktów przemocy seksualnej to dokonywali tego współmałżonkowie/partnerzy (2 os.) lub rodzice (1 os.) (tab. 11).

Rys. 33: Czy kiedykolwiek doświadczył/a Pani/Pan ze strony swoich domowników jakieś formy przemocy? (N=800)

Źródło: „Zachowania i postawy społeczne dorosłych mieszkańców Miasta Tychy wobec środków psychoaktywnych i przemocy”, Grzegorz Gawron, 2014r.

Tab. 11: Czy kiedykolwiek doświadczył/a Pani/Pan ze strony swoich domowników jakieś formy przemocy? – jakiej? (N=800)

	typy odpowiedzi	N	% z N= 800
przemocy fizycznej	współmałżonka	36	4,5
	rodziców	19	2,4
	dzieci	5	0,6
	nigdy nie doświadczył przemocy	742	92,8
przemocy psychicznej	współmałżonka	12	1,5
	rodziców	16	2,0
	dzieci	8	1,0
	nigdy nie doświadczył przemocy	768	96,0
przemocy seksualnej	współmałżonka	2	0,3
	rodziców	1	0,1
	dzieci	0	0,0
	nigdy nie doświadczył przemocy	797	99,6
przemocy ekonomicznej	współmałżonka	5	0,6
	rodziców	10	1,3
	dzieci	4	0,5
	nigdy nie doświadczył przemocy	783	97,9

Źródło: „Zachowania i postawy społeczne dorosłych mieszkańców Miasta Tychy wobec środków psychoaktywnych i przemocy”, Grzegorz Gawron, 2014r.

Za godny szczególnego wyróżnienia uznać należy także fakt, że wśród zadeklarowanych ofiar przemocy domowej znalazły się osoby utrzymujące, iż cierpiały z powodu różnych form przemocy, której źródłem była postawa tych samych lub różnych osób (tab. 12).

Tab. 12: Czy kiedykolwiek doświadczył/a Pani/Pan ze strony swoich domowników jakieś formy przemocy? – jakiej? (N=74)

przemocy fizycznej			przemocy psychicznej			przemocy seksualnej			przemocy ekonomicznej			liczba osób
współmałżonka/partnera	rodziców/opiekunów	dzieci	współmałżonka/partnera	rodziców/opiekunów	dzieci	współmałżonka/partnera	rodziców/opiekunów	dzieci	współmałżonka/partnera	rodziców/opiekunów	dzieci	
X												25
	X											10
X			X									6
	X			X						X		5
				X								4
X				X								2
	X			X								3
		X			X						X	3
			X						X			3
					X							3
		X			X							2
				X						X		2
										X		2
X			X						X			1
X			X			X						1
X	X		X			X			X	X		1
						X						1

Źródło: „Zachowania i postawy społeczne dorosłych mieszkańców Miasta Tychy wobec środków psychoaktywnych i przemocy”, Grzegorz Gawron, 2014r.

Korelacje uzyskanych odpowiedzi z wybranym cechami społeczno-demograficznym ankietowanych wykazały, że:

- Przemocy fizycznej ze strony współmałżonka/partnera doświadczało niemal tyle samo kobiet (18 os. = 4,5%) i mężczyzn (18 os. = 4,7%); podobnie ze strony dzieci (kobiety = 3 os. = 0,7%; mężczyźni = 2 os. = 0,5%); ze strony rodziców dwukrotnie więcej kobiet (13 os. = 3,1%) niż mężczyzn (6 os. = 1,6%); ze strony dzieci;
- Przemocy psychicznej ze strony współmałżonka/partnera doświadczało dwukrotnie więcej kobiet (8 os. = 1,9%) niż mężczyzn (4 os. = 1%); ze strony rodziców sytuacja kobiet i mężczyzn prawie się nie różniła (kobiety = 8 os. = 1,9%; mężczyźni = 8 os. = 2,1%); podobnie ze strony dzieci (kobiety = 5 os. = 1,2%; mężczyźni = 3 os. = 0,8%);

- Przemocy seksualnej doświadczy jedynie kobiety (ze strony współmałżonka/partnera 2 os. = 0,5%; ze strony rodziców 1 os. = 0,2%);
- Przemocy ekonomicznej ze strony współmałżonka/partnera doświadczały jedynie kobiety (5 os. = 1,2%); ze strony rodziców nieco więcej kobiet (6 os. = 1,4%) niż mężczyzn (4 os. = 1%); ze strony dzieci częściej kobiety (3 os. = 0,7%) niż mężczyźni (1 os. = 0,3%).

Biorąc pod uwagę wiek respondentów można ogólnie powiedzieć, że w przypadku przemocy fizycznej ze strony współmałżonka/partnera nie odnotowano istotnych różnic między poszczególnymi grupami wiekowymi, tzn.: że przemocy takiej doświadczały niemal na równi osoby w każdym wieku. Z przemocą fizyczną ze strony rodziców spotykały się głównie osoby z najmłodszej grupy wiekowej (18-29 lat). Odczuwanie przemocy psychicznej ze strony któregośkolwiek z domowników deklarowali głównie najmłodsi ankietowani (18-29 lat). Do bycia ofiarą przemocy seksualnej przyznały się osoby w wieku między 30 a 39 lat. W końcu z przemocą ekonomiczną spotykali się przede wszystkim najmłodsi respondenci (18-29 lat).

Poziom wykształcenia ankietowanych nie stanowił natomiast istotnej zmiennej warunkującej występowanie poszczególnych form przemocy (Aneks - tabela korelacyjna nr 21).

Dla prowadzonych analiz oraz projektowania działań służących prewencji i zwalczaniu zjawiska przemocy domowej istotny jest fakt identyfikacji jak największej liczby przypadków występowania tego zjawiska. Wiąże się z tym nieodzownie kwestia zgłaszania przez ofiary, odpowiednim służbom lub osobom z najbliższego otoczenia, faktu naruszania ich nietykalności osobistej. Dlatego ankietowani zapytani zostali o to, czy będąc ofiarą przemocy podejmowali jakiegokolwiek próby znalezienia pomocy.

Okazuje się, że z grupy 74 ankietowanych (9,3% ogółu badanych) zgłaszających w badaniu fakt bycia ofiarą przemocy domowej, jedynie 35 respondentów (47,3%) szukało pomocy u innych osób lub instytucji po zajściu/zajściach tego typu (rys. 34).

Zdecydowanie najczęściej proszono o pomoc członków najbliższej rodziny (32,4%), u których również najczęściej osoby te uzyskały pomocną dłoń (28,4%). Z brakiem wsparcia rodziny spotkały się tylko 3 osoby (4,1%). Należy jednak podkreślić, że aż 50 ankietowanych z grupy prześladowanych (67,6%) nie zdecydowało się na proszenie o pomoc swoich najbliższych.

Niemal równie często ankietowani podejmowali próby uzyskania wsparcia ze strony swoich przyjaciół i znajomych (33,8%). W tych przypadkach jednak spotykali się dwukrotnie częściej z brakiem oczekiwanego wsparcia, bowiem 6 z 25 os. zadeklarowało taką sytuację (8,1%). Jednocześnie 19 osób (25,7% z grupy prześladowanych) mogło liczyć na odpowiednią reakcję ze strony przyjaciół. Nie zmienia to jednak faktu, że zdecydowana większość (66,2%) osób dotkniętych

przemocą domową nie podejmowała żadnych prób uzyskania pomocy ze strony przyjaciół i znajomych.

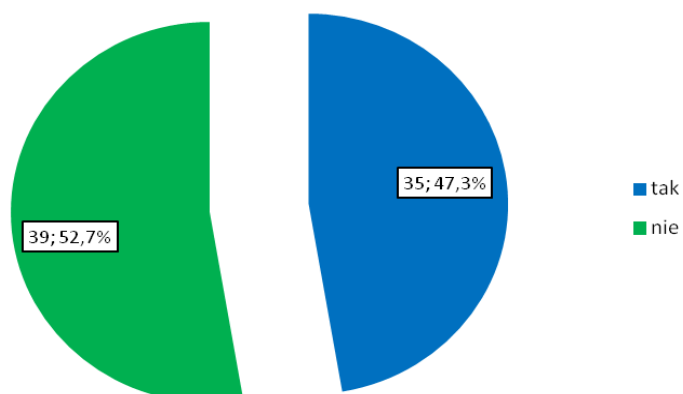
Ostatnim z pozainstytucjonalnych środowisk stanowiących potencjalne źródło pomocy, o które pytano ankietowanych, byli ich sąsiedzi. Okazuje się jednak, że jedynie 8 badanych z grona prześladowanych (10,8%) próbowało szukać wsparcia w swoim najbliższym otoczeniu mieszkalnym. Co ważne, tylko dwie z tych osób (2,7%) uzyskały oczekiwaną pomoc. Poza tym niemal 90% ankietowanych doświadczających przemocy domowej w ogóle nie podejmowało prób proszenia o pomoc swoich sąsiadów.

Za dalece niepokojące uznać należy również rozkłady odpowiedzi dotyczących potencjalnej pomocy ze strony instytucji powołanych specjalnie w tym celu oraz darzonych zaufaniem społecznym. Okazuje się bowiem, że zdecydowana większość ankietowanych cierpiących z powodu przemocy domowej w ogóle nie podejmowała starań w kierunku uzyskania pomocy ze strony policji lub straży miejskiej (90,5%); instytucji pomocy społecznej (91,9%); Kościoła (90,5%); organizacji pomocowych (93,2%) oraz urzędu miasta (95,9%). Dodatkowo wśród nielicznych przypadków podejmowania starań znalezienia pomocy w tych instytucjach zdecydowana większość, w opinii badanych, kończyła się niepowodzeniem (rys. 35 i tab. 13).

Przy próbie dokonania charakterystyki badanego zjawiska istotna jest również kwestia związana z potencjalnością podejmowania prób uzyskania pomocy przez poszczególne osoby w wielu różnych miejscach. Innymi słowy, ważne jest, czy osoba doświadczająca przemocy domowej szukała pomocy tylko w jednym czy kilku miejscach.

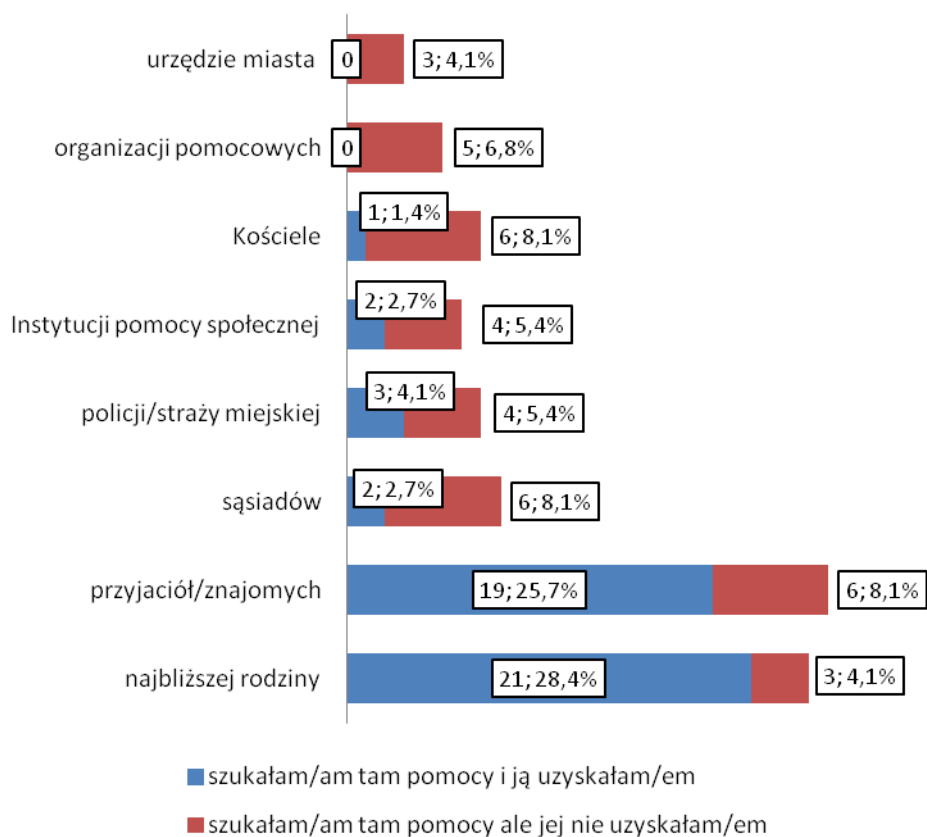
W rozkładzie uzyskanych odpowiedzi nie uwidacznia się żaden silnie dominujący trend w tym zakresie. Jednak można wykazać pewną prawidłowość powtarzających się scenariuszy, w których jeśli ankietowani uzyskali oczekiwaną pomoc ze strony członków najbliższej rodziny (8 os.) lub najbliższej rodziny i jednocześnie przyjaciół/znajomych (8 os.) ewentualnie samych przyjaciół/znajomych (4 os.) nie podejmowali dalszych prób poszukiwania wsparcia u innych osób lub instytucji. W pozostałych przypadkach sytuacja rozwijała się bardzo indywidualnie, a ich dokładne zestawienie zawarte zostało w tabeli 14) (Aneks - tabela korelacyjna nr 22).

Rys. 34: Czy po tym zajściu/zajściach szukał/a Pani/Pan pomocy (N=74)

Źródło: „Zachowania i postawy społeczne dorosłych mieszkańców Miasta Tychy wobec środków psychoaktywnych i przemocy”, Grzegorz Gawron, 2014r.

Rys. 35: Czy po tym zajściu/zajściach szukał/a Pani/Pan pomocy – jeśli tak to gdzie? (N=74)

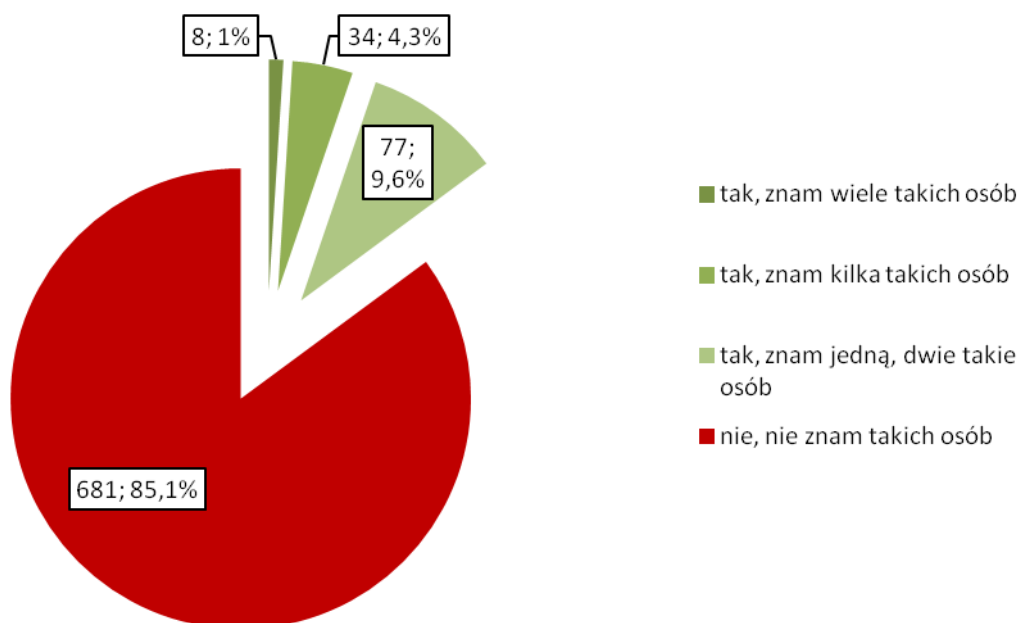
Źródło: „Zachowania i postawy społeczne dorosłych mieszkańców Miasta Tychy wobec środków psychoaktywnych i przemocy”, Grzegorz Gawron, 2014r.

X	X	X	X		X	X	X	X	1
X	X	X	X		X	X	X	X	1
X	X	X	X	X	X			X	1
X	X	X	X	X	X	X	X	X	39

Źródło: „Zachowania i postawy społeczne dorosłych mieszkańców Miasta Tychy wobec środków psychoaktywnych i przemocy”, Grzegorz Gawron, 2014r.

W następnej kolejności ankietowani zapytani zostali o sytuację odmienną, a więc znajomości osób wobec których stosowana jest przemoc domowa. Na tak zadane pytanie 119 respondentów (14,9%) odpowiedziało twierdząco, potwierdzając tym samym znajomość osób krzywdzonych przez domowników. Większość z tych badanych stwierdziła, iż zna jedną lub dwie osoby z takimi problemami (9,6%) (rys. 36).

Rys. 36: Czy zna Pani/Pan osobiście lub z widzenia osoby, wobec których stosowana jest przemoc domowa? (N=800)

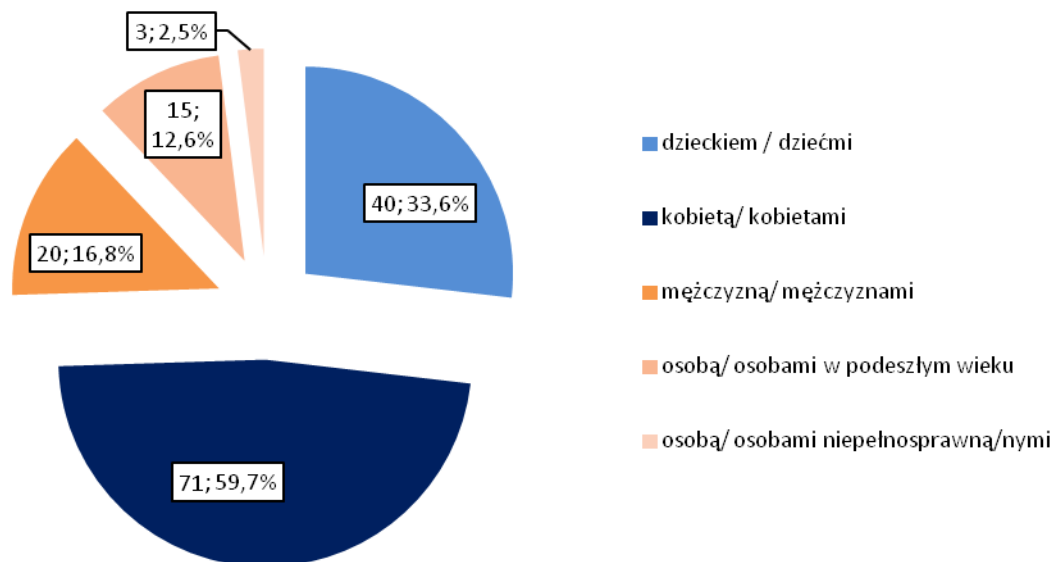

Źródło: „Zachowania i postawy społeczne dorosłych mieszkańców Miasta Tychy wobec środków psychoaktywnych i przemocy”, Grzegorz Gawron, 2014r.

Korelacje odpowiedzi z wybranymi cechami społeczno-demograficznymi (płeć, wiek, poziom wykształcenia) ankietowanych nie wykazały istotnych różnic w deklaracjach respondentów (Aneks - tabela korelacyjna nr 23).

Jednocześnie badani potwierdzający znajomość prześladowanych osób stosunkowo najczęściej twierdzili, że są nimi kobiety (59,7%) lub dzieci (33,6%). Kolejne 16,8% osób z tej grupy wskazywało mężczyzn jako ofiary przemocy, a 12,6% - osoby w podeszłym wieku. Najmniej wskazań dotyczyło osób niepełnosprawnych (2,5%) (rys.37).

Rys. 37: Kim były znajome osoby doświadczające przemocy domowej? (N=119)

Źródło: „Zachowania i postawy społeczne dorosłych mieszkańców Miasta Tychy wobec środków psychoaktywnych i przemocy”, Grzegorz Gawron, 2014r.

Również w tym przypadku korelacje odpowiedzi z wybranymi cechami społeczno-demograficznymi (płeć, wiek, poziom wykształcenia) ankietowanych nie wykazały istotnych różnic w deklaracjach respondentów (Aneks - tabela korelacyjna nr 24).

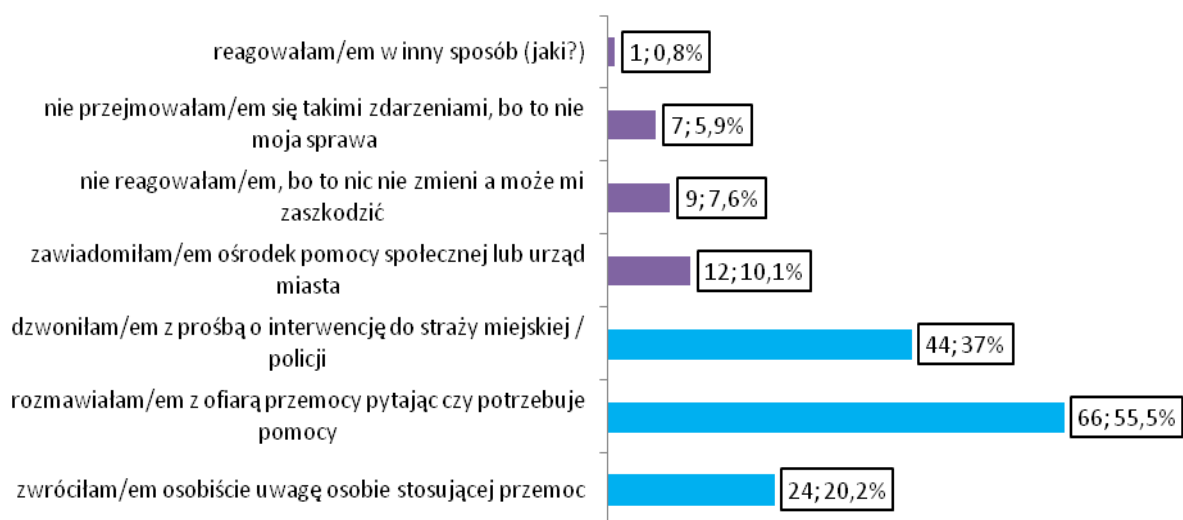
Dla prowadzonych analiz istotna była także kwestia reakcji ankietowanych na wiadomość o stosowaniu przemocy wobec znanych im osób.

Na wstępie warto podkreślić, że tylko 13,4% badanych nie podjęło żadnej konkretnej reakcji. Pozostawali oni w przekonaniu, że i tak nic nie zmieniłoby zaistniałej sytuacji, a mogłoby zaszkodzić im samym (7,6%) lub deklarowali kompletny brak zainteresowania sprawami, które nie dotyczą ich bezpośrednio (5,9%).

Z rozkładu pozostałych odpowiedzi wynika natomiast, że zdecydowanie najczęstszą reakcją ze strony ankietowanych była rozmowa z ofiarą przemocy, podczas której oferowali swoją pomoc w rozwiązaniu problemu (55,5%). Spora grupa respondentów decydowała się na zgłaszanie zaistniałej

sytuacji pracownikom instytucji powołanych do odpowiedniego reagowania i niesienia pomocy ofiarom przemocy domowej. A więc 37% respondentów dzwoniło do straży miejskiej lub policji z prośbą o interwencję, a kolejne 10% ankietowanych zawiadomiło ośrodek pomocy społecznej lub Urząd Miasta. Godny szczególnego podkreślenia jest również fakt, że 20,2% badanych z tej grupy decydowało się na bezpośrednią konfrontację z agresorem stosującym przemoc, osobiście zwracając jemu uwagę na niepożądane zachowanie (rys. 38).

Rys. 38: Jak zareagował/a Pani/Pan na wiadomość, że taka sytuacja ma miejsce? (N=119)

Źródło: „Zachowania i postawy społeczne dorosłych mieszkańców Miasta Tychy wobec środków psychoaktywnych i przemocy”, Grzegorz Gawron, 2014r.

3.5. Wybrane problemy społeczne – postrzeganie zjawiska, osobiste doświadczenia

Ostatni z bloków tematycznych podejmowanych w relacjonowanym badaniu dotyczył postrzegania przez respondentów wybranych problemów społecznych. Odpowiadając na przygotowany zestaw pytań ankietowani dzielili się własnymi obserwacjami oraz opiniami i poglądami w tym zakresie.

Na wstępie w odwołaniu do podejmowanych wcześniej kwestii związanych z problematyką środków psychoaktywnych i alkoholu, respondenci poproszeni zostali o dokonanie oceny poziomu ryzyka wynikającego z przyjmowania kilku określonych wzorów zachowań związanych z zażywaniem i nadużywaniem tych substancji. Zadanie respondentów polegało więc na określeniu z jakim ryzykiem wystąpienia poważnej choroby wiąże się, ich zdaniem, podejmowania wyróżnionych

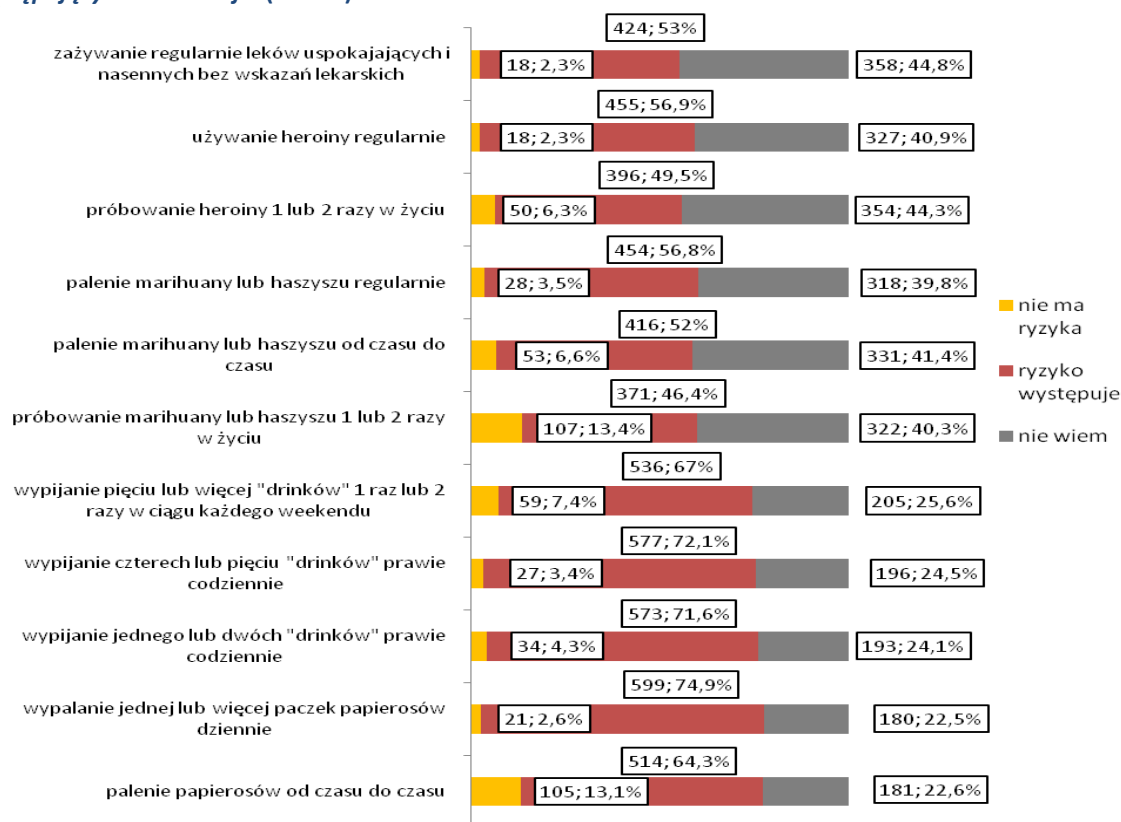
w przygotowanym zestawieniu zachowań polegających na zażywaniu lub spożywaniu z różną intensywnością wybranych typów narkotyków i alkoholu oraz paleniu papierosów.

Z rozkładu uzyskanych odpowiedzi wynika, że stosunkowo duża część badanej grupy mieszkańców nie była w stanie lub nie zechciała dokonać oceny ryzyka poszczególnych praktyk. Każdorazowo odsetek osób unikających jednoznacznej odpowiedzi, a więc wybierających opcję „nie wiem” sięgał minimum 22%, a w niektórych przypadkach nawet 44%.

Z drugiej strony, warto podkreślić, że stosunkowo najmniejszy odsetek odpowiedzi badanych (od 2,3% do 13,4%) stanowiły stwierdzenia o braku dostrzegania przez nich wszelkiego ryzyka związanego z zażywaniem środków psychoaktywnych, piciem alkoholu czy paleniem papierosów.

W ogólnym zestawieniu najczęściej ankietowani deklarują jednak dostrzeganie ryzyka związanego bezpośrednio z nadużywaniem wybranych substancji, oceniając je jednocześnie na różnym poziomie (od małego poprzez umiarkowane do dużego). Suma tych wskazań niemal zawsze przekraczała 50% sięgając nawet 75%. Tylko w przypadku pytań o „próbowanie 1 lub 2 razy w życiu...” heroiny lub marihuany i haszyszu mniej niż połowa respondentów doszukuje się szkodliwości będącej konsekwencją tych zachowań (rys. 39).

Rys. 39: Czy Pani/Pana zdaniem występuje ryzyko poważnej choroby związane z używaniem /spożyciem następujących substancji? (N=800)

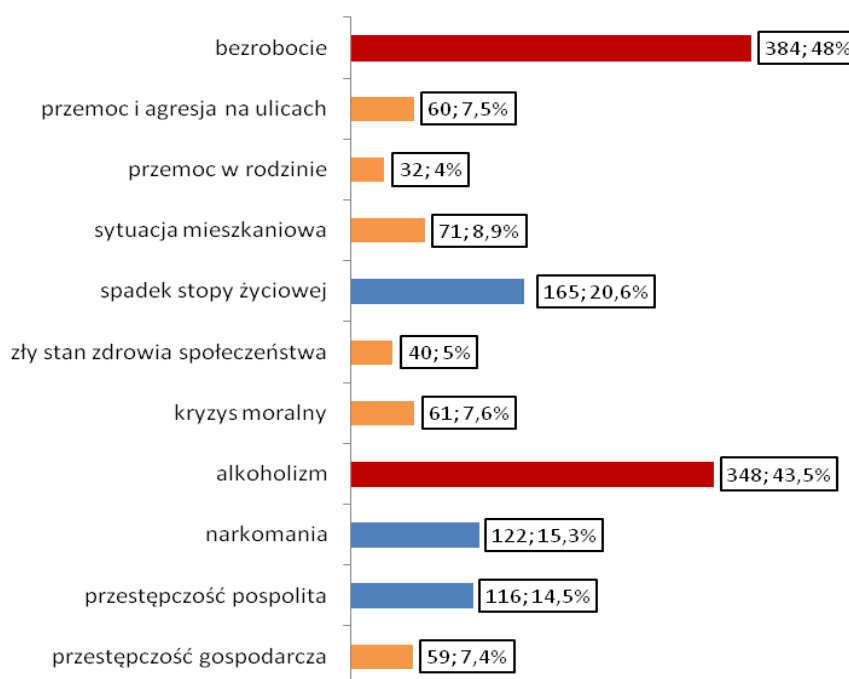
Źródło: „Zachowania i postawy społeczne dorosłych mieszkańców Miasta Tychy wobec środków psychoaktywnych i przemocy”, Grzegorz Gawron, 2014r.

Korelacje odpowiedzi z wybranymi cechami społeczno-demograficznymi (płeć, wiek, poziom wykształcenia) ankietowanych nie wykazały istotnych różnic w deklaracjach respondentów (Aneks - tabela korelacyjna nr 27).

W kolejnym pytaniu ankietowani poproszeni zostali o wybranie z listy problemów społecznych, tych które ich zdaniem są najbardziej zauważalne i odczuwalne w Tychach.

Okazuje się, że stosunkowo najczęściej wskazywana przez ankietowanych grupa problemów społecznych jest znacznie zróżnicowana. Na pierwszym miejscu w tym zestawieniu, uplasowało się bezrobocie wskazywane prawie przez połowę wszystkich badanych (48%). Niewiele mniej, bo 43,5% ankietowanych wyróżniło alkoholizm jako najbardziej palący problem społeczny. Co piąty respondent (20,6%) niepokoi się z powodu odczuwalnego, jego zdaniem, spadku stopy życiowej mieszkańców Tychów. Poza tym znaczącą grupę osób martwi narkomania (15,3%) i przestępczość pospolita (14,5%) rozwijające się na terenie miasta (rys. 40).

Rys. 40: Które z poniższych problemów, Pani/Pana zdaniem, są w Tychach najbardziej zauważalne /odczuwalne? (N=800)

Źródło: „Zachowania i postawy społeczne dorosłych mieszkańców Miasta Tychy wobec środków psychoaktywnych i przemocy”, Grzegorz Gawron, 2014r.

Korelacje odpowiedzi z wybranymi cechami społeczno-demograficznymi (płeć, wiek, poziom wykształcenia) ankietowanych nie wykazały istotnych różnic w deklaracjach respondentów (Aneks - tabela korelacyjna nr 26).

Kontynuując podjętą problematykę ankietowani poproszeni zostali o zajęcie stanowiska wobec kilku stwierdzeń odnoszących się do postrzegania i profilaktyki problemów związanych z nadużywaniem narkotyków, alkoholu oraz przemocą domową.

Z uzyskanego zestawienia odpowiedzi wynika, że zdecydowana większość respondentów nie jest w stanie ocenić sprawności działań służących zwalczaniu zjawiska narkomanii, alkoholizmu czy przemocy domowej realizowanych przez powołane do tego instytucje miejskie. Przy podejmowanych próbach dokonania takiej oceny, każdorazowo około 80% respondentów decydowało się na odpowiedź „trudno powiedzieć”. Jednym z czynników determinujących taką postawę jest z pewnością fakt, że większość respondentów nie posiada również wiedzy gdzie mogłaby szukać pomocy w razie gdyby ktoś z najbliższych (członków rodziny) miałby problem z narkotykami lub alkoholem. Każdorazowo bowiem ponad 60% ankietowanych przy pytaniu o potencjalne źródło pomocy wybrało odpowiedź „trudno powiedzieć” a kolejne kilkanaście procent - jednoznacznie przyznało się do braku orientacji w tym zakresie.

Zaledwie co piąta osoba wyraziła przekonanie, że w razie potrzeby wiedziałaby gdzie prosić o pomoc w przypadku problemu z przemocą domową (19%) lub alkoholem (19,4%), a tylko co szósta – w przypadku problemu z narkotykami (17,3%). Jednocześnie połowa ankietowanych jest zdania, że jeżeli z powodu nadużywania narkotyków lub alkoholu cierpi rodzina tej osoby, to instytucje miejskie powinny podjąć starania w kierunku naprawy zaistniałej sytuacji. Tym bardziej, że spora część respondentów nie zgadają się ze stwierdzeniem, że nadużywanie narkotyków czy alkoholu oraz przemoc domowa to prywatna sprawa osoby, które podejmuje takie praktyki.

Godny szczególnej uwagi jest także fakt, że ponad 40% ankietowanych zgadza się ze stwierdzeniem, iż osoby, które zdecydowały się zerwać z nałogiem narkotykowym lub alkoholowym zasługują na zaufanie i szanse powrotu do społeczeństwa. Przeciwnego zdania było tylko 5,8% badanych, a pozostała połowa nie wyraziła jednoznacznej opinii w tej sprawie. Jednocześnie zdecydowaną mniejszość stanowili respondenci wyrażający pogląd, że osoby permanentnie zażywające narkotyków lub spożywające alkohol powinny być karane (odpowiednio: 17% i 10,3%). Podobnie w przypadku stwierdzenia, że narkomania lub alkoholizm to nieuleczalne stany chorobowe i dlatego nie warto podejmować żadnych prób leczenia osób obciążanych takimi problemami (odpowiednio: 4,9% i 4,8%) (tab. 15).

Tab. 15: Czy zgadza się Pani/Pan z poniższymi stwierdzeniami? (N=800)

	Tak		Nie		Trudno powiedzieć	
	N	%	N	%	N	%
W Tychach instytucje do tego powołane sprawnie zwalczają zjawisko narkomanii	80	10,0	80	10,0	640	80,0
Gdyby ktoś z moich bliskich miał problemy z narkotykami wiedziałabym/wiedziałbym gdzie szukać pomocy	138	17,3	162	20,3	500	62,5
Kogoś, kto ciągle używa narkotyków powinno się karać	136	17,0	249	31,1	415	51,9
Używanie narkotyków to osobista sprawa człowieka, który to robi i nikt nie powinien się w to wtrącać	72	9,0	295	36,9	433	54,1
Marihuana powinna być traktowana łagodniej niż inne narkotyki	113	14,1	281	35,1	406	50,8
Narkoman, który przestał używać narkotyków zasługuje na zaufanie i szanse powrotu do społeczeństwa	349	43,6	46	5,8	405	50,6
Jeśli ktoś używa narkotyków i z tego powodu cierpią jego najbliżsi (rodzina), miejskie instytucje pomocowe powinny starać się naprawić tą sytuację	400	50,0	28	3,5	372	46,5
Uzależnienie od narkotyków jest niewyleczalne, nie warto zatem podejmować leczenia	39	4,9	351	43,9	410	51,3
W Tychach instytucje do tego powołane sprawnie zwalczają zjawisko alkoholizmu	78	9,8	98	12,3	624	78,0
Gdyby ktoś z moich bliskich miał problemy z alkoholem wiedziałabym/wiedziałbym gdzie szukać pomocy	155	19,4	125	15,6	520	65,0
Kogoś, kto jest alkoholikiem powinno się karać	82	10,3	326	40,8	392	49,0
Nadużywanie alkoholu to osobista sprawa człowieka, który to robi i nikt nie powinien się w to wtrącać	70	8,8	325	40,6	405	50,6
Alkoholik, który przestał pić zasługuje na zaufanie i szanse powrotu do społeczeństwa	368	46,0	46	5,8	386	48,3
Jeśli ktoś jest alkoholikiem i z tego powodu cierpią jego najbliżsi (rodzina), miejskie instytucje pomocowe powinny starać się naprawić tą sytuację	411	51,4	28	3,5	361	45,1
Uzależnienie od alkoholu jest niewyleczalne, nie warto zatem podejmować leczenia	38	4,8	368	46,0	394	49,3
W Tychach instytucje do tego powołane sprawnie zwalczają zjawisko przemocy domowej	103	12,9	60	7,5	637	79,6
Gdyby ktoś z moich bliskich miał doświadczać przemocy domowej wiedziałaby/wiedziałbym gdzie szukać pomocy	152	19,0	112	14,0	536	67,0
Domowe awantury i kłótnie to prywatna sprawa i nikt nie powinien się w to wtrącać	58	7,3	287	35,9	455	56,9

Źródło: „Zachowania i postawy społeczne dorosłych mieszkańców Miasta Tychy wobec środków psychoaktywnych i przemocy”, Grzegorz Gawron, 2014r.

Również tutaj korelacje odpowiedzi z wybranymi cechami społeczno-demograficznymi (płeć, wiek, poziom wykształcenia) ankietowanych nie wykazały istotnych różnic w deklaracjach respondentów (Aneks - tabela korelacyjna nr 28).

W kolejnym już pytaniu respondenci poproszeni zostali o wskazanie głównych, ich zdaniem, aktorów społecznych (indywidualne osoby lub instytucje), na których spoczywa odpowiedzialność za podejmowanie działań prewencyjnych służących zapobieganiu występowania w lokalnej społeczności Tychów zjawisk narkomanii, alkoholizmu i przemocy domowej.

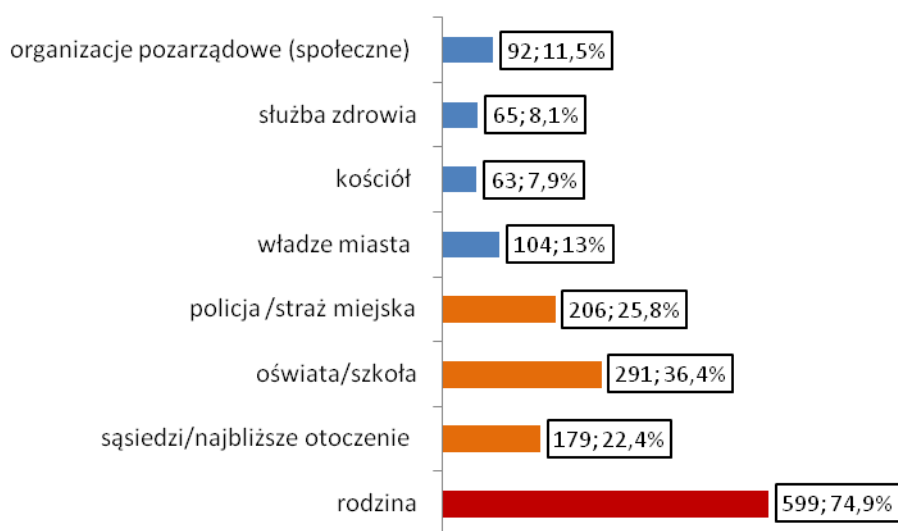
W każdym z tych trzech przypadków zdecydowana większość ankietowanych była zgodna, że odpowiedzialność tą powinna przyjąć na siebie w głównej mierze instytucja rodziny. Każdorazowo bowiem ¾ ankietowanych stwierdzało, że to w procesie wychowawczym powinny być zawarte elementy i treści przestrzegające wychowanków przed sięganiem po narkotyki czy alkohol oraz podejmowaniem wobec najbliższych jakichkolwiek zachowań o znamionach przemocy.

Drugą instytucją, wobec której ankietowani oczekują podejmowania prewencyjnych działań niwelujących prawdopodobieństwo wystąpienia badanych problemów jest szkoła, a więc środowisko, któremu również nadaje się charakteru wychowawczego. Tym razem ponad 1/3 respondentów dokonała takiego wskazania.

Na trzecim miejscu *ex aequo* uplasowały się policja i straż miejska oraz środowisko sąsiedzkie. Każdorazowo około ¼ ankietowanych wskazywało właśnie te instytucje i otoczenie społeczne jako mogące istotnie wpływać na ograniczenie lub zapobieganie zjawiskom narkomanii, alkoholizmu i przemocy domowej.

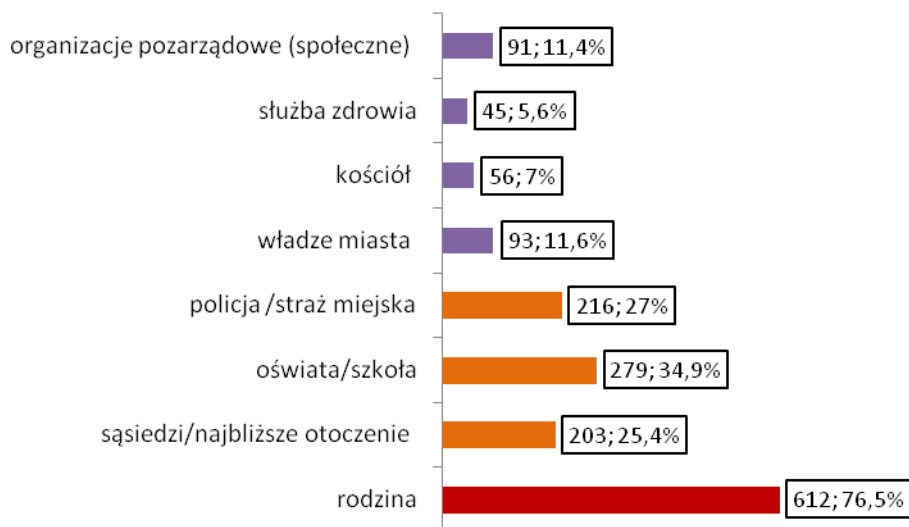
Warto również wskazać te instytucje, wobec których oczekiwania społeczne w badanej kwestii są najmniejsze. Z uzyskanych rozkładów odpowiedzi wynika, iż respondenci stosunkowo najrzadziej przypisują tą odpowiedzialność Kościołowi oraz służbie zdrowia, które uzyskiwały średnio niewiele ponad 7% głosów. Natomiast mniej więcej co dziesiąty badany oczekuje konkretnych działań ze strony władz miasta lub organizacji pozarządowych (społecznych) (rys.: 41; 42; 43).

Rys. 41: Kto Pani/Pana zdaniem jest najbardziej odpowiedzialny za zapobieganie występowania narkomanii? (N=800)

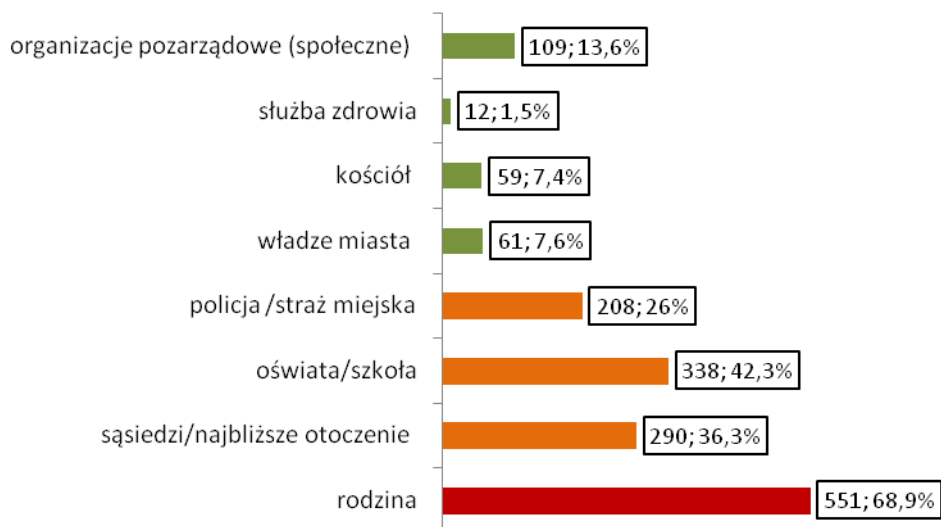
Źródło: „Zachowania i postawy społeczne dorosłych mieszkańców Miasta Tychy wobec środków psychoaktywnych i przemocy”, Grzegorz Gawron, 2014r.

Rys. 42: Kto Pani/Pana zdaniem jest najbardziej odpowiedzialny za zapobieganie występowania alkoholizmu? (N=800)

Źródło: „Zachowania i postawy społeczne dorosłych mieszkańców Miasta Tychy wobec środków psychoaktywnych i przemocy”, Grzegorz Gawron, 2014r.

Rys. 43: Kto Pani/Pana zdaniem jest najbardziej odpowiedzialny za zapobieganie występowania przemocy domowej? (N=800)

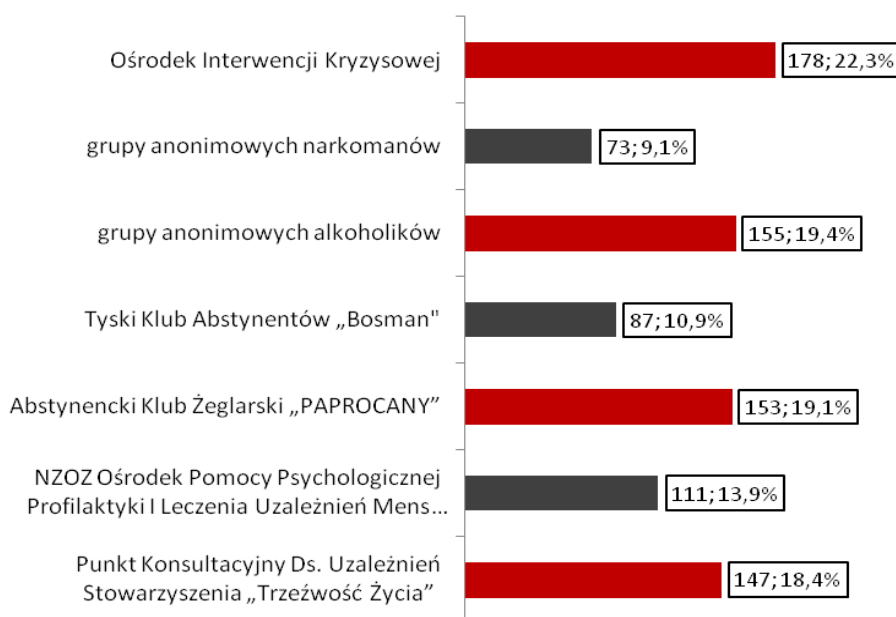

Źródło: „Zachowania i postawy społeczne dorosłych mieszkańców Miasta Tychy wobec środków psychoaktywnych i przemocy”, Grzegorz Gawron, 2014r.

Korelacje odpowiedzi z wybranymi cechami społeczno-demograficznymi (płeć, wiek, poziom wykształcenia) ankietowanych nie wykazały istotnych różnic w deklaracjach respondentów (Aneks - tabela korelacyjna nr 29).

Ankietowani zapytani zostali także o ich wiedzę dotyczącą lokalizacji w mieście instytucji powołanych do niesienia pomocy osobom potrzebującym – obciążonym problemami związanymi z nadużywaniem substancji psychoaktywnych lub alkoholu oraz zjawiskiem przemocy domowej. Za niepokojący uznać należy rozkład uzyskanych odpowiedzi, z którego wynika, że zdecydowana większość respondentów nie orientuje się w lokalizacji miejskich instytucji pomocowych. W przypadku każdego z wyróżnionych punktów co najmniej 80% ankietowanych twierdziła, że nie ma wiedzy co do konkretnych miejsc ich funkcjonowania. Zaledwie co piąty badany byłby w stanie wskazać siedzibę Ośrodka Interwencji Kryzysowej (22,3%); grupy anonimowych alkoholików (19,4%) lub Abstynenckiego Klubu Żeglarskiego „Paprocany” (19,1%). Natomiast średnio tylko co dziesiąty respondent orientuje się gdzie mieści się NZOZ Ośrodek Pomocy Psychologicznej Profilaktyki i Leczenia Uzależnień *Mens Sana* (13,9%); Tyski Klub Abstynentów „Bosman” (10,9%); czy grupa anonimowych narkomanów (9,1%) (rys. 44 i tab. 16).

Rys. 44: Czy Pani/Pan wie gdzie w Tychach znajdują się? - TAK (N=800)

Źródło: „Zachowania i postawy społeczne dorosłych mieszkańców Miasta Tychy wobec środków psychoaktywnych i przemocy”, Grzegorz Gawron, 2014r.

Tab. 16: Czy Pani/Pan wie gdzie w Tychach znajdują się? (N=800)

	Tak		Nie	
	N	%	N	%
Punkt Konsultacyjny Ds. Uzależnień Stowarzyszenia „Trzeźwość Życia”	147	18,4	653	81,6
NZOZ Ośrodek Pomocy Psychologicznej Profilaktyki i Leczenia Uzależnień Mens Sana	111	13,9	689	86,1
Abstynencki Klub Żeglarski „PAPROCANY”	153	19,1	647	80,9
Tyski Klub Abstynentów „Bosman”	87	10,9	713	89,1
grupy anonimowych alkoholików	155	19,4	645	80,6
grupy anonimowych narkomanów	73	9,1	727	90,9
Ośrodek Interwencji Kryzysowej	178	22,3	622	77,8

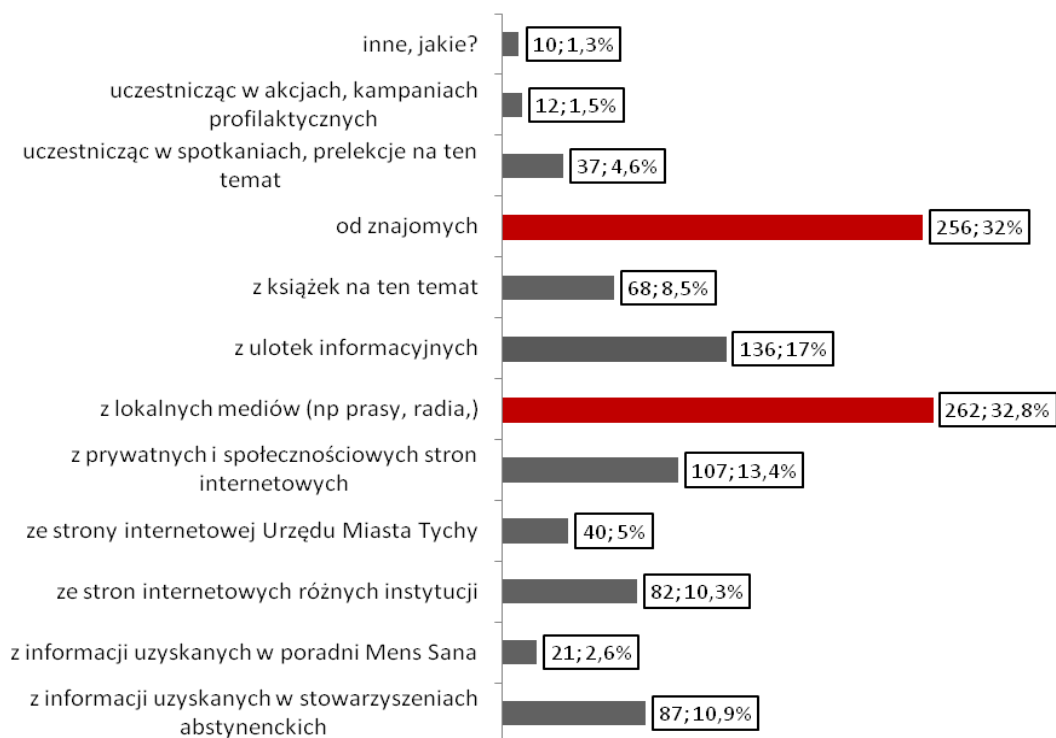
Źródło: „Zachowania i postawy społeczne dorosłych mieszkańców Miasta Tychy wobec środków psychoaktywnych i przemocy”, Grzegorz Gawron, 2014r.

Korelacje odpowiedzi z wybranymi cechami społeczno-demograficznymi (płeć, wiek, poziom wykształcenia) ankietowanych nie wykazały istotnych różnic w deklaracjach respondentów (Aneks - tabela korelacyjna nr 30).

Ankietowani zostali zapytani także o wykorzystywane najczęściej źródła informacji dotyczących skutków zażywania i spożywania narkotyków lub alkoholu.

Z uzyskanych odpowiedzi wynika, że podstawowym źródłem wiedzy w tym zakresie są dla respondentów informacje przekazywane przez lokalne media (32,8%) oraz relacje znajomych (32,%). Jedynie nieliczni badani starają się bazować na opiniach specjalistów i praktyków zajmujących się wybranymi problemami. Rzadko korzystają więc z fachowych publikacji naukowych (8,5%) i ulotek informacyjnych (17%); uczestniczą w prelekcjach (4,6%) lub akcjach informacyjnych (1,5%); nie starają się również o kontakt z przedstawicielami różnych instytucji zajmujących się profilaktyką (np.: stowarzyszeń abstynenckich – 10,9%; poradni *Mens Sana* – 2,6%); sporadycznie przeglądają strony internetowe tych instytucji (10,3%) czy Urzędu Miasta (5%) (rys. 45).

Rys. 45: Skąd przede wszystkim czerpie Pani/Pan swoją wiedzę na ten temat skutków używania/spożywania narkotyków i alkoholu? (N=800)

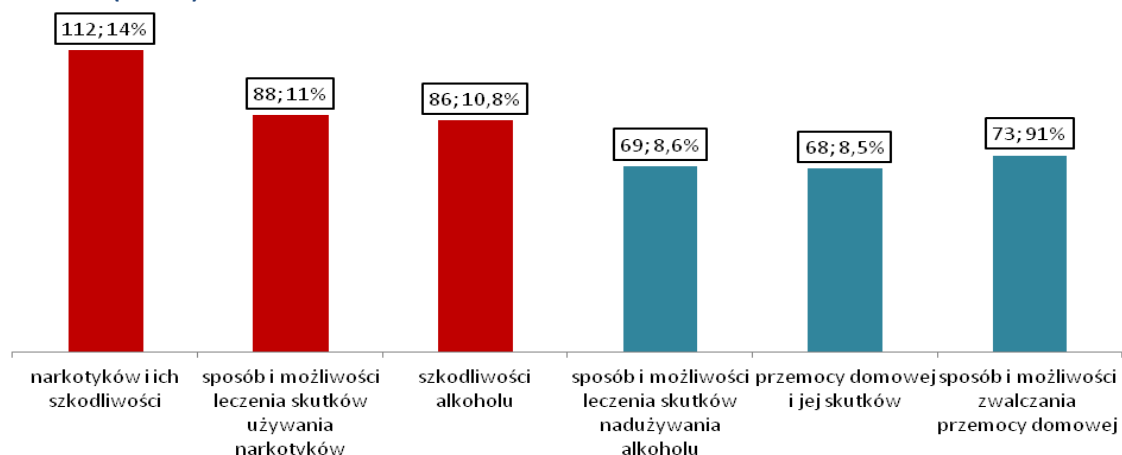
Źródło: „Zachowania i postawy społeczne dorosłych mieszkańców Miasta Tychy wobec środków psychoaktywnych i przemocy”, Grzegorz Gawron, 2014r.

Korelacje odpowiedzi z wybranymi cechami społeczno-demograficznymi (płeć, wiek, poziom wykształcenia) ankietowanych nie wykazały istotnych różnic w deklaracjach respondentów (Aneks - tabela korelacyjna nr 32).

Ostatnie z pytań zawartych w kwestionariuszu opracowanym na potrzeby relacjonowanego badania dotyczyło ewentualności wyszukiwania przez ankietowanych, w trakcie ostatnich miesięcy, informacji służących uzupełnieniu własnej wiedzy na tematy związane z nadużywaniem substancji psychoaktywnych, alkoholu oraz zjawiskiem przemocy domowej.

Okazuje się, że zdecydowana większość badanych nie podejmowała takich prób. W przypadku każdego z wymienionych w tabeli zagadnień około 80-90% ankietowanych stwierdzała, że nie szukała informacji na temat: narkotyków i ich szkodliwości; sposób i możliwości leczenia skutków używania narkotyków; szkodliwości alkoholu; sposób i możliwości leczenia skutków nadużywania alkoholu; przemocy domowej i jej skutków; czy sposób i możliwości zwalczania przemocy domowej (rys. 46; tab. 17).

Rys. 46: Czy w ostatnim czasie (12 miesięcy) starał/a się Pani/Pan znaleźć jakieś informacje na wybrany temat? - TAK (N=800)

Źródło: „Zachowania i postawy społeczne dorosłych mieszkańców Miasta Tychy wobec środków psychoaktywnych i przemocy”, Grzegorz Gawron, 2014r.

Tab. 17: Czy w ostatnim czasie (12 miesięcy) starał/a się Pani/Pan znaleźć jakieś informacje na temat? (N=800)

	Tak		Nie	
	N	%	N	%
narkotyków i ich szkodliwości	112	14,0%	688	86,0%
sposób i możliwości leczenia skutków używania narkotyków	88	11,0%	712	89,0%
szkodliwości alkoholu	86	10,8%	714	89,3%
sposób i możliwości leczenia skutków nadużywania alkoholu	69	8,6%	731	91,4%
przemocy domowej i jej skutków	68	8,5%	732	91,5%
sposób i możliwości zwalczania przemocy domowej	73	9,1%	727	90,9%

Źródło: „Zachowania i postawy społeczne dorosłych mieszkańców Miasta Tychy wobec środków psychoaktywnych i przemocy”, Grzegorz Gawron, 2014r.

Korelacje odpowiedzi z wybranymi cechami społeczno-demograficznymi (płeć, wiek, poziom wykształcenia) ankietowanych nie wykazały istotnych różnic w deklaracjach respondentów (Aneks - tabela korelacyjna nr 31).

4. TABELA WNIOSKÓW I REKOMENDACJI

zagadnienia problemowe	Zachowania i postawy społeczne dorosłych mieszkańców miasta Tychy wobec środków psychoaktywnych i przemocy	
Ogólne informacje o badaniu	WNIOSKI	REKOMENDACJE
	• Badanie socjologiczne „Zachowania i postawy społeczne dorosłych mieszkańców Miasta Tychy wobec środków psychoaktywnych i przemocy” zrealizowane zostało w okresie od września do listopada 2014 roku na zlecenie Urzędu Miasta Tychy; • Głównym celem badania było pozyskanie informacji przydatnych w opracowaniu programów profilaktycznych oraz dokumentów strategicznych dla miasta Tychy minimalizujących lokalne problemy społeczne związane z występowaniem zjawisk patologicznych w zakresie uzależnienia od środków psychoaktywnych i alkoholu oraz przemocy w rodzinie; • Właściwe badanie zrealizowane zostało wśród 800-osobowej reprezentacji mieszkańców miasta Tychy przy wykorzystaniu techniki standaryzowanego wywiadu kwestionariuszowego (PAPI - Paper nad Pencil Interview);	• Realizacja cyklicznych badań socjologicznych wśród mieszkańców miasta w celu pozyskanie informacji przydatnych w opracowaniu programów profilaktycznych oraz dokumentów strategicznych dla miasta Tychy minimalizujących lokalne problemy społeczne związane z występowaniem zjawisk patologicznych w zakresie uzależnienia od środków psychoaktywnych i alkoholu oraz przemocy w rodzinie;
Substancje psychoaktywne – znajomość, osobiste doświadczenia, postrzeganie zjawisk związanych z nadużywaniem i uzależnieniem.	• Co piąta badana osoba (20,6%) deklarowała brak znajomości którejkolwiek z wyróżnionych w badaniu substancji psychoaktywnych. Z drugiej strony stosunkowo najbardziej znane są marihuana (78%), amfetamina (59,3%) i kokaina (51,6%). Do grupy powszechnie znanych środków zaliczyć należy również haszysz i heroinę, które wskazywała każdorazowo prawie połowa badanych (odpowiednio: 49,8% i 48,3%); • Zdecydowana większość ankietowanych nie jest w stanie ocenić	• Realizacja założeń „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Tychy na lata 2014-2020” a w tym Miejskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii; • Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie specyfiki i szkodliwości substancji psychoaktywnych kierowanej do wybranych grup mieszkańców miasta Tychy (młodzież szkolna i akademicka; rodzice młodzieży szkolnej;

dostępności substancji psychoaktywnych w Tychach, bowiem w każdym przypadku co najmniej 6 na 10 ankietowanych wybierało odpowiedź „nie wiem”. Jednocześnie stosunkowo najmniej ankietowanych twierdzi, że zdobycie poszczególnych substancji byłoby w ogóle niemożliwe na terenie miasta;

- W opiniach badanych stosunkowo najłatwiej można zdobyć: amfetaminę; ecstasy; LSD oraz sterydy anaboliczne. Z drugiej strony – najtrudniej o: heroinę; crack; astrolit i „kompot”;
- Prawie ¾ respondentów zadeklarowało, że do tej pory nigdy nie zdarzyło się, aby ktoś zaproponował im kupno albo zażycie narkotyków lub środków odurzających;
- Większość ankietowanych (68,6%) twierdziła, że osobiście nie zna nikogo, kto nadużywa substancji psychoaktywnych;
- 16,5% ankietowanych przyznało się, że kiedykolwiek zdarzyło się im zażyć którąś z wyróżnionych substancji psychoaktywnych. Pozostałe 83,5% dotychczas tego nie zrobiło lub zasłania się niepamięcią. Stosunkowo najczęściej ankietowani sięgali po marihuanę (16%), a zdecydowanie rzadziej po pozostałe substancje;

nauczyciele szkół podstawowych, gimnazjów i ponadgimnazjalnych; pracownicy MDK; itp.);

- Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie specyfiki i szkodliwości substancji psychoaktywnych kierowanej do ogółu mieszkańców miasta Tychy;
- Zaangażowanie w działalność profilaktyczną dotyczącą specyfiki i szkodliwości substancji psychoaktywnych ważnych „aktorów” życia społeczno – kulturalnego miasta Tychy;
- Aktywizacji i partycypacji mieszkańców miasta w działalność profilaktyczną dotyczącą specyfiki i szkodliwości substancji psychoaktywnych;
- Podjęcie współpracy z podmiotami działającymi na poziomie lokalnym, regionalnym i ponadregionalnym, w celu opracowania schematu działań sprzyjających kształtowaniu świadomości mieszkańców w zakresie specyfiki i szkodliwości substancji psychoaktywnych;
- Wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących kształtowaniu świadomości mieszkańców w zakresie specyfiki i szkodliwości substancji psychoaktywnych;

Alkohol – osobiste doświadczenia, postrzeganie zjawisk związanych z nadużywaniem i uzależnieniem

- 17,6% ankietowanych deklaruje całkowitą abstynencję od alkoholu. Pozostała większość badanych (ponad 80%) spożywa napoje alkoholowe z różną częstotliwością;
- Stosunkowo najbardziej popularnym napojem alkoholowym, a więc wypijanym najczęściej przez największą grupę ankietowanych jest piwo. Swoją dominację traci ono dopiero w zestawieniu wskazań dotyczących spożycia okazjonalnego, a więc występującego od 1 do 3 razy w miesiącu, kiedy Tyszanie decydują się także na wypicie wódki lub wina. W przypadku sporadycznego spożywania alkoholu, mającego miejsce od 2 do 11 razy w roku – badani znacznie chętniej sięgają po alkohol wysokoprocentowy. Natomiast osoby deklarujące jedynie symboliczne (1 raz w roku lub rzadziej) korzystanie z okazji wypicia alkoholu najchętniej sięgają po wino lub alkohole wysokojakościowe, a mniej chętnie decydują się na wódkę czy piwo;
- Co szósty ankietowany (16,7%) z grona amatorów alkoholu (nie deklarujących abstynencji) ogranicza jego spożycie przy jednej okazji do jednego kieliszka. Pozostałe ponad 80% respondentów wypija większą ilość trunków;
- Ponad 65% ankietowanych nie posiada wiedzy aby którąś ze znanych im osób dotyczył problem nadużywania lub uzależnienia od alkoholu. Co piąty respondent (22,3%) przyznał, że w gronie jego znajomych są 1 lub 2 osoby, które w jego ocenie nadużywają alkoholu. Kolejne 8,4% badanych stwierdziło, że osobiście zna 3-5 osób z tym problemem. Natomiast 34 z 800 ankietowanych zadeklarowało, znajomość od 6 do 10 lub jeszcze większą liczbę osób nadużywających alkoholu;
- Realizacja założeń „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Tychy na lata 2014-2020” a w tym Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie szkodliwości alkoholu kierowanej do wybranych grup mieszkańców miasta Tychy (młodzież szkolna i akademicka; rodzice młodzieży szkolnej; nauczyciele szkół podstawowych, gimnazjów i ponadgimnazjalnych; pracownicy MDK; itp.);
- Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie szkodliwości alkoholu kierowanej do ogółu mieszkańców miasta Tychy;
- Zaangażowanie w działalność profilaktyczną dotyczącą szkodliwości alkoholu ważnych „aktorów” życia społeczno – kulturalnego miasta Tychy;
- Aktywizacji i partycypacji mieszkańców miasta w działalność profilaktyczną dotyczącą szkodliwości alkoholu;
- Podjęcie współpracy z podmiotami działającymi na poziomie lokalnym, regionalnym i ponadregionalnym, w celu opracowania schematu działań sprzyjających kształtowaniu świadomości mieszkańców w zakresie szkodliwości alkoholu;
- Wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących kształtowaniu świadomości mieszkańców w zakresie szkodliwości alkoholu;

**Przemoc domowa –
postrzeganie
zjawiska, osobiste
doświadczenia**

- 77,8% respondentów przyznało, że w ich domach dochodzi do nieporozumień wywołujących między domownikami sprzeczki, kłótnie lub awantury. Prowadzą one najczęściej do krzyków (80,7%) oraz stosowania wulgaryzmów (58,4%) w trakcie konfrontacji zwaśnionych stron;
- Co jedenasta badana osoba zadeklarowała, iż w swoim życiu spotkała się z przemocą ze strony najbliższych (74 os. = 9,3%). Stosunkowo najczęściej respondenci cierpieli z powodu stosowanej wobec nich przemocy fizycznej, w tym głównie ze strony współmałżonka/partnera lub rodziców, rzadziej ze strony dzieci. Poza tym relatywnie najczęstszym źródłem odczuwanej przemocy psychicznej i ekonomicznej były działania rodziców, ewentualnie współmałżonka/partnera, sporadycznie dzieci. Jeżeli natomiast dochodziło do aktów przemocy seksualnej to dokonywali tego współmałżonkowie/partnerzy lub rodzice;
- Z grupy badanych zgłaszających w badaniu fakt bycia ofiarą przemocy domowej, jedynie 35 respondentów (47,3%) szukało pomocy u innych osób lub instytucji po zajściu/zajściach tego typu. Zdecydowanie najczęściej proszono o pomoc członków najbliższej rodziny (32,4%) lub przyjaciół i znajomych (33,8%). Poza tym zdecydowana większość ankietowanych cierpiących z powodu przemocy domowej w ogóle nie podejmowała starań w kierunku uzyskania pomocy ze strony instytucji działających w mieście;
- 119 respondentów (14,9%) potwierdziło w badaniu znajomość osób krzywdzonych przez domowników. Większość z tych badanych stwierdziła, iż zna jedną lub dwie osoby z takimi problemami (9,6%). Jednocześnie badani potwierdzający znajomość prześladowanych osób stosunkowo najczęściej twierdzili, że są nimi kobiety (59,7%) lub dzieci (33,6%). Kolejne 16,8% osób z tej grupy wskazywała mężczyzn jako ofiary przemocy, a 12,6% - osoby w podeszłym wieku. Najmniej wskazań dotyczyło osób niepełnosprawnych (2,5%);
- Realizacja założeń „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Tychy na lata 2014-2020” a w tym Lokalnego Systemu Przeciwdziałania Przemocy w rodzinie;
- Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej dotyczącej zjawiska przemocy domowej kierowanej do wybranych grup mieszkańców miasta Tychy (młodzież szkolna i akademicka; rodzice młodzieży szkolnej; nauczyciele szkół podstawowych, gimnazjów i ponadgimnazjalnych; pracownicy MDK; itp.);
- Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej dotyczącej zjawiska przemocy domowej kierowanej do ogółu mieszkańców miasta Tychy;
- Zaangażowanie w działalność profilaktyczną dotyczącą zjawiska przemocy domowej ważnych „aktorów” życia społeczno – kulturalnego miasta Tychy;
- Aktywizacji i partycypacji mieszkańców miasta w działalność profilaktyczną dotyczącą zjawiska przemocy domowej;
- Podjęcie współpracy z podmiotami działającymi na poziomie lokalnym, regionalnym i ponadregionalnym, w celu opracowania schematu działań sprzyjających kształtowaniu świadomości mieszkańców w zakresie zjawiska przemocy domowej;
- Wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących kształtowaniu świadomości mieszkańców w zakresie zjawiska przemocy domowej;

Wybrane problemy społeczne – postrzeganie zjawiska, osobiste doświadczenia

- Większość respondentów nie jest w stanie ocenić sprawności działań służących zwalczaniu zjawiska narkomanii, alkoholizmu czy przemocy domowej realizowanych przez powołane do tego instytucje miejskie. Przy podejmowanych próbach dokonania takiej oceny, każdorazowo około 80% respondentów decydowało się na odpowiedź „trudno powiedzieć”.
- Większość respondentów nie posiada również wiedzy gdzie mogłaby szukać pomocy w razie gdyby ktoś z najbliższych (członków rodziny) miałby problem z narkotykami lub alkoholem. Każdorazowo bowiem ponad 60% ankietowanych przy pytaniu o potencjalne źródło pomocy wybrało odpowiedź „trudno powiedzieć” a kolejne kilkanaście procent - jednoznacznie przyznało się do braku orientacji w tym zakresie;
- Do wykorzystywanych najczęściej przez ankietowanych źródeł informacji dotyczących skutków zażywania i spożywania narkotyków lub alkoholu zaliczyć należy lokalne media (32,8%) oraz relacje znajomych (32,%). Jedynie nieliczni badani starają się bazować na opiniach specjalistów i praktyków zajmujących się wybranymi problemami;
- Około 80%-90% ankietowanych nie szukało w ostatnim czasie (12 miesięcy) żadnych informacji na temat: narkotyków i ich szkodliwości; sposobów i możliwości leczenia skutków używania narkotyków; szkodliwości alkoholu; sposobów i możliwości leczenia skutków nadużywania alkoholu; przemocy domowej i jej skutków; czy sposobów i możliwości zwalczania przemocy domowej;
- Realizacja kampanii informacyjnej dotyczącej funkcjonujących w mieście instytucji pomocowych i realizujących działania służące zwalczaniu zjawisk narkomanii, alkoholizmu oraz przemocy domowej;
- Podjęcie współpracy z podmiotami działającymi na poziomie lokalnym, regionalnym i ponadregionalnym, w celu opracowania schematu działań sprzyjających kształtowaniu świadomości mieszkańców w zakresie funkcjonowania instytucji realizujących działania służące zwalczaniu zjawisk narkomanii, alkoholizmu oraz przemocy domowej;
- Wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących kształtowaniu świadomości mieszkańców w zakresie zwalczania zjawisk narkomanii, alkoholizmu oraz przemocy domowej;
- Organizacja cyklicznych spotkań pn „Miejski Zjazd Profilaktyczny” w celu integracji i rozwoju współpracy instytucji, organizacji i osób zaangażowanych w działania służące zwalczaniu zjawisk narkomanii, alkoholizmu oraz przemocy domowej;

Źródło: „Zachowania i postawy społeczne dorosłych mieszkańców Miasta Tychy wobec środków psychoaktywnych i przemocy”, Grzegorz Gawron, 2014r

5. SPIS RYSUNKÓW I TABEL

Numer rysunku / tabeli	Tytuł	Strona
Rysunek 1	Podział respondentów ze względu na płeć (N=800)	12
Rysunek 2	Podział respondentów ze względu na wiek (N=800)	13
Rysunek 3	Podział respondentów ze względu na wykształcenie (N=800)	14
Rysunek 4	Podział respondentów ze względu na deklarowaną wysokość miesięcznych dochodów netto gospodarstwa domowego (N=800)	15
Rysunek 5	Podział badanych mieszkańców ze względu na okres zamieszkiwania w Tychach (N=800)	16
Rysunek 6	Które, z wymienionych poniżej substancji są Pani/Panu znane (kojarzy Pani/Pan ich nazwę)? (N=800)	17
Rysunek 7	Gdyby Pani/Pana zechciał/a zdobyć, którąś z wymienionych substancji w Tychach, na ile byłoby to trudne? (N=800)	19
Rysunek 8	Czy kiedykolwiek w Tychach złożył ktoś Pani/Panu propozycję kupna narkotyków lub środków odurzających? (N=800)	21
Rysunek 9	Czy kiedykolwiek w Tychach złożył ktoś Pani/Panu propozycję zażycia narkotyków lub środków odurzających? (N=800)	21
Rysunek 10	Czy zna Pani/Pan osobiście kogoś, kto Pani/Pana zdaniem nadużywa którejs z wymienionych substancji? (N=800)	22
Rysunek 11	Czy zna Pani/Pan osobiście kogoś, kto Pani/Pana zdaniem nadużywa którejs z wymienionych substancji? - wskazywane substancje (N=800)	23
Rysunek 12	Kim są znajome osoby nadużywające środków psychoaktywnych? (N=251)	24
Rysunek 13	Czy zdarzyło się, że ktoś w Pani/Pana obecności zażywał którąś z wymienionych substancji? (N=800)	25
Rysunek 14	Czy zdarzyło się, że ktoś w Pani/Pana obecności zażywał którąś z wymienionych substancji? - wskazywane substancje (N=800)	26
Rysunek 15	Jeżeli zdarzyło się, że ktoś w Pani/Pana obecności zażywał którąś z wymienionych substancji, to gdzie to się zdarzyło (lub zdarzało najczęściej)? (N=210)	27
Rysunek 16	Czy zdarzyło się w Pani/Pana życiu, że zażył/a Pani/Pan którąś z wymienionych substancji? (N=800)	27
Rysunek 17	Czy zdarzyło się w Pani/Pana życiu, że zażył/a Pani/Pan którąś z wymienionych substancji? - wskazywane substancje (N=800)	28
Rysunek 18	Prawie każdy człowiek ma czasami okazję wypić alkohol. W jaki sposób postępuje Pani/Pan przy takich okazjach? (N=800)	29
Rysunek 19	Prawie każdy człowiek ma czasami okazję wypić alkohol. W jaki sposób postępuje Pani/Pan przy takich okazjach? (N=800)	30
Rysunek 20	Jeśli zdarza się Pani/Panu pić alkohol, to jaki i jak często (N=659)	31
Rysunek 21	Ile alkoholu wypija Pani/Pan najczęściej przy jednej okazji? (N=659)	33
Rysunek 22	Przy jakich okazjach zdarza się Pani/Panu najczęściej pić alkohol? (N=659)	34
Rysunek 23	Jak często zdarza się Pani/Panu wypić tyle alkoholu aby czuł/a się Pani/Pan nietrzeźwa/y / pijana/y? (N=659)	35
Rysunek 24	Czy zna Pani/Pan osobiście kogoś, kto Pani/Pana zdaniem nadużywa alkoholu (ile jest takich osób)? (N=800)	36
Rysunek 25	Kim są znajome osoby nadużywające alkoholu (N=279)	37
Rysunek 26	Czy kiedykolwiek padł/a Pani/Pan ofiarą przemocy ze strony obcej osoby? (N=800)	38
Rysunek 27	Czy kiedykolwiek padł/a Pani/Pan ofiarą przemocy ze strony obcej osoby? - gdzie (N=800)	38
Rysunek 28	W każdej rodzinie od czasu do czasu zdarzają się nieporozumienia i konflikty. Czy w Pani/Pana rodzinie zdarzają się sprzeczki, kłótnie, awantury? (800)	39
Rysunek 29	W każdej rodzinie od czasu do czasu zdarzają się nieporozumienia i konflikty. Czy w Pani/Pana rodzinie zdarzają się sprzeczki, kłótnie, awantury? – jak często? (800)	40
Rysunek 30	Miedzy kim najczęściej zdarzają się nieporozumienia i konflikty? (N=622)	41

Rysunek 31	<i>Czy w sytuacjach konfliktowych dochodzi do przemocy? (N=622)</i>	43
Rysunek 32	<i>Czy w sytuacjach konfliktowych dochodzi do przemocy? – wskazywane przejawy przemocy (N=622)</i>	43
Rysunek 33	<i>Czy kiedykolwiek doświadczył/a Pani/Pan ze strony swoich domowników jakieś formy przemocy? (N=800)</i>	45
Rysunek 34	<i>Czy po tym zajściu/zajściach szukał/a Pani/Pan pomocy (N=74)</i>	49
Rysunek 35	<i>Czy po tym zajściu/zajściach szukał/a Pani/Pan pomocy – jeśli tak to gdzie? (N=74)</i>	49
Rysunek 36	<i>Czy zna Pani/Pan osobiście lub z widzenia osoby, wobec których stosowana jest przemoc domowa? (N=800)</i>	51
Rysunek 37	<i>Kim były znajome osoby doświadczające przemocy domowej? (N=119)</i>	52
Rysunek 38	<i>Jak zareagował/a Pani/Pan na wiadomość, że taka sytuacja ma miejsce? (N=119)</i>	53
Rysunek 39	<i>Czy Pani/Pana zdaniem występuję ryzyko poważnej choroby związane z używaniem /spożyciem następujących substancji? (N=800)</i>	54
Rysunek 40	<i>Które z poniższych problemów, Pani/Pana zdaniem, są w Tychach najbardziej zauważalne /odczuwalne? (N=800)</i>	55
Rysunek 41	<i>Kto Pani/Pana zdaniem jest najbardziej odpowiedzialny za zapobieganie występowania narkomanii? (N=800)</i>	58
Rysunek 42	<i>Kto Pani/Pana zdaniem jest najbardziej odpowiedzialny za zapobieganie występowania alkoholizmu? (N=800)</i>	59
Rysunek 43	<i>Kto Pani/Pana zdaniem jest najbardziej odpowiedzialny za zapobieganie występowania przemocy domowej? (N=800)</i>	60
Rysunek 44	<i>Czy Pani/Pan wie gdzie w Tychach znajdują się? - TAK (N=800)</i>	62
Rysunek 45	<i>Skąd przede wszystkim czerpie Pani/Pan swoją wiedzę na ten temat skutków używania/spożywania narkotyków i alkoholu? (N=800)</i>	63
Rysunek 46	<i>Czy w ostatnim czasie (12 miesięcy) starał/a się Pani/Pan znaleźć jakieś informacje na wybrany temat? - TAK (N=800)</i>	63
Tabela 1	<i>Podział badanych mieszkańców ze względu na reprezentowaną grupę społeczno-zawodową (N=800)</i>	14
Tabela 2	<i>Podział badanych mieszkańców ze względu na zamieszkiwane osiedle/dzielnice Tychów (N=800)</i>	15
Tabela 3	<i>Gdyby Pani/Pana zechciał/a zdobyć, którąś z wymienionych substancji w Tychach, na ile byłoby to trudne? (N=800)</i>	19
Tabela 4	<i>Gdyby Pani/Pana zechciał/a zdobyć, którąś z wymienionych substancji w Tychach, na ile byłoby to trudne? (N=800)</i>	20
Tabela 5	<i>Czy zna Pani/Pan osobiście kogoś, kto Pani/Pana zdaniem nadużywa którejś z wymienionych substancji? (N=800)</i>	23
Tabela 6	<i>Czy zdarzyło się, że ktoś w Pani/Pana obecności zażywał którąś z wymienionych substancji? (N=800)</i>	25
Tabela 7	<i>Czy zdarzyło się w Pani/Pana życiu, że zażył/a Pani/Pan którąś z wymienionych substancji? (N=800)</i>	28
Tabela 8	<i>Jeśli zdarza się Pani/Panu pić alkohol, to jaki i jak często (N=659)</i>	32
Tabela 9	<i>Jakie są najczęstsze przyczyny tych nieporozumień? (N=622)</i>	42
Tabela 10	<i>Czy w sytuacjach konfliktowych dochodzi do przemocy? – częstotliwość (N=622)</i>	44
Tabela 11	<i>Czy kiedykolwiek doświadczył/a Pani/Pan ze strony swoich domowników jakieś formy przemocy? – jakiej? (N=800)</i>	45
Tabela 12	<i>Czy kiedykolwiek doświadczył/a Pani/Pan ze strony swoich domowników jakieś formy przemocy? – jakiej? (N=74)</i>	46
Tabela 13	<i>Czy po tym zajściu/zajściach szukał/a Pani/Pan pomocy u/w (N=74)</i>	50
Tabela 14	<i>Czy po tym zajściu/zajściach szukał/a Pani/Pan pomocy u/w (N=74)</i>	50
Tabela 15	<i>Czy zgadza się Pani/Pan z poniższymi stwierdzeniami? (N=800)</i>	57
Tabela 16	<i>Czy Pani/Pan wie gdzie w Tychach znajdują się? (N=800)</i>	61
Tabela 17	<i>Czy w ostatnim czasie (12 miesięcy) starał/a się Pani/Pan znaleźć jakieś informacje na temat? (N=800)</i>	63

6. ANEKS - Tabele korelacyjne odpowiedzi respondentów

Tabela 1	Które, z wymienionych poniżej substancji są Pani/Panu znane (kojarzy Pani/Pan ich nazwę)?
Tabela 2	Gdyby Pani/Pana zechciał/a zdobyć, którąś z wymienionych substancji w Tychach, na ile byłoby to trudne?
Tabela 3	Czy kiedykolwiek w Tychach złożył ktoś Pani/Panu propozycję kupna lub zażycia?
Tabela 4	Czy zna Pani/Pan osobiście kogoś, kto Pani/Pana zdaniem nadużywa którejś z wymienionych substancji?
Tabela 5	Kim były te osoby?
Tabela 6	Czy zdarzyło się, że ktoś w Pani/Pana obecności zażywał którąś z wymienionych substancji?
Tabela 7	Jeżeli zdarzyło się, że ktoś w Pani/Pana obecności zażywał którąś z wymienionych substancji, to gdzie to się zdarzyło (lub zdarzało najczęściej)?
Tabela 8	Czy zdarzyło się w Pani/Pana życiu, że zażył/a Pani/Pan którąś z wymienionych substancji?
Tabela 9	Prawie każdy człowiek ma czasami okazję wypić alkohol. W jaki sposób postępuje Pani/Pan przy takich okazjach?
Tabela 10	Jeśli zdarza się Pani/Panu pić alkohol, to jaki i jak często?
Tabela 11	Ile alkoholu wypija Pani/Pan najczęściej przy jednej okazji?
Tabela 12	Przy jakich okazjach zdarza się Pani/Panu najczęściej pić alkohol?
Tabela 13	Jak często zdarza się Pani/Panu wypić tyle alkoholu aby czuł/a się Pani/Pan nietrzeźwa/y / pijana/y?
Tabela 14	Czy zna Pani/Pan osobiście kogoś, kto Pani/Pana zdaniem nadużywa alkoholu (ile jest takich osób)?
Tabela 15	Czy to osoba/osoby?
Tabela 16	Czy kiedykolwiek padł/a Pani/Pan ofiarą przemocy ze strony obcej osoby?
Tabela 17	W każdej rodzinie od czasu do czasu zdarzają się nieporozumienia i konflikty. Czy w Pani/Pana rodzinie zdarzają się sprzeczki, kłótnie, awantury?
Tabela 18	Miedzy kim a kim najczęściej zdarzają się nieporozumienia i konflikty?
Tabela 19	Jakie są najczęstsze przyczyny tych nieporozumień?
Tabela 20	Czy w tych sytuacjach dochodzi do stosowania przemocy?
Tabela 21	Czy kiedykolwiek doświadczył/a Pani/Pan ze strony swoich domowników jakieś formy przemocy?
Tabela 22	Czy po tym zajściu/zajściach szukał/a Pani/Pan pomocy?
Tabela 23	Czy zna Pani/Pan osobiście lub z widzenia osoby, wobec których stosowana jest przemoc domowa?
Tabela 24	Kim była/y ta/e osoba/y?
Tabela 25	Jak zareagował/a Pani/Pan na wiadomość, że taka sytuacja ma miejsce?
Tabela 26	Które z poniższych problemów, Pani/Pana zdaniem, są w Tychach najbardziej zauważalne/odczuwalne?
Tabela 27	Czy Pani/Pana zdaniem występuje ryzyko poważnej choroby związane z używaniem /spożyciem następujących substancji?
Tabela 28	Czy zgadza się Pani/Pan z poniższymi stwierdzeniami?
Tabela 29	Kto Pani/Pana zdaniem jest najbardziej odpowiedzialny za zapobieganie występowania?
Tabela 30	Czy Pani/Pan wie gdzie w Tychach znajdują się?
Tabela 31	Czy w ostatnim czasie (12 miesięcy) starał/a się Pani/Pan znaleźć jakieś informacje na wybrany temat?
Tabela 32	Skąd przede wszystkim czerpie Pani/Pan swoją wiedzę na temat skutków używania/spożywania narkotyków i alkoholu?